

Prognoza oddziaływania na środowisko dotycząca projektu

Aktualizacji Programu Ochrony
Środowiska dla Gminy Trzebiatów
na lata 2014 – 2017
z perspektywą na lata 2018 - 2021

Zamawiający:

Gmina Trzebiatów
Urząd Miejski w Trzebiatowie
Rynek 1
72 – 320 Trzebiatów

Wykonawca:

Green Key
ul. Nowy Świat 10a/15
60-583 Poznań
www.greenkey.pl

Prognoza oddziaływania na środowisko dotycząca projektu

Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Trzebiatów na lata 2014 – 2017 z perspektywą na lata 2018 - 2021

Kierownik projektu:

mgr Joanna Masiota - Tomaszewska

Autorzy opracowania:

mgr Joanna Masiota – Tomaszewska
mgr Wojciech Pająk
mgr inż. Sylwia Turowska
mgr Joanna Walkowiak

Maj, 2014 r.

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE	5
1.1. PODSTAWY FORMALNO – PRAWNE OPRACOWANIA.....	5
1.2. CEL I ZAKRES OPRACOWANIA	6
II. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA.....	8
2.1. PODSTAWOWA CHARAKTERYSTYKA JEDNOSTKI	8
2.2. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	9
2.2.1. SYSTEM ZAOPATRZENIA W WODĘ.....	9
2.2.2. SYSTEM ODPROWADZANIA ŚCIEKÓW	9
2.2.3. SYSTEM ELEKTROENERGETYCZNY.....	10
2.2.3.1. ŹRÓDŁA ENERGII ODNAWIALNEJ.....	10
2.2.4. SYSTEM GAZOWNICZY	10
2.2.5. SYSTEM GOSPODARKI ODPADAMI	11
2.2.6. INFRASTRUKTURA KOMUNIKACYJNA	12
2.3. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO.....	12
2.3.1. GEOLOGIA.....	12
2.3.2. RZEŻBA TERENU	13
2.3.3. GLEBY.....	14
2.3.4. KLIMAT	14
2.3.5. WODY POWIERZCHNIOWE	14
2.3.6. WODY PODZIEMNE.....	15
2.3.7. ZASOBY PRZYRODY (FLORA I FAUNA).....	15
2.3.8. OBIEKTY CHRONIONE.....	18
2.3.8.1. NATURA 2000	18
2.3.8.2. REZERWATY PRZYRODY.....	20
2.3.8.3. POZOSTAŁE FORMY OCHRONY PRZYRODY	20
2.3.9. ZABYTKI I DOBRA MATERIALNE.....	20
2.4. STAN I ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO, W TYM NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM	21
2.4.1. STAN I ZAGROŻENIA WÓD PODZIEMNYCH I POWIERZCHNIOWYCH	21
2.4.2. STAN I ZAGROŻENIA POWIERZCHNI ZIEMI I GLEB	23
2.4.3. STAN I ZAGROŻENIA KLIMATU.....	23
2.4.3. STAN I ZAGROŻENIA POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	23
2.4.4. STAN KLIMATU AKUSTYCZNEGO I ZAGROŻENIA HAŁASEM, POLAMI ELEKTROMAGNETYCZNYMI ORAZ POWAŻNYMI AWARIAMI	24
2.4.5. STAN I ZAGROŻENIA FAUNY I FLORY.....	27
III. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU.....	27
IV. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY.....	29
V. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO	30
5.1. W ZAKRESIE CELÓW I PRZEDMIOTU OCHRONY, DLA KTÓRYCH POWOŁANO OBSZARY NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚCI TYCH OBSZARÓW	33
5.2. W ZAKRESIE SKUTECZNOŚCI OCHRONY BIORÓŻNORODNOŚCI (FAUNY I FLORY)	42

5.3. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA LUDZI	45
5.4. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO WODNE	47
5.5. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA POWIETRZE	49
5.6. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA POWIERZCHNIĘ ZIEMI	49
5.7. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA KRAJOBRAZ	50
5.8. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA KLIMAT	51
5.9. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA ZABYTKI	51
5.10. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA DOBRA MATERIALNE	51
5.11. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA ZASOBY NATURALNE.....	52
VI. MOŻLIWE TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO	52
VII. PRZEWIDYWANE METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTU PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA GMINY	52
VIII. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ ORAZ PROPONOWANE ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE	54
IX. ZGODNOŚĆ CELÓW PROJEKTU POŚ W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA Z CELAMI USTANOWIONYMI NA SZCZEBŁU MIĘDZYNARODOWYM I KRAJOWYM.....	56
X. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	76
BIBLIOGRAFIA.....	81
SPIS RYCIN	82
SPIS TABEL	82

I. WPROWADZENIE

1.1. PODSTAWY FORMALNO – PRAWNE OPRACOWANIA

Przedmiotem opracowania jest Prognoza oddziaływania na środowisko skutków realizacji projektu dokumentu Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Trzebiatów na lata 2014 – 2017 z perspektywą na lata 2018 - 2021 (zwanego dalej Programem lub POŚ).

Przygotowany projekt Programu jest kolejną aktualizacją Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Trzebiatów, który został uchwalony w 2004 r. przez Radę Miejską w Trzebiatowie. Pierwsza aktualizacja miała miejsce w roku 2011.

Prognoza oddziaływania na środowisko jest elementem postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, prowadzonego obligatoryjnie równolegle do procedury opracowania gminnych dokumentów strategicznych z zakresu ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju. Obowiązek przeprowadzenia postępowania wynika z przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2013, poz. 1232). Sporządzanie Prognozy oddziaływania na środowisko skutków realizacji planów i programów jest obowiązkiem wynikającym z przepisów Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE w sprawie ocen oddziaływania na środowisko niektórych planów lub programów.

Przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty:

- polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
- polityk, strategii, planów lub programów (innych niż w ust. 1 i 2), których realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000 jeżeli nie są one bezpośrednio związane z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynikają z tej ochrony.

Ponadto, przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest też wymagane w przypadku wprowadzania zmian do już przyjętego dokumentu, o których mowa powyżej.

Jednostkami odpowiedzialnymi za określenie wymogu sporządzenia prognozy oraz opiniowanie programów ochrony środowiska są Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska i Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny. PWIS uzgodnił zakres prognozy pismem nr NZNS.7040.2.8.2014 z dnia 17 marca 2014 r., natomiast RDOŚ uzgodnił zakres wymaganej prognozy oddziaływania projektu POŚ pismem nr WOPN-OS.411.52.2014.PN z dnia 4 kwietnia 2014 r.

1.2. CEL I ZAKRES OPRACOWANIA

Powszechne zainteresowanie problematyką ochrony środowiska wymaga opracowywania syntetycznych dokumentów, które zbierają informacje o stanie środowiska przyrodniczego człowieka oraz wyznaczają konkretne kierunki działań, które prowadzą w konsekwencji do zrównoważonego rozwoju obszaru. Jednak każde zaproponowane działanie powinno zostać przeanalizowane pod kątem jego wpływu na środowisko traktowanego jako system połączonych ze sobą elementów. Działania, które w zamierzeniu mają poprawić stan jednego elementu środowiska przyrodniczego, mogą jednocześnie negatywnie wpływać na inny, bądź na kilka elementów. Należy zatem przeprowadzić dokładną analizę skutków realizacji proponowanych działań tak, aby wykluczyć potencjalne negatywne skutki oddziaływania instalacji i zmian w środowisku oraz wskazać, jakie postępowanie doprowadzi w efekcie końcowym do osiągnięcia poprawy stanu środowiska, czyli zrównoważonego rozwoju.

Prognoza oddziaływania na środowisko skutków realizacji projektu Programu obejmuje szeroką tematykę związaną z analizą skutków realizacji działań, jakie zostały zaproponowane dla Gminy Trzebiatów w zakresie ochrony środowiska (ochrony wód, powietrza, gleby i przyrody). Jest ona dokumentem wskazującym na możliwe negatywne skutki oraz formułującym zalecenia dotyczące minimalizacji oraz przeciwdziałania. Ponadto może stanowić element wspierający proces decyzyjny i procedurę konsultacji społecznych dotyczących uchwalenia Programu.

Prognoza sporządzana dla potrzeb postępowania w sprawie procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu Programu ochrony środowiska (dokumentu określającego ramy dla kolejnych przedsięwzięć), powinna określać i oceniać skutki wpływu realizacji ustaleń tego dokumentu na elementy środowiska przyrodniczego oraz dobra materialne, a także skutki dla stanu środowiska, które mogą wynikać ze zmian istniejącego przeznaczenia lub wykorzystywania terenów, wskutek realizacji ustaleń Programu. Zapisy dokumentu prognozy powinny obejmować obszar Gminy, wraz z obszarami pozostającymi w zasięgu oddziaływania wynikającego z realizacji ustaleń analizowanego opracowania.

Celem opracowania jest określenie rodzaju, stopnia oraz zasięgu przestrzennego zmian środowiska, wywołanych przez zakres oraz tempo realizacji zadań i działań, sprecyzowanych w treści dokumentu POŚ.

Zakres prognozy jest zgodny z art. 51, 52 ust. 2 ustawy z dn. 03.10.2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2013, poz. 1232). Według tej ustawy prognoza oddziaływania na środowisko:

1. zawiera:
  - a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
  - b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
  - c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzenia,
  - d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
  - e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;

2. określa, analizuje i ocenia:
  - a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
  - b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
  - c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dn. 16.04.2004 r. o ochronie przyrody,
  - d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
  - e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
    - różnorodność biologiczną,
    - ludzi,
    - zwierzęta,
    - rośliny,
    - wodę,
    - powietrze,
    - powierzchnię ziemi,
    - krajobraz,
    - klimat,
    - zasoby naturalne,
    - zabytki,
    - dobra materialne,
    - z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;
3. przedstawia:
  - a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
  - b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru - rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Punktem wyjścia dla przeprowadzenia prognozy oddziaływania na środowisko zapisów projektu analizowanego dokumentu POŚ jest przeprowadzenie analizy i oceny istniejącego stanu środowiska terenu Gminy Trzebiatów i jego otoczenia. Na podstawie

stanu wyjściowego jakości środowiska określa się presję na środowisko wynikającą z użytkowania terenu oraz planowanych inwestycji, a następnie potencjalne zmiany środowiska (pozytywne, negatywne) oraz możliwe zagrożenia, które mogą wynikać w związku z realizacją przedsięwzięć zaplanowanych przez Gminę.

Zgodnie z tym prognoza oprócz analizy środowiskowej obszaru Gminy Trzebiatów będzie oceniać również zawartość dokumentu. Zawartość projektu analizowanego POŚ to dwie najważniejsze części, opracowane za pomocą metody opisowej:

- część określająca aktualny stan środowiska wraz ze stanem infrastruktury i zagrożeniami dla środowiska wynikającymi z presji na zasoby przyrodnicze,
- część zawierająca kierunki rozwoju jednostki oraz wytyczne do działań proekologicznych.

Do opisu posłużono się danymi pochodzącymi z Urzędu Miejskiego w Trzebiatowie oraz z innych jednostek i podmiotów działających na tym terenie. Do przeprowadzenia analizy zostały wykorzystane również dane zgromadzone przez WIOS, GUS, dostępną literaturę tematu oraz ustalenia własne. Jako rok bazowy został przyjęty rok 2013, jednak w niektórych przypadkach, kiedy nie było możliwości odniesienia się do aktualnych danych, wykorzystano materiały z lat wcześniejszych.

Zastosowano również metodę analityczną, która polegała na analizie proponowanych kierunków działań w zakresie ochrony środowiska. Analizie poddano aktualną i prognozowaną sytuację w rozwoju różnych sieci infrastrukturalnych, których rozwój będzie miał na celu poprawę stanu środowiska, a które jednocześnie mogą spowodować zmiany w tym środowisku. Wynikające z przeprowadzonej analizy wnioski odniesiono do stanu środowiska oraz przeanalizowano możliwe skutki środowiskowe realizacji projektu Programu.

Przy sporządzaniu prognozy wykorzystano także metody prognozowania jakościowego polegającego na wykorzystaniu wiedzy o mechanizmach funkcjonowania środowiska w konsekwencji wprowadzania zmian oraz danych dotyczących przebiegu zjawisk i procesów analogicznych.

Głównym celem Programu i jego zapisów w zakresie ochrony środowiska jest dążenie Gminy do zrównoważonego rozwoju, poprawa stanu oraz sprawności funkcjonowania środowiska i instalacji związanych z poprawą jakości środowiska oraz podnoszenie standardu życia lokalnej społeczności, co zapewni warunki dla osiągnięcia założonych celów.

II. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA

2.1. PODSTAWOWA CHARAKTERYSTYKA JEDNOSTKI

Gmina Trzebiatów położona jest w północnej części województwa zachodniopomorskiego, w powiecie gryfickim i jest jedną z 6 gmin powiatu. Jednostka zajmuje obszar o powierzchni 225,14 km². Sieć osadniczą tworzą Miasto Trzebiatów i 18 sołectw.

Liczba ludności zamieszkująca Gminę wynosiła na koniec roku 2013, 16 673 osób (dane Urzędu Miejskiego w Trzebiatowie). Na przestrzeni ostatnich lat obserwuje się malejącą tendencję w zmianach liczby ludności Gminy Trzebiatów. Spowodowane jest to

prawdopodobnie odpływem ludności (zwłaszcza młodej) do pobliskich większych ośrodków miejskich, takich jak Koszalin czy Szczecin (miasto wojewódzkie).

Na terenie Gminy Trzebiatów najbardziej rozwiniętą działalnością gospodarczą jest działalność związana z handlem hurtowym i detalicznym oraz z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi.

Ogólna powierzchnia gminy wynosi 22 544 ha. Największy udział w użytkowaniu terenu gminy posiadają użytki rolne 66,8 % ogólnej powierzchni gminy, w tym grunty orne - 9 114 ha, łąki - 3 845 ha, pastwiska - 1 136 ha oraz sady – 31 ha. Lasy na terenie gminy zajmują 13,84 % ogólnej powierzchni gminy. Inne powierzchnie takie jak (wody, zabudowa, droga, plaże, nieużytki) zajmują 4 359 ha.

2.2. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

2.2.1. SYSTEM ZAOPATRZENIA W WODĘ

Mieszkańcy Gminy Trzebiatów zaopatrywani są w wodę do celów bytowych z komunalnych ujęć wody eksploatowanych przez Zakład Wodociągów i Kanalizacji Trzebiatów Sp. z o.o.

Na terenie Gminy eksploatowanych jest 7 ujęć komunalnych. Wszystkie komunalne ujęcia wód podziemnych mają wyznaczony teren ochrony bezpośredniej.

Według danych zawartych w sprawozdaniu M-06 o wodociągach, kanalizacji i wywozie nieczystości ciekłych, wynika iż łączna długość czynnej sieci wodociągowej na terenie gminy wynosi 135,6 km, co pozwala na objęcie siecią wodociagową około 94,5 % mieszkańców gminy. Liczba przyłączy do sieci wodociągowej od budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania wynosi 2 146 szt.

2.2.2. SYSTEM ODPROWADZANIA ŚCIEKÓW

Stopień skanalizowania jest niższy niż zwodociagowania i osiąga wartość około 68 %. Łączna długość sieci kanalizacyjnej w 2013 r. wynosiła 81,7 km. Na ilość tą składają się odcinki sieci ogólnospławnej, sanitarnej oraz deszczowej. Sieć kanalizacji sanitarnej obejmuje następujące miejscowości: Trzebiatów, Mirosławice, Jaromin, Rogowo, Mrzeżyno, Trzebusz oraz Nowielice.

Gmina Trzebiatów objęta została Aglomeracją Kanalizacyjną Trzebiatów. Aglomeracja Trzebiatów została utworzona Rozporządzeniem Nr 7/2006 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 24 stycznia 2006 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Trzebiatów. Równoważna liczba mieszkańców aglomeracji wynosi 20 850. Oczyszczalnia ścieków dla aglomeracji znajduje się w miejscowości Chełm Gryficki. Aglomerację tworzą następujące miejscowości: Trzebiatów, Chełm Gryficki, Mrzeżyno, Roby, Rogowo, Zapolice, Sadlno, Włodarka, Nowielice, Białoboki, Gorzysław, Bieczyno, Gołańcz Pomorska, Chomętowo, Kłodkowo, Gąbin, Mirosławice, Jaromin, Lewice, Siemidarżno, Gosław, Wlewo.

System kanalizacji zbiorczej na terenie Gminy wymaga dalszej rozbudowy i modernizacji oraz budowy kanalizacji deszczowej w miejscach wymagających tego typu infrastruktury, a także rozbudowy na terenach nieuzbrojonych przewidzianych planami zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę mieszkaniową.

Komunalna oczyszczalnia ścieków dla Gminy zlokalizowana jest w Chelmie Gryfickim. Jest to oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna, o przepustowości 6 100,0 m³/d, która została wybudowana w 1997 roku.

2.2.3. SYSTEM ELEKTROENERGETYCZNY

Główną stacją zasilającą gminę jest stacja 110/15 kV Trzebiatów o mocy 2x16 MVA. Ze stacji tej jest wyprowadzona linia napowietrzna 110 kV zasilająca stację 110/15 kV Niechorze o mocy 1x6,3 MVA i 1x16 MVA. Energia elektryczna dla miejscowości na terenie gminy jest dostarczana na poziomie napięcia SN – 15 kV. Na terenach wiejskich przeważają linie napowietrzne SN – 15 kV, a w Trzebiatowie, Mrzeżynie i na terenach wojskowych przeważają linie kablowe 15 kV. Ze stacji 110/15 Trzebiatów jest wyprowadzonych 13 linii magistralnych SN – 15 kV. Linie te posiadają drugostronne zasilenie z sąsiednich stacji 110/15 kV, rozdzielni 15 kV lub są powiązane z innymi liniami magistralnymi 15 kV.

Według danych ENEA Operator Oddział Szczecin (który jest dystrybutorem energii elektrycznej dla Gminy Trzebiatów), na terenie gminy zlokalizowane jest:

- 24 km linii elektroenergetycznych WN – 110 kV,
- 188 km linii elektroenergetycznych SN – 15 kV,
- 220 km linii elektroenergetycznych nn – 0,4 kV,
- 140 stacji transformatorowych 15/0,4 kV.

2.2.3.1. ŹRÓDŁA ENERGII ODNAWIALNEJ

Według danych uzyskanych z Urzędu Miejskiego na terenie Gminy Trzebiatów zlokalizowanych jest 12 turbin wiatrowych. Obecnie toczono są postępowania administracyjne w sprawie lokalizacji na terenie gminy kolejnych inwestycji polegających na budowie elektrowni wiatrowych.

Według opracowania prof. Haliny Lorenc z IMGW Gmina Trzebiatów znajduje się w wybitnie korzystnej strefie energetycznej wiatru.

Na terenie Gminy Trzebiatów jako alternatywne źródło energii wykorzystywana jest również energia pochodząca z elektrowni wodnych. Elektrownie wodne Trzebiatów I oraz Trzebiatów II zlokalizowane są na rzece Rega. Elektrownię Trzebiatów I uruchomiono w 1927 r. Średnia roczna produkcja energii elektrycznej wynosi 900 MWh. Elektrownię Trzebiatów II uruchomiono w 2002 r. Średnia roczna produkcja energii elektrycznej wynosi 1 000 MWh.

2.2.4. SYSTEM GAZOWNICZY

Wysokometanowy gaz ziemny typu E do gminy doprowadzany jest z południa gazociągami wysokiego ciśnienia DN200 relacji Płoty - Gryfice - Trzebiatów i dalej gazociągami wysokiego ciśnienia DN200/150/100 relacji Trzebiatów - Gorzysław - Mrzeżyno. Ponadto, przez gminę przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia DN200 relacji Trzebiatów - Karnice. Całkowita długość sieci gazowej wysokiego ciśnienia na obszarze gminy wynosi ok. 34,5 km.

Na terenie gminy znajduje się 6 stacji gazowych, w tym:

- 2 stacje redukcyjno - pomiarowe I stopnia:

- w Trzebiatowie - zaopatrująca Trzebiatów, Mirosławice, Nowielice i Trzebusz,
- w Mrzeżynie - zaopatrująca Mrzeżyno i Rogowo,
- 4 stacje redukcyjne II stopnia:
  - 3 w Trzebiatowie,
  - 1 w Mrzeżynie.

Wszyscy 4 051 odbiorcy gazu ziemnego na terenie gminy zasilani są bezpośrednio z sieci gazowej średniego i niskiego ciśnienia. Długość sieci gazowej średniego ciśnienia na terenie gminy wynosi 34,35 km, natomiast sieci niskiego ciśnienia 27,33 km.

2.2.5. SYSTEM GOSPODARKI ODPADAMI

Gmina Trzebiatów nowym systemem gospodarowania odpadami komunalnymi objęła zarówno nieruchomości zamieszkałe, jak i niezamieszkałe. Odbieranie odpadów także z nieruchomości niezamieszkałych uszczelni system, uczyni go tańszym, a także pozwoli na efektywne sprawowanie przez gminę kontroli nad jego funkcjonowaniem, co z kolei pozytywnie wpłynie na stan środowiska przyrodniczego gminy.

Na terenie Gminy Trzebiatów wprowadzono następujący system segregacji odpadów:

- W pojemniku/worku zielonym gromadzone jest szkło,
- W pojemniku/worku żółtym gromadzone są: tworzywa sztuczne, papier, metal oraz opakowania wielomateriałowe,
- W pojemniku/worku czarnym gromadzone są zmieszane odpady komunalne.

Władze Gminy Trzebiatów realizując zapisy ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach utworzyli na terenie gminy 3 Punkty Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK), do których mieszkańcy mogą dostarczać komunalne odpady problemowe.

W 2013 r. z terenu Gminy Trzebiatów odebrano 5 501,9 Mg odpadów komunalnych. Największy udział w łącznej ilości odebranych odpadów komunalnych posiadały zmieszane odpady komunalne, których odebrano 4 416,1 Mg (80,3 %). Odpadów zbieranych selektywnie u źródła, a więc zmieszanych odpadów opakowaniowych i opakowań ze szkła odebrano odpowiednio 241,3 Mg (4,4 %) oraz 132,6 Mg (2,4 %). W 2013 r. odpady komunalne odebrano od 3 078 właścicieli nieruchomości.

Gmina Trzebiatów wchodzi w skład Regionu Gospodarki Odpadami CZG – R-XXI. Wszystkie odebrane w granicach Gminy Trzebiatów zmieszane odpady komunalne, odpady zielone oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczone do składowania muszą być odpowiednio przetworzone w Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK), którą dla tego regionu jest Regionalny Zakład Gospodarowania Odpadami (RZGO) w Słajsinie.

Na terenie Gminy Trzebiatów znajduje się nieczynne składowisko odpadów w miejscowości Włodarka. Składowisko to zarządzane jest przez Celowy Związek Gmin R-XXI w Nowogardzie. Obiekt nie posiada dodatkowego uszczelnienia, podłoże stanowią gliny zwałowe. Wyposażony jest w instalację do biernego odprowadzania gazu składowiskowego (kominki odgazowujące), system drenażowy zbiorczy z doprowadzeniem do zbiornika bezodpływowego, z którego odcieki okresowo wywożone są na oczyszczalnię komunalną w Trzebiatowie. W niewielkiej odległości od składowiska przepływa rzeka Rega. Składowisko to zostało wyłączone z eksploatacji z dniem 31.12.2010 r. na mocy decyzji Marszałka

Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 09.11.2011 r., wyrażającej zgodę na zamknięcie składowiska.

W wyniku analizy przedłożonego Raportu rocznego z przeprowadzonych badań monitoringowych składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne we Włodarcie za rok 2013 ustalono, że nie był prowadzony monitoring składowiska w zakresie objętości wód odciekowych oraz sprawności systemu odprowadzania gazu składowiskowego, co stanowiło naruszenie § 23 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie składowisk odpadów (Dz. U. 2013, poz. 523).

Z analizy przeprowadzonych badań monitoringowych wynika, że składowisko nie wywiera negatywnego wpływu na środowisko.

2.2.6. INFRASTRUKTURA KOMUNIKACYJNA

Sieć drogową na terenie Gminy Trzebiatów tworzą:

- drogi wojewódzkie nr 102, 103, 109,
- 10 odcinków dróg powiatowych,
- drogi gminne, których łączna długość wynosi około 45 km.

Przez teren Gminy Trzebiatów przebiega linia torowa nr 402 relacji Koszalin – Goleniów. Długość odcinka linii przebiegającego przez gminę to ok. 14,5 km. Na terenie gminy przebiega przez miejscowości Gąbin, Trzebiatów oraz Bieczyno Pomorskie. Na terenie gminy zachowały się jeszcze dwie linie kolei wąskotorowej, relacji: Rewal – Trzebiatów i Trzebiatów – Gryfice

Rolę ośrodka obsługi komunikacji morskiej na terenie gminy spełnia obecnie port morski w Mrzeżynie. Port jest położony 9,5 km na zachód od Kołobrzegu i jest jednym z najmniejszych portów dostępnych dla jachtów balastowych.

2.3. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

2.3.1. GEOLOGIA

Obszar gminy pokrywają całkowicie utwory czwartorzędowe o zmiennej miąższości uwarunkowanej konfiguracją podłoża podczwartorzędowego.

Wśród osadów czwartorzędowych na terenie Gminy Trzebiatów przeważają gliny zwałowe ich zwietrzliny oraz piaski i żwiry lodowcowe. Występowanie piasków, żwirów, mad rzecznych oraz torfów i namułów powiązane jest z ciekami wodnymi gminy. Utwory te występują głównie wzdłuż doliny Regi oraz jej dopływów. Żwiry, piaski, głazy i gliny moren czołowych występują na terenie gminy na 3 obszarach:

- w okolicach Trzebusza, Nowielic, Borzysławia, Bieczyna,
- na obszarze graniczącym od zachodu z Trzebiatowem,
- pomiędzy Gąbinem i Lewicami.

Piaski eoliczne występują w pasie nadmorskim. Piaski i żwiry sandrowe oraz piaski i mułki kemów zlokalizowane są na południowo-wschodnich krańcach gminy. Natomiast na wschód od Rogowa występują mułki, piaski i żwiry morskie.

Według danych Państwowego Instytutu Geologicznego na terenie gminy znajduje się 5 złóż kopalin. W Gołańczy zlokalizowane jest złożo torfów borowinowych, natomiast we

Włodarce znajduje się złoża surowców ilastych, dla którego jednak eksploatacja została zaniechana. Na terenie gminy występują udokumentowane złoża gazu ziemnego:

- Gorzysław S (koncesja nr 146/93 z dnia 21.06.1993 r. na wydobycie gazu ziemnego, wydana przez Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa – ważna do dnia 21.06.2018 r.),
- Gorzysław N (koncesja nr 108/93 z dnia 21.06.1993 r. na wydobycie gazu ziemnego, wydana przez Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa – ważna do dnia 21.06.2018 r.),
- Trzebusz (koncesja nr 109/93 z dnia 21.06.1993 r. na wydobycie gazu ziemnego, wydana przez Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa – ważna do dnia 21.06.2018 r.).

Wydobycie gazu na terenie gminy nie ma niekorzystnego wpływu na środowisko. Dla eksploatacji ww. złóż gazu na terenie gminy Trzebiatów wyznaczono obszar i teren górniczy „Gorzysław – Trzebusz”.

2.3.2. RZEŻBA TERENU

Według Kondrackiego (Geografia regionalna Polski, wyd. PWN, Warszawa 2013), pod względem geograficznym obszar Gminy Trzebiatów leży w obrębie dwóch mezoregionów. Północna część gminy znajduje się na obszarze Wybrzeża Trzebiatowskiego natomiast południowa część gminy na obszarze Równiny Gryfickiej.

Wybrzeże Trzebiatowskie (313.22) (północna część gminy) – ciągnie się wąskim pasem na północny wschód od cieśniny Dziwny po Kołobrzeg, zajmując powierzchnię około 290 km², przy długości linii brzegowej około 56 km. Nad Dziwną i od ujścia Regi po ujście Parsęty w Kołobrzegu ciągnie się wzdłuż brzegu pas wydmy, mierzeja zamyka częściowo wyłot cieśniny Dziwny, na wschodzie zaś przybrzeżna akumulacja piasków odcięła od morza jeziora Liwia Łuża (2,1 km², głęb. 1,7 m) i Resko Przymorskie (5,8 km², głęb. 2,5 m). W środkowej części Wybrzeża Trzebiatowskiego występują podcinane przez fale kępy morenowe. Największym osiedlem regionu jest Trzebiatów, położony w odległości kilkunastu kilometrów od ujścia Regi do morza.

Równina Gryficka (313.33) (południowa część gminy) – jest wysoczyzną morenową położoną na wschód od cieśniny Dziwny, na południe od Wybrzeża Trzebiatowskiego, na północny wschód od Równiny Goleniowskiej, na północ od Równiny Nowogardzkiej. Za jej wschodnią granicę przyjęto dolinę Parsęty. W tak określonych ramach zajmuje powierzchnię około 2100 km². Wzniesienie nad poziomem morza dochodzi do 40-50 m, ale wzgórza kemowo-morenowe na zachód od Gryfic osiąga 75 m (góra Bukowiec). Południowym skrajem Równiny Gryfickiej przebiega pradolina pomorska, zwężająca się koło miasta Płoty nad Regą. Jej dalszą część zachodnią zaliczono do Równiny Goleniowskiej. Dostatecznie żyzne brunatnoziemy sprawiają, że Równina Gryficka jest zajęta przeważnie przez pola uprawne, ale w pradolinie na piaszczystym podłożu występują bory sosnowe. Około 20 % użytków zajmują łąki i pastwiska. Równinę przecina dolina dolnej Regi, w części zachodniej do Bałtyku spływa Liwka, w części wschodniej Błotnica z Debosznicą, wpadające do jeziora Resko Przymorskie. W podłożu czwartorzędu, który ma tutaj stosunkowo niedużą miąższość, występują wapienie i margle jurajskie eksploatowane w Czarnogłównach (w południowo zachodniej części równiny).

2.3.3. GLEBY

Gleby na terenie Gminy Trzebiatów położone są na utworach glacialnych w szczególności na glinach oraz piaskach zwałowych i dolinowych. Gleby gruntów ornych to w większości gleby brunatne wyługowane oraz gleby odgórnie oglejone na utworach dwuczłonowych. W lasach dominują gleby bielcowe z nieznacznym udziałem gleb odgórnie oglejonych i brunatnych wyługowanych. Gleby użytków zielonych to przeważnie torfy niskie. W obniżeniach terenu w przeszłości stanowiących zbiorniki wodne występują nieliczne czarne ziemie oraz mursze. Na terenie całej gminy licznie występują torfowiska.

2.3.4. KLIMAT

Zgodnie z podziałem na obszary klimatyczne (wg A. Woś, Zarys Klimatu Polski, 1996 r.) Gmina Trzebiatów położona jest w obrębie Rejonu Zachodnionadmorskiego. Obszar ten leży na terenie dwóch krain klimatycznych: Pobrzeża Kołobrzeskiego i Krainy Gryficko - Nowogardzkiej. Dominującym klimatem obszaru jest klimat morski z większym wpływem Oceanu Atlantyckiego niż Morza Bałtyckiego, które oddziałuje wyłącznie na mikroklimat poprzez zawartość w powietrzu aerozolu złożonego m. in. z cząsteczek jodu. Występujący klimat umiarkowany o odmianie oceanicznej charakteryzuje ten teren stosunkowo małymi różnicami między temperaturą lata i zimy oraz dużą wilgotnością powietrza dochodzącą do 80 %. Zimy są zazwyczaj ciepłe i łagodne ze średnią temperaturą w styczniu - 1,5°C, a lata chłodniejsze w porównaniu z innymi rejonami kraju ze średnią temperaturą lipca wynoszącą 17°C. Występuje duża liczba dni z silnymi wiatrami zachodnimi o średniej prędkości rocznej 4 m/s, rzadko występują dni bezwietrzne. Okres letni charakteryzuje się lokalną cyrkulacją bryzową wywołującą podczas ciepłych dni wiatr znad morza w kierunku lądu, a w nocy wiatr kompensacyjny w przeciwnym kierunku. Opady roczne wynoszą 600 – 700 mm, w tym 400 mm przypada na półrocze ciepłe. Średnio 180 dni w ciągu roku to dni z opadem. Okres wegetacyjny trwa 210 - 220 dni rocznie.

2.3.5. WODY POWIERZCHNIOWE

Teren Gminy Trzebiatów położony jest na następujących zlewniach jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych (JCW):

- JCW Sarnia,
- JCW Rega od Mołstowej do Zgniłej Regi,
- JCW Dopływ spod Gosławia,
- JCW Dębosznicza,
- JCW Otoczka,
- JCW Liwka,
- JCW Dopływ spod Chomętowa,
- JCW Liwia,
- JCW Zgniła Rega,
- JCW Stara Rega,
- JCW Kanał Mrzeżyno II,
- JCW Rega od Zgniłej Regi do ujścia,
- JCW Błotnica od jez. Resko Przymorskie do ujścia.

Na terenie gminy znajduje się również jeziorna jednolita część wód Jezioro Resko Przymorskie.

Oś hydrograficzną Gminy Trzebiatów stanowi rzeka Rega. Długość rzeki na terenie gminy wynosi według danych Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Szczecinie 27 531 km.

Na terenie gminy częściowo położone jest również jezioro Resko Przymorskie, które jest 6 pod względem wielkości jeziorem Województwa Zachodniopomorskiego. Resko Przymorskie jest naturalnym zbiornikiem wodnym powstałym na skutek odcięcia mierzeją dawnej zatoki od morza. Powierzchnia zwierciadła wody na terenie Gminy Trzebiatów według danych ZMiUW w Szczecinie wynosi 344,65 ha. Jezioro jest oddzielone od Morza Bałtyckiego wąskim pasem mierzei nadbudowanym przez przybrzeżny wał wydmowy. Szerokość pasa mierzei waha się od 0,3 do 1 km. Wydmy na mierzei jeziora dochodzą do wysokości 16 m n.p.m.

2.3.6. WODY PODZIEMNE

Zasadnicza część Gminy Trzebiatów położona jest w obrębie Jednolitej Części Wód Podziemnych (JCWPd) o numerze 8. Powierzchnia tego obszaru wynosi 2 845,67 km². W czwartorzędzie występuje tu jeden lub dwa poziomy wodonośne. W części północnej, oprócz pietra czwartorzędowego, występuje piętro kredowe, w którym wody słodkie lub zasolone występują niekiedy w łączności hydraulicznej z wodami pietra czwartorzędowego. Wody w kredzie występują w szczelinowych utworach węglanowych. W środkowej i południowej części obszaru występuje jurajskie piętro wodonośne, w piaskach i piaskowcach, lokalnie wody tego pietra występują w łączności z dolnym poziomem czwartorzędowym. Wykorzystanie zasobów wodnych JCWPd nr 8 szacuje się na około 2,9 %. W okolicach Mrzeżyna i Trzebiatowa występuje zagrożenie wód zasoleniem ascensyjnym.

Wschodnie krańce Gminy (obszar Jeziora Resko Przymorskie oraz obszar gminy na wschód od Gołańczy Pomorskiej i Gosławia) znajdują się na obszarze JCWPd nr 9. W czwartorzędzie występuje tu jeden lub dwa poziomy wodonośne.

2.3.7. ZASOBY PRZYRODY (FLORA I FAUNA)

Flora

Wszystkie zasoby, na terenie Gminy, mające szczególne znaczenie dla poprawnego funkcjonowania środowiska, zostały objęte formami ochrony. Dzięki czemu podejmowane działania muszą opierać się na rozwiązaniach, które nie zakłócają funkcjonowania powiązań układu przyrodniczego.

Lesistość Gminy wynosi 13,8 %. Jest to niższy wskaźnik niż dla powiatu gryfickiego (20,5 %) oraz województwa zachodniopomorskiego (35,4 %).

Administracyjnie lasy Gminy Trzebiatów należą do Nadleśnictwa Gryfice. Na terenie nadleśnictwa przeważają siedliska borowe z dominacją sosny. Średni wiek lasów to 61 lata, a przeciętna zasobność przekracza 283 m³/ha. Udział siedlisk leśnych przedstawia się następująco:

- 71 % – borowe, czyli drzewostany z przewagą gatunków iglastych, najczęściej sosny i świerku,

- 18 % – lasowe, czyli drzewostany z przewagą gatunków liściastych,
- 11 % – olsy, czyli lasy porastające żyzne, bagienne tereny.

Natomiast zdecydowanie największy udział lasotwórczy na poziomie 55 % posiadają sosna i modrzew. Pozostałe udziały gatunków lasotwórczych przedstawiono poniżej:

- 10 % – buk,
- 8 % – dąb, klon, jawor, wiąz, jesion,
- 8 % – brzoza,
- 6 % – świerk,
- 13 % – pozostałe.

Ważnym elementem krajobrazu są zadrzewienia śródpolne, o szczególnej roli dla różnorodności biologicznej. Zwiększają one bogactwo gatunkowe ekosystemów i ich zdolności do buforowania zmian. Bardzo korzystnie wpływają na mikroklimat przestrzeni rolniczej i ogromne walory krajobrazowe. Jednocześnie ograniczają erozję wietrzną, na którą narażone są duże obszary gleb. Ilość zadrzewień w poszczególnych rejonach Gminy, jak i w obrębie poszczególnych dróg, cieków i rowów melioracyjnych jest zróżnicowana. Istniejącym zadrzewieniom przypisuje się funkcję estetyczną, a lokalnie także wodochronną i klimatyczną (przewiewną). Na terenach użytków rolnych rzadko spotyka się większe skupienia zadrzewień. Wzdłuż większości dróg występują szpalery drzew, jednak często mają charakter nieciągły.

Fauna

Na terenie Gminy Trzebiatów rozpoznano tereny, które są cenne i szczególnie cenne pod względem fauny. Najwartościowsze tereny i jednocześnie największe powierzchniowo zajmują siedliska wilgotne i podmokłe.

Powierzchniami uznanymi za szczególnie cenne ze względów faunistycznych są:

- Jezioro Resko Przymorskie wraz z pasem przylegających do niego szuwarów i łąk.
- Łąki w północnej i północno-zachodniej części gminy.
- Łąki między Robami a Gorzysławiem.
- Pas łąk ciągnący się na wschód od Nowielic aż do rzeki Dęboszniczy.

Do obszarów zaliczanych do cennych pod względem faunistycznym zaliczane są:

- „Trzebiatowski Las”.
- Fragment łąk na wschód od Bieczyna.
- Zarastające śródpolne oczko usytuowane przy wschodniej granicy gminy.
- Czapliniec przy wschodniej granicy gminy, niedaleko od miejscowości Gosław.
- Tereny nad Regą.
- Podmokłe fragmenty w „Lesie Huba”.
- Podmokła łąka leżąca na południowy - zachód od Sadlna.
- Tereny nad brzegiem morza.

Do najcenniejszych gatunków zwierząt występujących na terenie Gminy Trzebiatów należą (oznaczenie symboli: s – gatunki stwierdzone, p – potencjalnie występujące, PZ – gat. znajdujący się na regionalnej czerwonej liście, ExP, O, R lub V - gat. znajdujący się na krajowej czerwonej liście, INT - gat. znajdujący się na europejskiej czerwonej liście):

1. Rzęsorek mniejszy - *Neomys anomalus* (p, INT, R),
2. Nocek posrebrzany - *Vespertilio murinus* (p, INT, R),
3. Popielica - *Glis glis* (p, R),
4. Wilk - *Canis lupus* (p, INT, R),

5. Wydra - *Lutra lutra* (s, INT, R),
6. Foka obrączkowana - *Phoca hispida* (p, INT, PZ),
7. Foka pospolita - *Phoca vitulina* (p, INT, PZ),
8. Morświn - *Phocoena phocoena* (p, INT, PZ).
9. Nur czarnoszyi - *Gavia arctica* (ExP, PZ),
10. Perkoz rdzawoszyi - *Podiceps griseigena* (s, PZ),
11. Kormoran czarny - *Phalacrocorax carbo* (p, INT, O, PZ),
12. Czapla siwa - *Ardea cinerea* (s, PZ),
13. Bocian biały - *Ciconia ciconia* (s, INT),
14. Gęś gaw - *Anser anser* (s, PZ),
15. Świstun - *Anas penelope* (s, R, PZ),
16. Krakwa - *Anas strepera* (s, INT, PZ),
17. Cyraneczka - *Anas crecca* (s, PZ),
18. Rożeniec - *Anas acuta* (s, INT, V, PZ),
19. Cyranka - *Anas querquedula* (s, INT, PZ),
20. Płaskonos - *Anas clypeata* (s, r, PZ),
21. Gągoł - *Bucephala clangula* (s, O, PZ),
22. Kania ruda - *Milvus milvus* (s, INT, O, PZ),
23. Bielik - *Haliaeetus albicilla* (s, INT, R, PZ),
24. Błotniak stawowy - *Circus aeruginosus* (s, PZ),
25. Błotniak zbożowy - *Circus cyaneus* (s, INT, V, PZ),
26. Błotniak łąkowy - *Circus pygargus* (s, INT, V, PZ),
27. Orlik krzykliwy - *Aquila pomarina* (s, INT, R, PZ),
28. Rybołów - *Pandion haliaetus* (s, INT, V, PZ),
29. Pustułka - *Falco tinnunculus* (s, INT),
30. Kobuz - *Falco subbuteo* (s, PZ),
31. Kuropatwa - *Perdix perdix* (s, INT),
32. Przepiórka - *Coturnix coturnix* (s, INT, PZ),
33. Derkacz - *Crex crex* (s, INT, PZ),
34. Żuraw - *Grus grus* (s, INT),
35. Ostrygojad - *Haematopus ostralegus* (s, R, PZ),
36. Sieweczka rzeczna - *Charadrius dubius* (s, PZ),
37. Sieweczka obrożna - *Charadrius hiaticula* (s, V, PZ),
38. Biegus zmienny - *Calidris alpina* (s, E, PZ),
39. Kulik wielki - *Numenius arquata* (s, V, PZ),
40. Łęczak - *Tringa glareola* (s, INT, E, PZ),
41. Mewa mała - *Larus minutus* (s, INT, R, PZ),
42. Mewa pospolita - *Larus canus* (s, INT, PZ),
43. Mewa żółtonoga - *Larus fuscus* (s, r, PZ),
44. Rybitawa czubata - *Sterna sandvicensis* (s, INT, PZ),
45. Sowa błotna - *Asio flammeus* (s, INT, V, PZ),
46. Zimorodek - *Alcedo atthis* (s, INT),
47. Krętogłów - *Jynx torquilla* (s, INT),
48. Dzięcioł zielony - *Picus viridis* (s, INT),
49. Brzegówka - *Riparia riparia* (s, INT),
50. Wodniczka - *Acrocephalus paludicola* (s, INT, R, PZ),
51. Wąsatka - *Panurus biarmicus* (s, R, PZ),
52. Gąsiorek - *Lanius collurio* (s, INT),

- 53. Srokosz - *Lanius excubitor* (s, INT).
- 54. Kumak nizinny - *Bombina bombina* (s, INT, PZ),
- 55. Rzekotka drzewna - *Hyla arborea* (s, INT, PZ),
- 56. Padalec zwyczajny - *Angius fragilis* (OG, PZ),
- 57. Żaba śmieszka - *Rana ridibunda* (PZ),
- 58. Żaba trawna - *Rana temporaria* (PZ),
- 59. Żaba moczarowa - *Rana arvalis* (PZ),
- 60. Ropucha szara - *Bufo bufo* (OG; PZ),
- 61. Ropucha zielona - *Bufo viridis* (OG; PZ),
- 62. Zaskroniec zwyczajny - *Natrix natrix* (OG; PZ).
- 63. Minóg rzeczny - *Lampetra fluviatilis* (s, V),
- 64. Łosoś - *Salmo salar* (p, E),
- 65. Troć - *Salmo trutta* (s, INT).

2.3.8. OBIEKTY CHRONIONE

2.3.8.1. NATURA 2000

Na terenie Gminy Trzebiatów najważniejszą pod względem rangi, formą ochrony przyrody jest sieć NATURA 2000. W jej ramach na omawianym terenie włączonych do ochrony są trzy obszary:

- Obszar o znaczeniu dla Wspólnoty tzw. OZW – Trzebiatowsko - Kołobrzesci Pas Nadmorski (kod PLH 320017),
- Obszar o znaczeniu dla Wspólnoty tzw. OZW – Dorzecze Regi (kod PLH 320049),
- Obszar Specjalnej Ochrony Wybrzeże Trzebiatowskie (kod PLB 320010).

Obszar o znaczeniu dla Wspólnoty Trzebiatowsko-Kołobrzesci Pas Nadmorski

Ostoja obejmuje dobrze zachowany fragment zróżnicowanego geomorfologicznie wybrzeża Bałtyku: brzegi klifowe, wydmy, mierzeje odcinające lagunowe jeziora przybrzeżne, płytkie ujścia rzek. Typowo wykształcony układ pasowy biotopów obejmuje pas wód przybrzeżnych, plażę z pasami kicziny, wydmy białe oraz wydmy szare z charakterystyczną roślinnością psammofilną i wydmy brunatne, porośnięte borami bażynowymi. Na odcinkach dyluwialnych rozwija się pomorski las brzoźowo-dębowy. Na zapleczu pasa wydowego spotkać można lasy bagienne i łęgowe, wykształcone częściowo na podłożu torfowym: wokół jeziora Liwia Łuża, między Włodarką a Mrzeżynem oraz na południowy wschód od Dźwirzyna. Na południowy wschód od Kołobrzegu rozciąga się duży kompleks leśny z dominacją żyźnych buczyn, ale także z udziałem dobrze wykształconych grądów, łęgów, olsów oraz z zachowanymi fragmentami starodrzewu (Kołobrzesci Las).

Ostoja odznacza się wysokim stopniem reprezentatywności siedlisk, typowych dla południowego wybrzeża Morza Bałtyckiego. Głównym walorem obszaru jest dobry stan zachowania typowych biotopów tworzących pas nadmorski, w szczególności kompleksu borów bażynowych. W obrębie ostoi występuje jedno z bardziej rozległych skupisk roślinności halofilnej w Polsce (na północ od Włodarki). W okolicach Robów i Stramniczki występują niewielkie, ale cenne florystycznie mszarne torfowiska typu bałtyckiego.

Obszar o znaczeniu dla Wspólnoty Dorzecze Regi

Obszar obejmuje swymi granicami dolinę Regi od Trzebiatowa do jej obszarów źródłowych oraz szereg dolin dopływów: Starej Regi, Brześnickiej Węgorzy, Piskowej, Sępólnej, Ukłej, Rekowy i Mołstowej. Z łącznej długości 172 km, w obszarze znajduje się ok. 160 km długości Regi. Przez obszar obejmujący 15,2 tys. ha przepływają wody ze zlewni obejmującej 272,5 tys. ha. Granice obejmują doliny rzeczne (dno wraz ze zboczami) z wyłączeniem terenów z zabudową, w obrębie których obszar ogranicza się w zasadzie do koryta rzecznoego. W niektórych miejscach granice obszaru wychodzą poza dolinę rzecznoą w celu włączenia przylegających do doliny wyjątkowo cennych kompleksów siedlisk przyrodniczych zwykle bagiennych (np. okolice jeziora Ołużna gm. Świdwin, torfowiska koło Międzyrzecza Gm. Sławoborze) lub leśnych (np. kompleks leśny m. Rycerzewkiem i Jeleninem Gm. Ostrowice). Inne odstępstwa wiążą się z dostosowaniem przebiegu granic do ewidencji geodezyjnej oraz z rozmieszczeniem siedlisk przyrodniczych.

Obszar jest ważną ostoją występującego w obrębie Polski w zasadzie tylko w województwie zachodniopomorskim grądu subatlantyckiego. Jest tu ponad 1 300 ha tego siedliska - 8,4 % obszaru, co stanowi ok. 16 % grądów subatlantyckich chronionych w sieci Natura 2000 w Polsce i ponad 6 % zasobów tego siedliska w kraju. Obszar jest także ważny dla osiągnięcia odpowiedniej reprezentatywności i regionalnej zmienności lasów łągowych (prawie 1 700 ha - 10,8 % obszaru). Mimo niewielkiego udziału procentowego, relatywnie duże powierzchnie, kluczowe w kontekście zmian dokonywanych w skali województwa ma ten obszar dla takich siedlisk jak: torfowiska przejściowe (95,8 ha), lasy bagienne (68,3 ha) i dąbrowy śródlądowe (367,7 ha).

Podkreślić też należy bogactwo florystyczne i faunistyczne doliny, co poświadczają długie listy gatunków ważnych (rzadkich i zagrożonych).

Obszar Specjalnej Ochrony Wybrzeże Trzebiatowskie

Obszar Natura 2000 PLB 320010 Wybrzeże Trzebiatowskie, o powierzchni 31 757,6 ha rozciąga się wzdłuż wybrzeża Bałtyku od miejscowości Kamień Pomorski do Grzybowa koło Kołobrzegu. Pod względem administracyjnym położony jest w województwie zachodniopomorskim na terenie powiatu reskiego (gminy: Kamień Pomorski, Dziwnów, Świerżno), powiatu gryfickiego (gminy: Karnice, Rewal, Trzebiatów), powiatu kołobrzieskiego (gmina: Kołobrzeg). Ostoja znajduje się na terenach administrowanych przez: Nadleśnictwo Gryfice (RDLP w Szczecinie), Nadleśnictwo Gościno (RDLP w Szczecinku).

Krajobraz odznacza się tu występowaniem zbiorowisk związanych z bezpośrednim oddziaływaniem morza. Dominują siedliska na podłożu piasków akumulacji morskiej, na których potencjalnym zbiorowiskiem jest nadmorski bór bażynowy. Zespół ten jest najbardziej rozprzestrzenionym typem roślinności leśnej w strefie wydym nadmorskich w obszarze. Pas wydym nadmorskich z wykształconą wydumą białą i wydumą szarą rozciąga się w granicach obszaru między Pogorzelią a Kołobrzegiem. Na zapleczu ustabilizowanych wydym ciągnie się pas borów i lasów mieszanych. Od Niechorza, aż do ujścia Regi wydmy osiągają do 40 m wysokości n.p.m. tworząc formy o kształtach parabolicznych oraz dużych barchanów. Dalej na zachód, aż do ujścia Parsęty, pas wydym nadmorskich jest znacznie węższy i składa się jedynie z pojedynczych wałów ciągnących się wzdłuż linii brzegowej. W wielu miejscach są one jednak niemal zupełnie zniszczone przez procesy abrazyjne. Przybrzeżna akumulacja piasków odcięta od morza jeziora Resko Przymorskie oraz Liwia Łuża. Na wschód od niego położone jest tzw. Bagno Pogorzelićkie (jez. Konarzewo), zbiornik wytopiskowy, ale o bardzo posuniętym procesie zarastania i wypłycania. Między pasem wydym a Pradolina Pomorską rozpościera się nisko położona równina denno-morenowa,

dochodząca miejscami do 20 m n.p.m. Ponad nią wznoszą się jedynie pojedyncze pagórki kemów. W ostoju w pasie przymorskim wykształciły się gleby bielcowe, w obniżeniach Pradoliny Pomorskiej występują gleby bagienne, na południowych krańcach ostoju na równinie morenowej dominują gleby brunatne.

2.3.8.2. REZERWATY PRZYRODY

Na terenie Gminy Trzebiatów ustanowione są dwa rezerваты przyrody:

- **Rezerwat przyrody Roby** - utworzony został Rozporządzeniem Nr 54/2007 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 27 września 2007 r. Ze względu na dominujący przedmiot ochrony jest rezerwatem florystycznym. Natomiast ze względu na główny typ ekosystemu zaliczany jest do rezerwatów torfowiskowych. Powierzchnia rezerwatu wynosi 84,4 ha. Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie populacji cennych roślin naczyniowych i zarodnikowych, w tym wrzośca bagiennego, woskownicy europejskiej i rzadkich gatunków torfowców oraz renaturalizacja ich siedliska - zniekształconego torfowiska wysokiego typu bałtyckiego.
- **Rezerwat przyrody Nadmorski bór bażynowy w Mrzeżynie** - utworzony został Zarządzeniem Nr 18/2010 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 2 kwietnia 2010 r. Ze względu na dominujący przedmiot ochrony jest rezerwatem fitocenotycznym. Natomiast ze względu na główny typ ekosystemu zaliczany jest do rezerwatów leśnych i borowych. Powierzchnia rezerwatu wynosi 8,92 ha. Celem ochrony przyrody w rezerwacie jest zachowanie w pełni wykształconego zbiorowiska leśnego boru bażynowego na typowym siedlisku wydym nadmorskich oraz ochrona bogatych stanowisk gatunków charakterystycznych dla tego zespołu roślinnego. Ochrona 124-letniego drzewostanu sosnowego wykształconego w karłowatej postaci, charakterystycznej dla tego siedliska.

2.3.8.3. POZOSTAŁE FORMY OCHRONY PRZYRODY

Pomnikami przyrody na terenie Gminy Trzebiatów są pojedyncze drzewa, skupiska drzew oraz aleje drzew pomnikowych, o szczególnej wartości przyrodniczej i krajobrazowej.

Wśród chronionych gatunków są m.in: dąb szypułkowy, jodła pospolita, lipa drobnolistna, jesion wyniosły, wiąz, sosna wejmutka, wiąz, cis pospolity, klon jawor, kasztanowiec zwyczajny.

2.3.9. ZABYTKI I DOBRA MATERIALNE

Potencjał Gminy Trzebiatów opiera się przede wszystkim na wysokich walorach przyrodniczych. Tereny te są podstawą rozwoju turystyki krajoznawczej, rekreacyjnej i wypoczynkowej.

Oprócz naturalnych walorów przyrodniczych Gmina Trzebiatów posiada również antropogeniczne walory krajoznawcze. Szczególnie bogate w zabytki średniowiecznej kultury materialnej jest miasto Trzebiatów. Do najcenniejszych jego miejsc należą:

- Stare Miasto (XVI-XVIII w.),

- Ratusz Miejski (XV-XVIII w.),
- Kościół pw. MNMP (XIV w.),
- Mury obronne z Basztą Kaszaną (XIV w.),
- Pałac, dawna siedziba Marii Czartoryskiej (XIII-XVIII w.),
- Sgraffito „Słoń” (XVII w.),
- Kaplica św. Ducha (XIV w.),
- Kaplica św. Gertrudy (XIV w.).

Na pozostałym terenie gminy, w licznych wsiach i osadach znaleźć można cenne i malownicze kościołki, mosty i historyczne miejsca.

2.4. STAN I ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO, W TYM NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM

2.4.1. STAN I ZAGROŻENIA WÓD PODZIEMNYCH I POWIERZCHNIOWYCH

Na terenie Gminy Trzebiatów w miejscowości Rogozina zlokalizowany jest punkt pomiarowy jakości wód podziemnych (Państwowy Monitoring Środowiska). Monitoring jakości wód podziemnych w sieci krajowej prowadzony jest przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

W punkcie pomiarowym w Rogozinie w 2012 r. odnotowano II (dobrą) klasę jakości wody. Stan chemiczny wód również określony został jako dobry. Dla całej JCWPd nr 8 w 2012 r. stan wód podziemnych zarówno pod względem monitoringu chemicznego jak i ilościowego określony został jako dobry.

Jeżeli chodzi natomiast o wody ujmowane do celów komunalnych to są one objęte ciągłym nadzorem sanitarnym. Według informacji przekazanej przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w 2013 r. w przedmiotowych wodociągach nie stwierdzono w wodzie przeznaczonej do spożycia przez ludzi przekroczeń wskaźników mikrobiologicznych. Woda odpowiadała stawianym normatywom. Nieprawidłową jakość wody w zakresie parametrów fizykochemicznych stwierdzono na wodociągu w Nowielicach - jon amonowy oraz na wodociągu w Chomętowie - mętność, żelazo, mangan. W związku z powyższym Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gryficach wydał decyzje administracyjne na warunkowe dopuszczenie wody do spożycia przez ludzi w wyżej wymienionych wodociągach z terminem wykonania w 2014 r. Na wodociągu Nowielice decyzja została wykonana, woda odpowiada wymaganiom rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 r w sprawie wymagań jakim powinna odpowiadać woda przeznaczona do spożycia przez ludzi (Dz. U. Nr 64 poz. 417 ze zm.). Na wodociągu Chomętowo wykonano decyzje w zakresie parametrów mętności i żelaza, prolongowano termin wykonania do 02.06.2014 r w zakresie parametru manganu.

Badaniami wód podziemnych objęte jest także nieczynne składowisko odpadów komunalnych we Włodarce. Stężenia większości wskaźników badanych w odciekach kształtowały się poniżej dopuszczalnych wartości zanieczyszczeń wprowadzanych do wód lub do ziemi. Przekroczenie wartości progowych odnotowano jedynie w przypadku ogólnego węgla organicznego (OWO). W roku 2013 nie odnotowano obecności wody w piezometrach. Na podstawie badań przeprowadzonych w roku 2012, stwierdzono iż stężenia większości wskaźników badanych w wodach podziemnych w piezometrach: P1, P2 kształtowały się na

poziomie I klasy (wody bardzo dobrej jakości). Podwyższone wartości wskaźników charakterystyczne dla wód o słabym stanie chemicznym (IV klasa - wody niezadowolającej jakości i V klasa - wody złej jakości) stwierdzono dla odczynu (IV klasa - P2) oraz ogólnego węgla organicznego (V klasa - P1,P2).

WIOŚ w Szczecinie w latach 2010 – 2012 przeprowadził na terenie Gminy Trzebiatów badania następujących jednolitych części wód powierzchniowych rzek:

- Rega od Mołostowej do Zgniłej Regi,
- Rega od Zgniłej Regi do ujścia,
- Sarnia.

Na podstawie oceny stanu/potencjału ekologicznego oraz stanu chemicznego ogólny stan JCWP Rega od Mołostowej do Zgniłej Regi oraz JCWP Rega od Zgniłej Regi do ujścia oceniono jako zły. Natomiast w przypadku JCWP Sarnia dla której stan/potencjał ekologiczny określony został jako dobry a brak jest oceny stanu chemicznego, nie wykonano oceny stanu JCWP.

W ostatnich latach na terenie Gminy Trzebiatów nie był prowadzony monitoring stanu jezior. W 2003 r. wody jeziora Resko Przymorskiego określone zostały jako pozaklasowe, a samo jezioro za nieodporne na wpływy zewnętrzne. Pod względem zawartości fosforanów i azotu mineralnego wody spełniały wymagania I klasy po względem stanu sanitarnego. Badania wykazały zasobność jeziora w substancję organiczną i mineralną. W wodach występowały bardzo wysokie stężenia azotu, fosforu, chlorofilu i suchej masy sestonu. Przezroczystość wody określono jako bardzo niską.

Na terenie gminy w roku 2010 i 2011 przeprowadzono monitoring osadów wodnych rzek i jezior. Stanowiska pomiarowe zlokalizowane zostały na jeziorze Resko Przymorskie oraz na rzece Rega w miejscowości Mrzeżyno (0,5 km rzeki). W przebadanych punktach według oceny biogeochemicznej są to osady sporadycznie szkodliwie oddziałujące na organizmy żywe oraz osady niezanieczyszczone według rozporządzenia Ministra Środowiska. Jedynie w jednym z badań przeprowadzonych w punkcie Resko Górne część wskaźników determinujących przyjmuje wartości dla klasy II, jednak nie wpływa to na ocenę ogólną. Pozostałe wskaźniki determinujące w tym punkcie oraz w punkcie na rzece Redze przyjmują wartości dla klasy I.

Do wybrzeża gminy przylega jednolita część wód przybrzeżnych Sarbinowo - Dziwna. W latach 2010 – 2012 r. przeprowadzono dla tej części wód badania monitoringu diagnostycznego. Klasa elementów hydrologicznych oraz klasa elementów fizykochemicznych specyficznych zanieczyszczeń uzyskały wartość II, co oznacza stan dobry. Jednak wszystkie pozostałe wskaźniki uzyskały stan zły lub wartość poniżej stanu dobrego, w związku z czym ocena ogólna dla całej monitorowanej JCWP to stan zły.

Czynnikami, które mogą mieć wpływ na jakość wód powierzchniowych i podziemnych są:

- niewystarczające pokrycie terenów zabudowanych siecią kanalizacji deszczowej (odprowadzanie wód roztopowych z powierzchni utwardzonych np. z parkingów i ulic bezpośrednio do gruntu lub do cieków wodnych),
- zrzut do jezior oraz cieków wodnych oczyszczonych ścieków komunalnych,
- niewystarczające oczyszczanie ścieków w systemach indywidualnych (zbiorniki bezodpływowe, przydomowe oczyszczalnie ścieków),
- stosowanie środków chemicznych w procesie odśnieżania dróg i chodników (zagrożenie miejscowego wzrostu zasolenia gruntów).

Zanieczyszczenie cieków jest wynikiem przyjmowania przez nie zanieczyszczeń w ilości (również stężeniu i ich rodzaju) przekraczających możliwości ich samooczyszczania. Wielkość przepływów w ciekach nie gwarantuje odpowiedniego stopnia rozcieńczenia zanieczyszczeń.

2.4.2. STAN I ZAGROŻENIA POWIERZCHNI ZIEMI I GLEB

Do obszarów problemowych związanych z ochroną gleb na terenie Gminy Trzebiatów można zaliczyć:

- obszary narażone na oddziaływanie odcinków dróg o dużym natężeniu ruchu,
- obszar składowiska odpadów we Włodarce,
- obszary użytkowane rolniczo,
- obszary zajmowane pod zabudowę,
- obszary nadbrzeżne zagrożone zasoleniem.

Jednym z głównych czynników zmian z strukturze chemicznej gleb jest rolnicze użytkowanie, które może powodować nadmierne przechodzenie składników pokarmowych, takich jak fosfor, potas i magnez do gleby, a tym samym dalej do wód powierzchniowych i podziemnych powodując eutrofizację. Niewłaściwe używanie nawozów naturalnych i mineralnych może spowodować poważne straty w środowisku.

Działania antropogeniczne powodują także degradację chemiczną gleb, przechodzenie związków biogenych i innych zanieczyszczeń bezpośrednio do ziemi, wód podziemnych oraz powierzchniowych. Ponadto wokół terenów komunikacyjnych występują gleby antropogeniczne przekształcone. Należą one do urbanosoli i industriosoli. W bliskim sąsiedztwie dróg głównych może występować w glebach podwyższona zawartość wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych i zasolenia.

2.4.3. STAN I ZAGROŻENIA KLIMATU

W przypadku obszaru Gminy, w skali lokalnej można jedynie mówić o zmianach topoklimatu. Obszary miejskie ze względu na zagęszczenie zabudowy zagrożone są powstawaniem tzw. miejskiej wyspy ciepła, która jest efektem nadmiernej emisji energii z różnych źródeł miejskich. Dodatkowo wzmacnia ją wzrastająca temperatura co sprzyja stagnacji powietrza nad miastem, wzrostowi koncentracji zanieczyszczeń powietrza, w tym pyłu zawieszonego i smogu. W związku z tym Gmina powinna podejmować działania zmierzające do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, zwłaszcza poprzez rozwijanie odnawialnych źródeł energii.

2.4.4. STAN I ZAGROŻENIA POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO

W Gminie Trzebiatów terenem o najbardziej zanieczyszczonym powietrzu jest przede wszystkim obszar miasta, gdzie występuje najwięcej źródeł emisji i najbardziej zwarta zabudowa, co utrudnia warunki przewietrzania. Zanieczyszczenia podstawowe (SO₂, NO₂ i pył PM₁₀) powstają głównie podczas spalania paliw w kotłowniach. Wielkość emisji uzależniona jest od stosowanego w kotłach paliwa. Głównymi źródłami NO₂ jest natomiast transport, komunikacja, a także energetyka. Pył drobny powstaje m. in. w procesach

energetycznego spalania, spalania paliw w silnikach samochodowych oraz w niektórych procesach przemysłowych, ale jego głównym źródłem jest spalanie paliw w sektorze komunalno - bytowym.

Według rocznej oceny jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim za rok 2012, Gmina Trzebiatów znajdująca się w strefie zachodniopomorskiej badanie jakości powietrza została zaklasyfikowana w klasie C (biorąc pod uwagę ochronę zdrowia), ze względu na niedotrzymane poziomy dopuszczalne dla pyłu PM₁₀, B(a)P.

Ze względu na wartości pozostałych substancji, takich jak: SO₂, NO₂, CO, C₆H₆, Pb, As, Cd i Ni, O₃ strefę zachodnio - pomorską zaklasyfikowano w klasie A, oznacza to, że nie notowano przekroczeń w tym zakresie.

Klasyfikacja stref ze względu na ochroną roślin okazała się bardzo korzystna dla województwa, ponieważ uzyskała klasę A.

Na terenie Gminy Trzebiatów nie ma zlokalizowanych punktów monitoringu powietrza. Najbliższy punkt znajduje się w Rewalu.

Na terenie Gminy Trzebiatów najistotniejsze zanieczyszczenia pochodzą z emisji energetycznych z gospodarstw domowych korzystających z tradycyjnych źródeł energii, z zakładów produkcyjnych i obiektów komunalnych.

Wielu mieszkańców Gminy Trzebiatów pomimo dostępu do sieci gazowej korzysta z opalania węglem kamiennym z dużą zawartością siarki lub też z drewna, które stanowi paliwo uzupełniające. W związku z tym paleniska domowe powodują lokalne zanieczyszczenia atmosferyczny tlenkami węgla, dwutlenkiem siarki oraz produktami niepełnego spalania w tym benzo(a)pirenem wywołując tzw. emisję powierzchniową. Kotłownie w Gminie Trzebiatów eksploatowane są głównie w sezonie zimowo – wiosennym, są one eksploatowane lokalnie wykorzystując jako paliwo głównie gaz ziemny.

Wpływ na stan czystości powietrza atmosferycznego w Gminie ma również emisja ze źródeł mobilnych. Dotyczy to bezpośredniego otoczenia dróg, zwłaszcza na terenie zwartej zabudowy miejscowości, w szczególności w letniej porze roku.

Na stan powietrza atmosferycznego na terenie Gminy wpływ mają także działające tam podmioty gospodarcze. W związku z tym, iż mogą one powodować szkody w środowisku są to tzw. zakłady korzystające ze środowiska, które wnoszą do Urzędu Marszałkowskiego w Szczecinie, opłaty za wprowadzanie gazów i pyłów do środowiska.

Uciążliwe mogą być także emisje odorów z oczyszczalni ścieków, w szczególności w letniej porze roku.

2.4.5. STAN KLIMATU AKUSTYCZNEGO I ZAGROŻENIA HAŁASEM, POLAMI ELEKTROMAGNETYCZNYMI ORAZ POWAŻNYMI AWARIAMI

Hałas jest obecnie traktowany jako jeden z czynników zanieczyszczających środowisko. Jest także jedną z najbardziej charakterystycznych cech terenów zurbanizowanych. Najbardziej uciążliwy dla mieszkańców jest hałas komunikacyjny. Klimat akustyczny na tym terenie, w największym stopniu, kształtują źródła komunikacyjne - główne trasy ruchu samochodowego. Układ drogowy w Gminie tworzą: drogi wojewódzkie, drogi powiatowe i drogi gminne.

Zgodnie z danymi ZZDW w Koszalinie na odcinkach dróg powiatowych przebiegających przez Gminę Trzebiatów w 2010 roku badano natężenie ruchu. Wyniki tych badań w postaci średniego dobowego ruchu w poszczególnych punktach pomiarowych dróg wojewódzkich przedstawione zostały w kolejnej tabeli.

Tabela 1. Średni dobowy ruch samochodowy na odcinkach dróg wojewódzkich przebiegających przez Gminę Trzebiatów w 2010 r.

Numer punktu pomiar.	Numer drogi	Opis odcinka				Pojazdy samochod. ogółem	Rodzajowa struktura ruchu pojazdów samochodowych						
		Pikietaż		Długość (km)	Nazwa		Motocykle	Sam. osob. Mikrobusy	Lekkie sam. ciężarowe (dostawcze)	Sam. ciężarowe		Autobusy	Ciągniki rolnicze
		Pocz.	Końc.							bez przycz.	z przycz.		
32004	102	41,7	64,7	23,0	Pobierowo - Trzebiatów	3 052	37	2 747	119	37	18	85	9
32005	102	64,7	70,6	5,9	Trzebiatów /przejście/	6 915	48	5 843	477	180	76	263	28
32006	102	70,6	78,3	7,7	Trzebiatów-gr.pow.	3 432	38	2 787	343	103	82	69	10
32012	103	23,4	36,0	12,6	Cerkwica-Trzebiatów	1 210	18	953	125	48	33	22	11
32031	109	0,0	9,7	9,7	Mrzeżyno - Trzebiatów	3 578	47	3 087	254	54	18	104	14
32032	109	9,7	24,5	14,8	Trzebiatów - Gryfice	4 028	36	3 509	302	44	101	28	8

Źródło: ZZDW w Koszalinie

Dla dróg powiatowych i gminnych na terenie Gminy Trzebiatów nie prowadzono badania natężenia ruchu.

Uciążliwość ze strony zakładów produkcyjnych czy usługowych może wynikać z braku zachowania standardów i dopuszczalnych norm, odpowiedzialność za negatywne oddziaływania należy przede wszystkim do użytkowników urządzeń, instalacji będących źródłami hałasu. Źródła te nie mogą powodować przekraczania standardów jakości środowiska poza terenem, do którego zarządzający ma tytuł prawny.

Na terenie Gminy Trzebiatów w miejscowości Trzebiatów w 2012 r. WIOŚ w Szczecinie przeprowadził pomiary promieniowania elektromagnetycznego. Wynik pomiaru wykazał natężenie promieniowania na poziomie 0,42 V/m.

Zmierzona wartość jest znacznie poniżej wartości dopuszczalnej (7 V/m), określonej w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. 2003 Nr 192, poz. 1883.). Na podstawie przeprowadzonych pomiarów nie stwierdzono na terenie Trzebiatowa przekroczenia dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

Brak jest wiarygodnych informacji na temat oddziaływania na zdrowie i środowisko przy ekspozycjach długoletnich na promieniowanie elektromagnetyczne.

W krajowych przepisach dopuszcza się występowanie pochodzących od linii elektroenergetycznych pól elektrycznych o natężeniach mniejszych od 1 kV/m m. in. na obszarach zabudowy mieszkaniowej. Z punktu widzenia ochrony środowiska człowieka istotne więc mogą być linie i stacje elektroenergetyczne o napięciach znamionowych równych co najmniej 110 kV, bądź wyższych. Zasięg promieniowania mogącego wpływać niekorzystnie na człowieka sięga do 40 m po obu stronach linii. Trzeba też wziąć pod uwagę, że napowietrzne linie elektroenergetyczne, zarówno wysokiego, jak i średniego napięcia, mogą oddziaływać niekorzystnie na ptaki, które rozbijają się o linie, a także wpływać niekorzystnie na krajobraz.

Linie 110 kV są źródłami pola elektromagnetycznego mogącego powodować przekroczenie wartości dopuszczalnych na terenach zamieszkałych. Największa wartość natężenia pola elektrycznego jaka może wystąpić pod linią lub w jej pobliżu nie przekracza tutaj 3 kV/m. Największa wartość natężenia pola elektrycznego, jaka może wystąpić pod linią 220 kV lub w jej pobliżu nie przekracza 6 kV/m. Maksymalne wartości natężenia pola elektrycznego pod linią 400 kV, na wysokości 1,8 m od powierzchni ziemi, wynoszą 10 kV/m. Przez teren Gminy linie te przebiegają bezkolizyjnie, nie stwarzając zagrożenia polem elektromagnetycznym dla ludzi w środowisku.

Obiektami, o istotnym z punktu widzenia ochrony środowiska, oddziaływaniu mogą być także stacje bazowe telefonii komórkowych, anteny nadawcze. W otoczeniu anten stacji bazowych GSM, znajdujących się w miastach, pola o wartościach wyższych od dopuszczalnych w praktyce występują w odległości do 25 metrów od anten na wysokości zainstalowania tych anten. Ponieważ anteny są instalowane na dachach wysokich budynków lub na specjalnie stawianych wieżach, prawdopodobnie nie stwarzają one zagrożenia dla mieszkańców. Mogą jednak stanowić zagrożenie dla ptaków oraz wpływać niekorzystnie na krajobraz. Na terenie Gminy zlokalizowane są anteny nadawcze telefonii komórkowej.

Obecność na terenie Gminy gazociągów przesyłowych wysokiego ciśnienia stwarza także zagrożenie pożarowe, a nawet wybuchowe. Ryzyko wystąpienia tego typu zagrożenia określa się również jako prawdopodobne. Względem istniejącej sieci należy zachować obowiązującą odległości podstawowe lokalizacji obiektów terenowych. Lokalizacja wszelkich obiektów bliżej niż w ustalonych odległościach podstawowych, wymaga uzgodnienia

z właściwym zarządcą sieci. Dla gazociągów układanych w ziemi i nad ziemią powinny być wyznaczone, na okres eksploatacji gazociągu, strefy kontrolowane, w obrębie których nie należy wznosić budynków, urządzać stałych składów i magazynów, sadzić drzew oraz nie powinna być podejmowana żadna działalność mogąca zagrozić trwałości gazociągu podczas jego eksploatacji. Szerokość wymienionych stref obecnie reguluje rozporządzenie Ministra Gospodarki z dn. 26 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe i ich usytuowanie (Dz. U. 2013 poz. 640).

2.4.5. STAN I ZAGROŻENIA FAUNY I FLORY

Układ siedlisk, struktura wiekowa i gatunkowa drzewostanów sprawia, że ich zagrożenie ze strony czynników biotycznych jest stosunkowo niewielkie. Czynniki mającymi wpływ na zdrowotność lasu są opady, szczególnie w okresie wegetacyjnym – jako czynnik stymulujący wzrost i rozwój drzewostanów oraz szkodliwe działanie grzybów, owadów i ssaków. Okresy suche przyczyniają się do zamierania drzewostanów. W osłabionych fizjologicznie drzewostanach mogą rozwijać się grzyby patogeniczne prowadzące do usychania drzew. Innym czynnikiem zagrażającym terenom leśnym są silne wiatry oraz pożary.

Negatywnie na stan fauny i flory mogą wpływać procesy przestrzenne przemian krajobrazu, w tym najbardziej rozpowszechniony - fragmentacja siedlisk. Fragmentacja polega na rozpadzie zwanego dotychczas obszaru (siedlisk, ekosystemów lub typów użytkowania gruntu) na mniejsze części (fragmenty). W jej efekcie zdecydowanie zwiększa się liczba płątów i długość granic krajobrazowych, zmniejsza natomiast zwartość krajobrazu. Fragmentacja jest jednym z najbardziej rozpowszechnionych procesów transformacji, prowadzącym do zmniejszania bioróżnorodności oraz przyspieszenia lokalnego zanikania roślin i zwierząt. Ze wzrostem fragmentacji ze względu na zanik siedlisk oraz bariery przestrzenne zmniejsza się także rozproszenie zwierząt i ich migracje, co przyczynia się do redukcji gatunków, powodując zmniejszenie bioróżnorodności gatunkowej wśród fauny.

Wszystkie podejmowane działania powinny dążyć do minimalizacji tych procesów. Ważne jest planowanie przestrzenne, rozwój obszarów biologicznie czynnych, łączące racje gospodarcze, potrzeby i możliwości z kwestiami ekologicznymi i możliwościami środowiska. Projektowane inwestycje i działania powinny być połączone z planowaniem sieci ekologicznych, tak by spełniały potrzebę utrzymania „łączności” siedlisk.

W przypadku zadań dotyczących budowy urządzeń melioracyjnych oraz konserwacji, modernizacji i odbudowy urządzeń wodnych, rowów i przepustów konieczne jest rozpoznanie zasobów biotycznych przed przystąpieniem do prac, ponieważ niewłaściwie przeprowadzone mogą zagrozić gatunkom chronionym lub cennym siedliskom.

III. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Program Ochrony Środowiska jest dokumentem, którego głównym celem jest określenie dla Gminy Trzebiatów drogi do osiągnięcia celów w zakresie ochrony środowiska, ustalonych wcześniej na szczeblu regionalnym, krajowym i międzynarodowym. Odstąpienie

od wdrażania zapisów tych dokumentów oznaczać będzie odstępianie od obowiązku realizacji strategicznych celów ochrony środowiska.

Program jest opracowaniem omawiającym aktualną sytuację jednostki. Jest dokumentem praktycznym, który powinien służyć w procesie inwestycyjnym samorządu i jednostek gospodarczych na tym terenie. Celem aktualizacji POŚ jest przedstawienie wytycznych do racjonalnych działań programowych na dalsze lata i poprawa stanu środowiska przyrodniczego. Cele zapisane w projekcie POŚ dają podstawę do występowania z wnioskami o dofinansowanie inwestycji proekologicznych.

W przypadku braku realizacji POŚ dla Gminy Trzebiatów, przeprowadzona analiza i ocena stanu istniejącego pozwala wykazać, że może nastąpić pogorszenie stanu środowiska. Brak realizacji założeń tego dokumentu najprawdopodobniej przyczyniać się będzie do utrwalania i występowania negatywnych tendencji w zakresie korzystania ze środowiska. Potencjalne zmiany aktualnego stanu środowiska zależą od:

- czasu,
- nakładów finansowych jakimi dysponują: budżet państwa, samorząd i podmioty gospodarcze,
- aktywności w pozyskiwaniu środków pozabudżetowych w tym dotacji z UE, przeznaczanych na cele rozwojowe infrastruktury i ochronę środowiska.

Brak realizacji Programu przyczyniać się będzie do utrwalania oraz występowania negatywnych tendencji w środowisku, zwłaszcza w zakresie: jakości wód podziemnych i powierzchniowych, terenów pozostających pod presją szkodliwego oddziaływania ruchu komunikacyjnego, zagrożenia dla obszarów objętych ochroną prawną.

Nie bez znaczenia są również oddziaływania inne niż środowiskowe, choć jednak mające wpływ na stan ochrony środowiska w sposób pośredni. Przewiduje się, iż w przypadku braku realizacji omawianego dokumentu może dojść do następujących skutków:

- niezgodność z przepisami krajowymi i międzynarodowymi, skutkująca, m.in. konsekwencjami finansowymi,
- konieczność ponoszenia wysokich (i stale wzrastających) opłat za korzystanie ze środowiska,
- uniknięcie zysków możliwych do osiągnięcia w wyniku stosowania nowoczesnych i odnawialnych technologii,
- dalsze pobłażliwe traktowanie obowiązujących przepisów o ochronie środowiska,
- postępujący zanik świadomości ekologicznej społeczeństwa.

Ocenia się, że w wariancie braku realizacji ustaleń Programu ochrony środowiska, w szczególności dotyczących określenia kierunków ochrony cennych zasobów przyrodniczych oraz kierunków rozwoju infrastruktury technicznej, poprawa stanu środowiska oraz utrzymanie i ochrona walorów przyrodniczych byłaby trudna do realizacji. Zaniechanie realizacji zapisów POŚ, w odniesieniu do zaniechania realizacji planowanych inwestycji spowoduje dalszy rozwój i miejscowe zanieczyszczanie środowiska, co najmniej na poziomie takim, jaki to ma miejsce obecnie. Brak realizacji sieci wodociągowej – kanalizacyjnych, brak realizacji inwestycji w zakresie poprawy systemu komunikacyjnego będzie prowadziło do dalszego wprowadzania ścieków czy zanieczyszczeń pyłowych i gazowych na pewnych terenach miasta i gminy, gdzie funkcjonują jeszcze braki w tym zakresie. O ile w efekcie długofalowym planowane przedsięwzięcia mają na celu poprawę stanu środowiska, to w skali krótkoterminowej mogą zachodzić pewne negatywne oddziaływania i uciążliwości

związane z realizacją inwestycji, które mogą w pewnym stopniu pogarszać stan środowiska w stosunku do jego stanu obecnego, przed realizacją zapisów POŚ. Mając jednak na uwadze efekt ekologiczny planowanych działań, ocenia się, że brak realizacji zapisów Programu spowoduje pogorszenie lub co najmniej utrzymywanie się stanu środowiska na obecnym poziomie, co w niektórych przypadkach oznacza utrzymywanie się stanu środowiska i jakości poszczególnych komponentów na niskim poziomie.

IV. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY

Na terenie Gminy Trzebiatów w myśl ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody znajdują się obiekty podlegające prawnej ochronie przyrodniczej, przede wszystkim obszary NATURA 2000. Taki stan rzeczy sprawia, że zapisy Programu Ochrony Środowiska muszą uwzględniać ograniczenia wynikające z ustawy dotyczące postępowania w przypadku form ochrony przyrody, a także ograniczenia wynikające z aktów prawnych ustanawiających te formy ochrony.

Z punktu widzenia ochrony środowiska należy zwrócić uwagę również na inne istniejące problemy. Przeprowadzona analiza uwarunkowań środowiska przyrodniczego pozwala na sformułowanie głównych problemów:

- emisja zanieczyszczeń związana z funkcjonowaniem ciągów komunikacyjnych;
- możliwość zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych;
- wprowadzanie energii odnawialnej na terenie Gminy;
- oddziaływanie składowiska odpadów komunalnych.

W związku z powyższym zapisy działań w ramach harmonogramu realizacji Programu Ochrony Środowiska powinny zwracać szczególną uwagę na kwestie związane z gospodarką wodno - ściekową, ochroną zasobów wód powierzchniowych i podziemnych, ochroną powietrza atmosferycznego przed zanieczyszczeniami oraz ochroną cennych walorów przyrodniczych oraz powierzchni ziemi.

Istotnym problemem w analizie i ocenie projektu Programu w odniesieniu do planowanych działań i uwarunkowań przyrodniczych jest fakt, że na tym etapie planowania trudno jest niejednokrotnie konkretnie określić wszystkie oddziaływania, w szczególności przy braku danych i projektów technicznych poszczególnych przedsięwzięć. Każda inwestycja będzie podlegać procedurze oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. POŚ, często mimo ogólności swoich zapisów, odnosi się do planowanych inwestycji, a zgodnie z ustawą OOŚ, przeprowadzenia oceny oddziaływania wymaga właśnie również realizacja dopiero planowanych przedsięwzięć mogących znacząco, lub też potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Tak więc mimo braków w posiadanej wiedzy z zakresu planowanych inwestycji, na etapie analizowanego projektu dokumentu, zostaną w ogólnym i często teoretycznym zakresie określone oddziaływania planowanych działań w odniesieniu do głównych problemów wymienionych powyżej.

V. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO

Nawiązując do zapisów harmonogramu realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Trzebiatów, w ramach oceny oddziaływania zapisanych w nim działań i przedsięwzięć konieczne jest zestawienie zaplanowanych kierunków rozwoju analizowanej jednostki.

Poniżej przedstawiono cele ekologiczne oraz zaplanowane działania i inwestycje na terenie Gminy.

Cel ekologiczny:
– <i>modernizacja i rozbudowa infrastruktury wodno – ściekowej dla zapewnienia lepszej ochrony środowiska oraz poprawy warunków życia mieszkańców</i>
– <i>zapewnienie wystarczającej ilości wody o odpowiedniej jakości użytkowej oraz ochrona przed powodzią</i>
Renaturyzacja rzeki Stara Rega, budowa obwałowań.
Budowla regulująca przepływ Regi w Gabinie
Modernizacja melioracyjnej stacji pomp we Włodarce
Dofinansowanie do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków
Sporządzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków, kontynuacja działań w zakresie ich kontroli technicznej oraz częstotliwości opróżniania.
Budowa oraz modernizacja kanalizacji deszczowej i sanitarnej na terenie gminy.
Odtworzenie i przebudowa stawu w Chomętowie
Realizacja zadań związanych z budową i konserwacją urządzeń melioracyjnych i drenarskich.
Aktualizacja granic aglomeracji wodnościekowej Gminy Trzebiatów.
Ochrona terenów zalewowych przed wprowadzeniem zabudowy, uwzględnianie terenów zalewowych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (uwzględniając zapisy Opracowań ekofizjograficznych, uregulowań RZGW).

Cel ekologiczny: <i>zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie i przywracanie do stanu właściwego składników przyrody</i>
Ustanawianie (wraz z opracowaniem dokumentacji) nowych form ochrony przyrody (np. pomników przyrody), planów ochrony oraz ich wdrażanie.
Utrzymanie czystości w gminie.
Urządzenie i utrzymanie terenów zieleni w gminie
Wykonywanie planów zagospodarowania przestrzennego celem uporządkowania strefy urbanistycznych gminy
Tworzenie i realizacja kompleksowych i długoterminowych planów zalesiania terenów z niskimi klasami gleb, obszarów zagrożonych erozją gleb (uwzględnianie zalesień w MPZP).
Kontrola wydawania pozwoleń na wycinkę drzew przez mieszkańców (wizja lokalna).

Cel ekologiczny: <i>ograniczenie przekształceń ziemi w wyniku procesów naturalnych oraz antropogenicznych</i>
Ochrona gleb najlepszych kompleksów w MPZP przed zabudowaniem.
Edukacja ekologiczna rolników w zakresie wdrażania Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych.
Stopniowe opracowywanie MPZP, zgodnie z założeniami Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wraz z prowadzeniem procedury strategicznej oceny oddziaływania projektów MPZP.

Cel ekologiczny: utrzymanie standardów jakości powietrza, redukcja emisji pyłów gazów
Wprowadzanie energii odnawialnej na terenie Gminy (promocja kolektorów słonecznych, pomp ciepła, biomasy).
Bieżące utrzymanie dróg wojewódzkich
Bieżące utrzymanie dróg powiatowych.
Utrzymanie dróg publicznych gminnych.

Cel ekologiczny: zminimalizowanie uciążliwego hałasu i utrzymanie jak najlepszej jakości stanu akustycznego środowiska
Modernizacja i budowa dróg (optymalizacja przebiegu tras komunikacyjnych oraz optymalizacja płynności ruchu, tworzenie zabezpieczeń akustycznych).
Wprowadzanie zapisów dotyczących standardów akustycznych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Cel ekologiczny: ochrona mieszkańców przed polami elektromagnetycznym
Lokalizowanie emitorów pól elektromagnetycznych w nawiązaniu do obszarów zabudowy mieszkaniowej.
Wprowadzanie zapisów dotyczących standardów emisji pól elektromagnetycznych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Cel ekologiczny: racjonalizacja zużycia energii, surowców i materiałów oraz wzrost udziału zasobów odnawialnych
Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej na terenie Gminy Trzebiatów.
Zmniejszenie strat energii, poprawy parametrów energetycznych budynków, podnoszenie sprawności wytwarzania energii.
Lokalizacja na terenie gminy nowych instalacji OZE.

Cel ekologiczny: upowszechnienie idei ekorozwoju we wszystkich sferach życia oraz wdrożenie edukacji ekologicznej jako edukacji interdyscyplinarnej
Realizacja szkoleń obejmujących zagadnienia środowiskowe dla pracowników Urzędu Miejskiego, rolników, mieszkańców (w zakresie: gospodarki wodnej, ściekowej, gospodarki odpadami, nawożenia, unieszkodliwiania azbestu itp.).
Prowadzenie edukacji ekologicznej poprzez konkursy, festyny, pikniki o tematyce ekologicznej.
Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska oraz opracowywanie raportów z realizacji POŚ (co 2 lata).
Informowanie mieszkańców o prowadzonych postępowaniach, wydawanych decyzjach, prowadzonych inwestycjach, opracowywanych planach i programach oraz jakości środowiska na terenie Gminy (BIP, tablica ogłoszeń, lokalna prasa itd.).

Cel ekologiczny: minimalizacja wpływu na środowisko oraz eliminacja ryzyka dla zdrowia ludzi w miejscach największego oddziaływania na środowisko i zapewnienie bezpieczeństwa chemicznego lub biologicznego
Współpraca z powiatem w ramach realizacji planów zarządzania kryzysowego w związku z wystąpieniem podtopień/powodzi (w razie potrzeb).
Uwzględnianie zagadnień zagrożenia poważnymi awariami w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz wydawanych decyzjach.

Cel ekologiczny: gospodarka odpadami

Zadania z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi będą wynikać z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Określone przez ustawę obowiązki Gminy będą stopniowo i zgodnie z obowiązującymi terminami realizowane przez Gminę Trzebiatów.

Obsługa systemu zagospodarowania i odbioru odpadów.

Prowadzenie monitoringu składowiska odpadów.

Przeprowadzenie rekultywacji składowiska odpadów.

Realizacja programu usuwania azbestu z terenu Gminy Trzebiatów

Dotowanie działań związanych z usuwaniem azbestu

Jak wynika z powyższego zestawienia zaplanowanych działań, słabością Programu może być często brak skonkretyzowanych danych określających wszystkie dane techniczne projektowanych obiektów i instalacji oraz wszystkich terminów wykonania niektórych zadań. Opracowywany dokument nie jest jednak konkretnym planem czy koncepcją, raczej określa on ogólne założenia Gminy w zakresie ochrony środowiska, ukierunkowuje politykę zrównoważonego rozwoju tworząc szerokie ramy realizacji poszczególnych zadań i przedsięwzięć. Te treści Programu, których słabością jest ich zbyt uogólnienie, określają jednak w zadowalającej wielkości, zakres działań i zadań w przedmiocie ochrony zasobów środowiska, umożliwiając ponadto nie tylko ich ochronę, ale i wzbogacanie.

Należy zwrócić uwagę, że konkretne oddziaływania środowiskowe będzie można ocenić dopiero w oparciu o konkretne dane projektowe i lokalizacyjne na etapie procedury oceny oddziaływania na środowisko poszczególnych inwestycji. Na obecnym etapie projektu POŚ, takich danych nie można przedstawić, ponieważ jest to dokument ogólny i strategiczny, zawierający ogólne wytyczne dla Gminy, określający ogólne ramy przedsięwzięć planowanych do realizacji na tym terenie.

Bez względu na stopień szczegółowości treści zawartych w projekcie Programu, oceniając jego wpływ na środowisko w aspekcie oddziaływań zarówno pozytywnych, jak i możliwych negatywnych, należy pamiętać, że działanie na jeden komponent środowiska nie powoduje zmian tylko w tym komponencie. Środowisko należy traktować jako system wzajemnie ze sobą powiązanych elementów, w którym zmiana jednej części wpływa na inną lub na całość systemu.

Podsumowując całość Programu, mimo występujących uogólnień, treść projektu tego dokumentu należy ocenić pozytywnie – z punktu widzenia zarówno jego zawartości, jak i spodziewanej realizacji – w aspekcie potrzeb wynikających z obecnego i oczekiwanego stanu środowiska Gminy oraz jego otoczenia. Realizacja POŚ nie spowoduje długotrwałych i nieodwracalnych negatywnych oddziaływań na środowisko, które mogłyby być uznane jako oddziaływania znaczące, a tym samym jako pogarszające stan środowiska. Wdrażanie dokumentu umożliwi natomiast likwidację ujemnych, znacznych zmian w środowisku, wywołanych na tym obszarze wieloletnią, intensywną antropopresją.

Realizacja ustaleń projektu POŚ będzie wypadkową dotychczasowej presji na środowisko oraz ustaleń zawartych w projekcie aktualizacji Programu, jak i stopnia realizacji tych ustaleń w trakcie obowiązywania dokumentu. Można je ograniczyć lub wyeliminować poprzez podjęcie odpowiednich działań, zgodnie z zapisami projektu POŚ i ustaleniami niniejszej prognozy. Oczywisty jest fakt, że wprowadzanie nowego, bądź zmiana użytkowania terenu lub budowa nowych sieci i obiektów doprowadzi do przeobrażenia aktualnie występujących układów ekologicznych, co jest związane z prowadzeniem każdej działalności w środowisku. Projekt POŚ nie przewiduje realizacji przedsięwzięć innych niż funkcjonujące już na danym obszarze.

Dokładne oddziaływanie poszczególnych rodzajów inwestycji wprowadzanych w przyszłości na tym obszarze opisywane będzie przy sporządzaniu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, jeżeli dane przedsięwzięcie będzie tego wymagało.

Przewiduje się możliwość oddziaływania na środowisko przez poszczególne inwestycje prowadzone na przedmiotowym obszarze związane z modernizacją lub budową nowej infrastruktury technicznej czy nowych obiektów budowlanych będących w zasięgu wskazanych terenów, ponieważ każdy nowy obiekt oddziałuje na otoczenie, w stopniu niewielkim, bądź znaczącym. Nie wszystkie jednak oddziaływania mają charakter negatywny dla środowiska.

Przeciwdziałanie zanieczyszczeniom, a więc zagrożeniom środowiska polega na zapobieganiu lub ograniczaniu wprowadzania do środowiska substancji lub energii.

5.1. W ZAKRESIE CELÓW I PRZEDMIOTU OCHRONY, DLA KTÓRYCH POWOŁANO OBSZARY NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚCI TYCH OBSZARÓW

Na przedmiotowym terenie występują tereny należące do obszarów NATURA 2000, dlatego należy przewidzieć i określić możliwe znaczące oddziaływania na środowisko wynikające z realizacji zapisów Programu.

Projekt POŚ uwzględnia zakazy, jakie obowiązują w stosunku do poszczególnych form ochrony przyrody, wynikające z ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. 2013 poz. 627) oraz aktów ustanawiających te obszary, w związku z tym nie planuje się działań, które mogłyby naruszać cele ochrony określone dla tych terenów, w miejscu ich lokalizacji w stosunku do obszarów NATURA 2000 (art. 33 i 36):

- zabrania się podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności: pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 lub wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami,
- na obszarach Natura 2000 nie podlega ograniczeniu działalność związana z utrzymaniem urzędzeń i obiektów służących bezpieczeństwu przeciwpowodziowemu oraz działalność gospodarcza, rolna, leśna, łowiecka i rybacka, a także amatorski połów ryb, jeżeli nie oddziałuje znacząco negatywnie na cele ochrony obszaru Natura 2000.

Program Ochrony Środowiska zawiera wiele zapisów dotyczących ochrony obszarów prawnie chronionych oraz cennych pod względem przyrodniczym na terenie Gminy (np. opiniowanie planów ochrony dla form ochrony przyrody). Będzie to skutkowało poprawą bioróżnorodności na tym obszarze i ochroną najbardziej cennych pod względem przyrodniczym i edukacyjnym obszarów, wiążąc je z terenami otaczającymi jednostkę i tworząc w ten sposób zwarte korytarze ekologiczne.

Ogólne zapisy Programu wpłyną pozytywnie na obiekty prawnie chronione na tym terenie. Program nie zawiera propozycji działań, które byłyby sprzeczne lub zagrażające tym obszarom.

Wszystkie działania proponowane w harmonogramie realizacyjnym POŚ mają na celu służyć ochronie przyrody, nawet jeżeli będzie konieczne krótkotrwałe przekształcenie

jednego z komponentów środowiska, np. podczas prac inwestycyjnych, budowlanych. Będą one przeprowadzane z uwzględnieniem wszystkich zasad ustawy o ochronie przyrody.

Działania inwestycyjne prowadzone na terenach objętych formami ochrony przyrody muszą być tak prowadzone, aby nie naruszać przedmiotu ich ochrony oraz nie wpływać znacząco negatywnie na integralność tych obszarów. Wszystkie plany i inwestycje, które nie będą wywierały istotnie negatywnego wpływu na obszary chronione, są dopuszczalne. Nawet w razie stwierdzenia znacząco negatywnego oddziaływania na obszary chronione nie wyklucza się w bezwzględny sposób możliwości zrealizowania przedsięwzięcia czy przyjęcia planu. Odpowiednie władze mogą zezwolić na takie przedsięwzięcie lub plan, jeśli realizuje on wymogi nadrzędnego interesu publicznego, a interes ten nie może być osiągnięty w inny sposób. Każde działanie, które powodowałoby znaczący negatywny wpływ musi uwzględniać konieczność przeprowadzenia działań kompensacyjnych lub przynajmniej działania mające zminimalizować to oddziaływanie.

Dla przedstawienia obszarów, które należy w szczególności chronić, ze względu na występującą w ich rejonie faunę i florę oraz ze względu na to, że stanowią cenne siedliska (np. kompleksy leśne, doliny cieków), żerowiska lub trasy przelotów, zamieszcza się schematyczną rycinę z zaznaczeniem tych terenów. Wszelkie inwestycje na tych terenach powinny być szczegółowo przeanalizowane pod kątem ich wpływu na faunę i florę w ujęciu lokalnym i regionalnym.

Ryc. 1. Lokalizacja obszarów chronionych na terenie Gminy Trzebiatów

Źródło: mapa.ekoportal.pl

Na rycinie widoczne są zaznaczone tereny prawnie chronione, takie jak obszary NATURA 2000 czy rezerваты przyrody. Nie można jej jednak traktować jako wytycznych do obszarów koniecznych do wyłączenia z jakiegokolwiek zainwestowania. Zwraca się jedynie uwagę na tereny, które charakteryzują się dużą bioróżnorodnością i dlatego każde działanie w ich rejonie musi być dokładnie przeanalizowane pod kątem oddziaływań środowiskowych.

W przypadku obszarów NATURA 2000, każdy z nich może być chroniony w inny sposób – na wielu z nich gospodarka człowieka nie musi być w ogóle ograniczana, a niekiedy nawet dla zachowania ekosystemów półnaturalnych, wspiera się pewne jej formy. Ochrona musi być po prostu skuteczna, co jest weryfikowane w ramach obowiązkowego monitoringu. Zgodnie z zapisami art. 33, ust. 1 ustawy o ochronie przyrody na obszarach NATURA 2000 są zabronione działania, które mogą w istotny sposób pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt, a także w istotny sposób mogą wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar NATURA 2000.

Dla obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty Trzebiatowsko - Kołobrzesci Pas Nadmorski (PLH 320017) Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie zarządzeniem z dnia 31 marca 2014 r. ustanowił plan zadań ochronnych. Zalecanymi metodami ochrony dla siedlisk oraz gatunków roślin i zwierząt będącymi przedmiotami ochrony występującymi na obszarach Ostoi i mogącymi występować w okolicach Gminy Trzebiatów są, dla:

- 1130 Estuaria –
  - zapewnienie naturalnego funkcjonowania ujścia,
  - polepszenie panujących warunków napływu wód morskich,
  - zachowanie możliwości migracji ryb tarłowych w górę rzeki,
  - racjonalna gospodarka rybacka,
  - ograniczenie rozbudowy infrastruktury.
- 1150 Laguny przybrzeżne -
  - ograniczenie rozbudowy infrastruktury,
  - polepszenie panujących warunków napływu wód morskich,
  - ochrona przed zanieczyszczeniami,
  - racjonalna gospodarka rybacka.
- 1210 Kidzina na brzegu morskim -
  - przywrócenie właściwego stanu ochrony przez wskazanie odcinków wybrzeża z zakazem sprzątania plaży z naturalnych szczątków organicznych.
- 1230 Klify na wybrzeżu Bałtyku -
  - ochrona techniczna brzegu morskiego,
  - ograniczenie rozbudowy infrastruktury,
  - zakaz penetracji.
- 1330 Solniska nadmorskie -
  - wypas - ekstensywne użytkowanie pastwiskowe,
  - koszenie,
  - utrzymanie właściwego stanu ochrony,
  - polepszenie panujących warunków napływu wód morskich.
- 2110 Inicjalne stadia nadmorskich wydm białych -
  - zakaz penetracji,

- przywrócenie właściwego stanu ochrony – nieuprzątanie mechaniczne powierzchni plaży zajętej przez wydmy inicjalną,
- 2120 Nadmorskie wydmy białe -
  - zmniejszenie zaśmiecenia,
  - ograniczenie technicznych lub biologicznych umocnień wałów wydmych,
  - zakaz penetracji,
  - ograniczenie rozbudowy infrastruktury.
- 2130 Nadmorskie wydmy szare –
  - usuwanie nadmiaru drzew i krzewów,
  - zmniejszenie zaśmiecania,
  - ograniczenie rozbudowy infrastruktury,
  - zakaz penetracji,
  - ograniczenie technicznych lub biologicznych umocnień wałów wydmych,
- 2180 – lasy mieszane i bory na wydmach nadmorskich -
  - ograniczenie rozbudowy infrastruktury,
  - ograniczenie penetracji,
  - prowadzenie gospodarki leśnej z uwzględnieniem potrzeb ochrony siedliska,
- 3159 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion Potamion* -
  - ochrona przed zanieczyszczeniami (nieskładowanie śmieci, zakaz budowy wielkoprzemysłowych ferm w zlewniach zbiorników i w obrębie dolin rzecznych),
  - ochrona linii brzegowej.
- 7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą –
  - przywrócenie właściwego stanu ochrony.
- 7120 Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej stymulowanej regeneracji –
  - usuwanie nadmiaru drzew i krzewów,
  - poprawa stosunków wodnych,
  - przywrócenie właściwego stanu ochrony,
  - ograniczenie rozbudowy infrastruktury wokół torfowiska,
  - ochrona przed zanieczyszczeniami (niewylewanie ścieków bytowych, skanalizowanie obecnych lub przyszłych domostw lub stosowanie szczelnych szamb).
- 9130 Żyzne buczyny –
  - prowadzenie gospodarki leśnej z uwzględnieniem potrzeb ochrony siedliska.
- 9160 Grąd subatlantycki –
  - przywrócenie właściwego stanu ochrony,
- Ograniczenie rozbudowy infrastruktury 91D0 Bory i lasy bagienne i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne –
  - poprawa stosunków wodnych,
  - przywrócenie właściwego stanu ochrony,
  - ochrona przed zanieczyszczeniami (niewylewanie ścieków bytowych, skanalizowanie obecnych lub przyszłych domostw lub stosowanie szczelnych szamb).
  - ograniczenie rozbudowy infrastruktury.
- 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe i olsy źródliskowe –

- ograniczenie rozbudowy infrastruktury
- prowadzenie gospodarki leśnej z uwzględnieniem potrzeb ochrony siedliska.
- 1099 Minóg rzeczny -
  - ochrona siedlisk gatunku,
  - zachowanie możliwości migracji ryb tarłowych.
- 1614 Selery błotne –
  - ekstensywny wypas,
  - ekstensywne użytkowanie kośne.

Dla obszaru Specjalnej Ochrony Wybrzeże Trzebiatowskie (PLB 320010) obecnie opracowany jest projekt planu zadań ochronnych. Poniżej przedstawiono zalecane metody ochrony gatunków ptaków będących przedmiotem ochrony ostoi, z zastrzeżeniem, iż w ostatecznej wersji planu zadań ochronnych przyjęte działania mogą ulec modyfikacjom:

- Kania ruda –
  - ochrona gniazd,
  - edukacja ekologiczna społeczeństwa,
  - wskazanie do nielokowania farm wiatrowych na terenie ostoi,
- Błotniak łąkowy –
  - ochrona gniazd,
  - edukacja ekologiczna społeczeństwa,
  - ograniczenie presji drapieżników,
  - opracowanie programu gospodarowania wodami w obszarze,
  - wskazanie do nielokowania ferm norki amerykańskiej na terenie ostoi,
  - wskazanie do nielokowania farm wiatrowych na terenie ostoi,
  - utrzymanie rolniczego użytkowania gruntów rolnych,
- Derkacz –
  - edukacja ekologiczna społeczeństwa,
  - ograniczenie presji drapieżników,
  - opracowanie programu gospodarowania wodami w obszarze,
  - utrzymanie rolniczego użytkowania gruntów rolnych,
  - polepszenie siedliska lęgowego,
  - wskazanie do nielokowania ferm norki amerykańskiej na terenie ostoi.
- Żuraw –
  - edukacja ekologiczna społeczeństwa,
  - opracowanie programu gospodarowania wodami w obszarze,
  - zachowywanie, regeneracja lub restytucja drobnych zbiorników wodnych,
  - wskazanie do nielokowania farm wiatrowych na terenie ostoi,
  - polepszenie sukcesu lęgowe,
  - utrzymanie rolniczego użytkowania gruntów rolnych,
  - ochrona populacji.
- Kulik wielki -
  - edukacja ekologiczna społeczeństwa,
  - opracowanie programu gospodarowania wodami w obszarze,
  - utrzymanie rolniczego użytkowania gruntów rolnych,
- Rybitwa rzeczna -
  - ograniczenie presji drapieżników,
  - edukacja ekologiczna społeczeństwa,

- zwiększenie liczby miejsc lęgowych,
- wskazanie do nielokowania ferm norki amerykańskiej na terenie ostoi,
- niepłoszenie ptaków na platformach gniazdowych i w innych miejscach gniazdowania, szczególnie w okresie od marca do końca lipca.
- polepszenie sukcesu lęgowego.
- Sowa błotna -
  - edukacja ekologiczna społeczeństwa,
  - opracowanie programu gospodarowania wodami w obszarze,
  - ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk (obligatoryjne - koszenie, wypas; fakultatywne - terminy i obsada). Niezalesianie użytków zielonych i pól. Niezamienianie użytków zielonych w pobliżu lęgówisk na tereny zabudowane lub tereny rekreacyjno-sportowe i letniskowe.
- Zimorodek –
  - ograniczenie presji drapieżników,
  - edukacja ekologiczna społeczeństwa,
  - opracowanie programu gospodarowania wodami w obszarze,
  - polepszenie jakości siedliska lęgowego - pozostawianie w korytach rumoszu drzewnego oraz zakrzewień i zadrzewień nad zbiornikami i ciekami wodnymi,
  - wskazanie do nielokowania ferm norki amerykańskiej na terenie ostoi.
- Podróżniczek –
  - edukacja ekologiczna społeczeństwa,
  - opracowanie programu gospodarowania wodami w obszarze,
  - polepszenie jakości siedliska lęgowego - pozostawianie zakrzewień nad zbiornikami i ciekami wodnymi.
- Jarzębatka -
  - edukacja ekologiczna społeczeństwa,
  - polepszenie jakości siedliska lęgowego – utrzymanie mozaikowej struktury krajobrazu,
  - zachowanie siedliska – utrzymanie rolniczego użytkowania gruntów.
- Gęś zbożowa, Gęś białoczelna –
  - ograniczenie presji drapieżników,
  - edukacja ekologiczna społeczeństwa,
  - ochrona żerowisk - niezalesianie i niezakładanie plantacji drzew na użytkach rolnych będących żerowiskami gęsi,
  - ochrona populacji - zrezygnowanie z używania w amunicji myśliwskiej śrutu ołowianego, ograniczenie polowania na przedmiot ochrony w granicach ostoi, kontrola respektowania zakazu polowania na noclegowiskach dla populacji migrujących i zimujących,
  - wskazanie do nielokowania ferm norki amerykańskiej na terenie ostoi.
  - wskazanie do nielokowania farm wiatrowych na terenie ostoi.
- Gęgawa –
  - ograniczenie presji drapieżników,
  - edukacja ekologiczna społeczeństwa,
  - ochrona populacji - ograniczenie polowania na przedmiot ochrony w granicach ostoi, kontrola respektowania zakazu polowania na noclegowiskach dla populacji migrujących i zimujących,

- polepszenie jakości siedliska lęgowego - pozostawianie pasa szuwarów wokół jezior, oczek wodnych, cieków,
- wskazanie do nielokowania ferm norki amerykańskiej na terenie ostoi,
- wskazanie do nielokowania farm wiatrowych na terenie ostoi,
- polepszenie sukcesu lęgowego – niepłoszenie ptaków w okresie lęgowym,
- zachowanie siedliska – utrzymanie rolniczego użytkowania gruntów.
- Ohar –
  - zwiększenie liczby miejsc lęgowych,
  - edukacja ekologiczna społeczeństwa,
  - ograniczenie presji drapieżników,
  - wskazanie do nielokowania ferm norki amerykańskiej na terenie ostoi,
  - polepszenie sukcesu lęgowego – niepłoszenie ptaków w okresie lęgowym,
- Krakwa –
  - edukacja ekologiczna społeczeństwa,
  - ograniczenie presji drapieżników,
  - szkolenie myśliwych z rozpoznawania gatunków ptaków łownych, ze szczególnym zwróceniem uwagi na podobne do nich gatunki chronione, w tym będące przedmiotami ochrony w ostoi,
  - wskazanie do nielokowania ferm norki amerykańskiej na terenie ostoi,
  - polepszenie jakości siedliska lęgowego - pozostawianie pasa szuwarów wokół jezior, oczek wodnych, cieków,
  - ochrona populacji - zmniejszenie śmiertelności poprzez zrezygnowanie z używania w amunicji myśliwskiej śrutu ołowianego.
  - wskazanie do nielokowania farm wiatrowych na terenie ostoi,
- Mewa śmieszka –
  - edukacja ekologiczna społeczeństwa,
  - ograniczenie presji drapieżników,
  - zwiększenie liczby miejsc lęgowych - umieszczenie pływających, zakotwiczonych platform gniazdowych dla kolonii mew i rybitw o powierzchni 2x2 m, pokrytych piaskiem/żwirkiem,
  - wskazanie do nielokowania ferm norki amerykańskiej na terenie ostoi,
  - ochrona populacji - niepłoszenie ptaków na platformach gniazdowych i w innych miejscach gniazdowania, szczególnie w okresie od marca do końca lipca.
- Słownik szary -
  - opracowanie programu gospodarowania wodami w obszarze,
  - edukacja ekologiczna społeczeństwa,
  - polepszenie jakości siedliska lęgowego - pozostawianie zakrzewień i zadrzewień nad zbiornikami i ciekami wodnymi, w miarę możliwości odtwarzanie ich.
- Dziwonia –
  - opracowanie programu gospodarowania wodami w obszarze,
  - edukacja ekologiczna społeczeństwa,
  - polepszenie jakości siedliska lęgowego – utrzymanie mozaikowej struktury krajobrazu.

Dla obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty Dorzecze Regi PLH 320049 nie było prowadzonych prac nad sporządzeniem Planu Zadań Ochronnych. Według Standardowego Formularza Danych na terenie tego obszaru występują następujące siedliska:

- 3150 - Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*,
- 3160 - Naturalne dystroficzne zbiorniki wodne,
- 3260 - Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników,
- 7110 - Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą,
- 7120 - Torfowiska wysokie zdegradowane zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji,
- 7140 - Torfowiska przejściowe i trzęsawiska,
- 7230 - Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak turzycowisk i mechowisk,
- 6430 - Ziołorośla górskie i ziołorośla nadrzeczne,
- 6510 - Niżowe i górskie świeże łąki użytkowe ekstensywnie,
- 9110 - Kwaśne buczyny,
- 9130 - Żyzne buczyny,
- 9160 - Grąd Subatlantycki,
- 9190 - Pomorski kwaśny las brzoźowo dębowy,
- 91D0 - Bory i lasy bagienne,
- 91E0 - Łęgi wierzbowe topolowe olszowe i jesionowe.

Wśród występujących na terenie Dorzecza Regi siedlisk, te o kodzie 7110, 7120, 9130, 9160 oraz 91E0 zlokalizowane są również na obszarze obszaru Natura 2000 Trzebiatowsko - Kołobrzeski Pas Nadmorski.

W związku z tym opisane w Planie Zadań Ochronnych Trzebiatowsko - Kołobrzeskiego Pasa Nadmorskiego działania chroniące te siedliska należy również stosować dla tych siedlisk występujących w granicach OZW Dorzecze Regi.

Natomiast dla pozostałych siedlisk obszaru Natura 2000 Dorzecze Regi zaleca się następujące metody ochrony:

- 3150 - Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion* - na całym obszarze wodnym mieszczącym siedlisko zaleca się jego ochronę, uprzednie oczyszczanie ścieków zanieczyszczających, ochronę stref brzegowych oraz wyznaczenie stref działań ochronnych. Ważne jest ograniczenie eutrofizacji i gromadzenia się osadów. Zarządzanie poziomem wody jest kluczowe dla ograniczenia zamulania oraz rozwoju helofitów (roślin bagiennych częściowo zanurzonych w wodzie).
- 3160 - Naturalne dystroficzne zbiorniki wodne - utrzymanie możliwie stabilnego optymalnego poziomu wód gruntowych oraz zachowanie zgodnego z siedliskiem składu gatunkowego drzewostanów na obszarze zlewni bezpośredniej jezior, całkowite zaniechanie wyrębu metodą rębni zupełnej, wprowadzenie zakazu stosowania nawozów lub innych związków chemicznych powodujących zmiany właściwości fizyczno--chemicznych wody na obszarze zlewni bezpośredniej i w strefie otwartej wody.
- 3260 - Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników, - skuteczna ochrona siedliska może być realizowana poprzez komplementarne działania prowadzone w skalach: całej zlewni, doliny rzecznej oraz koryta rzecznej, oparte na rozpoznaniu uwarunkowań hydrogeologicznych i biogeochemicznych przynajmniej w skali doliny. Same działania lokalne zwykle nie przyniosą zadowalających trwałych rezultatów.

- 7140 - Torfowiska przejściowe i trzęsawiska - podstawową, a zarazem optymalną metodą ochrony jest zachowanie naturalnego poziomu wody, a jeżeli został on obniżony, to przywrócenie do stanu pierwotnego lub maksymalnie mu bliskiego.
- 7230 - Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak turzycowisk i mechowisk - utrzymanie bądź restytucja warunków hydrologicznych przy równoczesnym utrzymaniu tradycyjnych ekstensywnych metod rolniczych (wypas lub koszenie).
- 6430 - Ziołorośla górskie i ziołorośla nadrzeczne - należy dążyć do utrzymania szerokich aluwii nadrzecznych o naturalnej dynamice poziomu wody, powstrzymać odlesianie i odkrzaczanie brzegów cieków i zbiorników wodnych. Wszelkie prace przeciwpowodziowe powinny być prowadzone tak, aby minimalizować zaburzenie procesów przyrodniczych w dolinach rzek. Należy również, w miarę możliwości, powstrzymywać ekspansję gatunków obcego pochodzenia w dolinach rzecznych.
- 6510 - Niżowe i górskie świeże łąki użytkowe ekstensywnie – łąki powinny być obejmowane ochroną czynną. Należy je kosić, najlepiej ręcznie lub lekkim sprzętem, maksymalnie dwa razy w roku. Pierwszy pokos powinien odbywać się nie wcześniej niż w pierwszej połowie czerwca, drugi we wrześniu. Nie jest wskazane zbyt niskie koszenie i intensywne wypasanie. Siano powinno być usuwane z łąki. Użytki zielone powinny być umiarkowanie nawożone. Wysokość dawek nawozów zależy od żyzności siedliska.
- 9110 - Kwaśne buczyny - generalne zasady ochrony buczyn mogą i powinny być lokalnie modyfikowane w przypadku występowania szczególnych przedmiotów ochrony. W pewnych sytuacjach może np. być pożądanym zachowanie reliktowych populacji występującego w kwaśnych buczynach dębu bezszypułkowego, reprezentowanych praktycznie wyłącznie przez stare drzewa - do realizacji tego celu konieczna będzie ochrona czynna, wspieranie, a nawet tworzenie odnowień dębowych bądź ochrona ex situ, np. produkcja sadzonek dębu z lokalnego materiału i ich wprowadzenie do lasu. Takie działania na rzecz pobocznych przedmiotów ochrony nie powinny jednak być realizowane kosztem płatów buczyn o naturalnym lub zbliżonym do naturalnego charakterze.
- 9190 - Pomorski kwaśny las brzoźowo dębowy – w skali całego krajowego zasobu tego typu siedliska przyrodniczego istotnym celem ochrony powinno być wykształcenie starszych, dojrzałych ekosystemów lasu brzoźowo-dębowego.
- 91D0 - Bory i lasy bagienne - działania ochronne muszą gwarantować wysoki poziom i stabilność warunków wodnych oraz utrzymanie niskiej trofii gleb, co wyklucza bezpośrednie odwadnianie siedliska i jego bezpośredniej zlewni. W fitocenozach dynamicznie zrównoważonych może wystarczyć ochrona bierna lub w części bardzo ekstensywna gospodarka leśna z zastosowaniem rębni przerębowej. W płatach na siedlisku przesuszonym, w zależności od stopnia obniżenia poziomu wody, można stosować tylko podpiętrzenia lub łączyć je z usuwaniem podszytu lub drzewostanu.

Konieczna jest również ocena oddziaływania funkcjonujących ciągów komunikacyjnych na środowisko oraz zaplanowanie ewentualnych działań kompensacyjnych. Wszystkie plany i inwestycje, które nie będą wywierały istotnie negatywnego wpływu na chronione gatunki i siedliska przyrodnicze, są dopuszczalne. Nawet w razie stwierdzenia znacząco negatywnego oddziaływania na obszar Natura 2000 nie wyklucza się w bezwzględny sposób możliwości zrealizowania przedsięwzięcia czy przyjęcia

planu. Odpowiednie władze mogą zezwolić na takie przedsięwzięcie lub plan, jeśli realizuje on wymogi nadrzędnego interesu publicznego, a interes ten nie może być osiągnięty w inny sposób. W takiej sytuacji konieczne jest jednak skompensowanie szkód poniesionych przez przyrodę, tak aby utrzymać spójność i integralność sieci (np. poprzez stworzenie w innym miejscu siedlisk dogodnych dla chronionych gatunków). Jeśli negatywne oddziaływanie dotyczy siedlisk lub gatunków priorytetowych, zgoda może być wydana tylko jeżeli nadrzędny interes publiczny wiąże się z ochroną zdrowia i życia ludzi, zapewnieniem bezpieczeństwa publicznego albo uzyskaniem korzystnych następstw o pierwszorzędym znaczeniu dla środowiska przyrodniczego. W innych, wyjątkowych przypadkach przed udzieleniem zgody, państwo członkowskie musi wystąpić o opinię do Komisji Europejskiej (www.gdos.gov.pl).

Zagadnienie ochrony obszarów Natura 2000 oraz innych form ochrony przyrody zostało poruszone także w rozdziale 5.2.

5.2. W ZAKRESIE SKUTECZNOŚCI OCHRONY BIORÓŻNORODNOŚCI (FAUNY I FLORY)

Proponowane działania ochronne i wzbogacające bioróżnorodność Gminy Trzebiatów nie wpłyną negatywnie na środowisko przyrodnicze obszaru. Przede wszystkim zgodnie z planowanymi działaniami będzie następował wzrost obszarów zalesionych lub zadrzewionych. Będzie to skutkowało nie tylko ogólnym wzrostem powierzchni zielonych, ale również lepszą retencją wody, ochroną gleb, poprawą lokalnych warunków topoklimatycznych. Planowane w POŚ zalesienia wzmocnią ekologiczną stabilność obszarów leśnych, co będzie przeciwdziałać fragmentacji lasów (siedlisk). Konieczne jest jednak każdorazowe dostosowanie gatunków roślinności do siedliska oraz klasy gleb, aby nie zabierać zasobów glebowych Gminy, ani nie wprowadzać gatunków obcych florze rodzimej, mogących wypierać rodzime gatunki.

Program wskazuje również zadania, które mają na celu ochronę obszarów prawnie chronionych. Konieczne jest również współdziałanie z innymi jednostkami w tym zakresie. Ustalenia Programu Ochrony Środowiska nie są sprzeczne z ustaleniami art. 15 ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. 2013, poz. 627 ze zm.), który mówi o nakazach i zakazach obowiązujących w rezerwach przyrody. Względem ustanowionych na terenie Gminy pomników przyrody Program także nie wprowadza zapisów, które byłyby sprzeczne z ustaleniami art. 45 ww. ustawy o ochronie przyrody.

Wszelkie działania na terenach leśnych będą prowadzone zgodnie z nadrzędnymi planami Nadleśnictw. Muszą być one objęte ochroną polegającą na przemyślanych zabiegach hodowlanych gwarantujących zachowanie i dostosowanie drzewostanów do warunków siedliska i presji zewnętrznych. Gospodarka leśna musi być podporządkowana wymogom ochrony wynikającym z ustanowionych obszarów chronionych oraz Planu Urządzania Lasu. Właściwa hodowla lasu oraz pielęgnacja pozwoli na odtwarzanie naturalnych biocenoz, ochronę bioróżnorodności oraz będzie regulowała wprowadzanie ewentualnych zmian siedliskowych i gatunkowych (należy podkreślić, że wprowadzać powinno się rodzime gatunki, zgodne z siedliskiem). Należałoby również przeprowadzić inwentaryzację przyrodniczą gminy, w celu wyznaczenia obszarów cennych przyrodniczo, w celu uniknięcia zniszczenia siedlisk i stanowisk chronionych gatunków na skutek prowadzenia dolesień.

Należy podkreślić, że zapisy Programu zapewniają także wymaganą ochronę terenom zieleni urządzonej. Założono ich ochronę i pielęgnację tak, aby spełniały nadal swoje funkcje.

Ze względu na modernizację ciągów komunikacyjnych może dojść jednak do naruszenia systemów przyrodniczych zlokalizowanych wzdłuż tych tras komunikacyjnych. W tym przypadku zarządca i wykonawca robót budowlanych będzie zobowiązany do przeprowadzenia działań kompensacyjnych, o których w sposób ogólny jest mowa w rozdziale VIII. Szerokość strefy oddziaływania drogi na strukturę, skład i kluczowe procesy ekologiczne kształtujące dane siedlisko uzależniona jest od zasięgu zmian stosunków wodnych, dyspersji biogenów, zanieczyszczeń i wrażliwości siedlisk. Negatywne skutki funkcjonowania ciągów komunikacyjnych to:

- utrudnienie przemieszczania się zwierząt i roślin,
- wypadki i kolizje drogowe z dzikimi zwierzętami,
- zniszczenie siedlisk w zasięgu przebiegu i oddziaływania drogi,
- przekształcanie terenu przyległego do drogi (osiedlanie się człowieka wzdłuż dróg),
- ekspansja gatunków obcych na danym terenie, związanych z człowiekiem.

Proponowane działania minimalizujące oddziaływania na człowieka, ale również na środowisko, można pogrupować na następujące części:

- a) ekrany akustyczne,
- b) urządzenia podczyszczające wody opadowe,
- c) ogrodzenia,
- d) przejścia dla zwierząt,
- e) przekrycia ochronne,
- f) pasy zieleni izolacyjnej.

Tereny leśne to jeden z elementów systemu przyrodniczego Gminy. Ważną część stanowią również tereny rolnicze oraz obszary wód śródlądowych, wokół których również koncentruje się zarówno fauna, jak i flora. Elementami łączącymi te wszystkie węzły i korytarze ekologiczne są także wszelkiego rodzaju zadrzewienia śródpolne, przydrożne, parkowe. Wszelkie zadrzewienia zwiększają retencję wody i stanowią siedliska fauny.

Ochrona i rozwój systemu biologicznego Gminy spowoduje nie tylko ochronę zasobów przyrodniczych, ale także wpłynie na poprawę walorów krajobrazowych i warunków topoklimatycznych. Chronić należy tereny łąk i pastwisk zlokalizowane wzdłuż cieków wodnych, gdyż są one naturalnymi ciągami ekologicznymi stanowiącymi wraz z innymi terenami szkielet przyrodniczy Gminy. Zagrożeniem dla tych terenów jest zabudowa terenów zalewowych oraz zaprzestanie tradycyjnego użytkowania.

Na dzień dzisiejszy należałoby w tym zakresie zwrócić szczególną uwagę na zapisy POŚ dotyczące wprowadzania źródeł energii odnawialnej na terenie Gminy. Na terenie Gminy istnieje możliwość rozwoju instalacji solarnych. Panele słoneczne i ich eksploatacja mogą przyczynić się do bezpośredniej utraty siedlisk naturalnych, fragmentacji siedlisk i/lub ich modyfikacji. Dobra lokalizacja elektrowni słonecznych nie musi powodować negatywnego wpływu na populację ptaków. Zgodnie z opracowaniem prof. dr hab. Piotr Tryjanowskiego (Wpływ elektrowni słonecznych na środowisko przyrodnicze, „Czysta Energia” – nr 1/2013) przy budowie instalacji solarnych niezbędne jest przestrzeganie zasad mogących zminimalizować wpływ inwestycji, zwłaszcza tych zajmujących większe obszary krajobrazu, należy zatem:

- unikać lokalizacji parków słonecznych na obszarach stanowiących miejsce rozrodu lub intensywnego wykorzystania przez gatunki rzadkie i średnioliczne;

- pomiędzy sektorami paneli sadzić niskopienne żywopłoty, co zmniejsza ryzyko kolizji ptactwa wodnego;
- umieszczać pod ziemią przewody elektryczne odprowadzające energię z parku;
- unikać budowy w szczycie sezonu lęgowego. Również naprawy eksploatacyjne o większej skali należy wykonywać poza tym okresem;
- fragmentów trawiastych pomiędzy ogniwami uprawiać z wykorzystaniem sztucznego nawożenia, herbicydów i pestycydów. Najlepiej je wykaszać ręcznie, bądź poprzez wypas np. owiec,
- zezwolić na spontaniczną sukcesję roślinności pomiędzy pasami, np. ziół i chwastów. Stanowią one doskonałe miejsca żerowania ptaków.

Ponadto należy uwzględniać potencjalny wpływ na ptaki, a także zwrócić uwagę, aby organy uzgadniające (w tym RDOŚ) i wydające decyzje środowiskowe zalecały choćby prosty monitoring porealizacyjny, dokumentujący wpływ na populacje ptaków w sezonie lęgowym (weryfikujący ocenę zawartą w raporcie, jeżeli taki był wymagany oraz skuteczność zaproponowanych działań minimalizujących). Dodatkowo w celu zapobiegania, ograniczania lub kompensacji przyrodniczej oddziaływań na środowisko zaleca się także zastosowanie proekologicznej technologii prac budowlanych, dobór technologii oraz parametrów technicznych planowanych elektrowni ograniczający wpływ na środowisko.

W POŚ nie wspomina się o konieczności zaprzestania produkcji rolniczej na analizowanym terenie, jednak ze względu na turystyczny charakter Gminy nie przewiduje się także dalszego intensywnego rozwoju funkcji rolniczej. W przypadku istniejących gospodarstw, zgodnie z aktualnym sposobem użytkowania gruntów ornych należy dążyć do utrzymania mozaikowego charakteru w strukturze pól uprawnych, łąk, zadrzewień. Pod kątem wpływu rolnictwa zachowanie mozaikowości użytkowania stworzy warunki ostojowe dla zwierząt i roślin. Zaleca się wręcz zachowanie rolniczego charakteru wsi szczególnie na obszarach o korzystnych uwarunkowaniach środowiskowych.

Dla obszarów najbardziej cennych pod względem bioróżnorodności konieczne jest opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które w szczególności będą określać wymogi zagospodarowania terenu względem wymogów ochrony środowiska (doliny rzeczne, tereny leśne).

Podstawą dla właściwego rozwoju Gminy, uwzględniającego walory i zasoby przyrodnicze Gminy byłaby aktualna inwentaryzacja przyrodnicza, w której wyznaczone powinny zostać sposoby ochrony cennych zasobów.

POŚ będący przeniesieniem celi ekologicznych na szczeblu wojewódzkim na poziom lokalny, uwzględnia również ochronę obszarów pełniących rolę korytarzy ekologicznych, poprzez ochronę obszarów cennych pod względem przyrodniczym. Wyznaczone korytarze ekologiczne należy uwzględniać w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, np. w opracowaniach ekofizjograficznych, MPZP, mając na uwadze ich specyfikę.

Także w przypadku działań związanych z budynkami np. termomodernizacji, należy pamiętać o ochronie przyrody. Prawa ochrony przyrody będą respektowane m. in. poprzez ochronę ptaków i nietoperzy. Wszelkie prace modernizacyjne, w tym planowane termomodernizacje muszą być prowadzone z uwzględnieniem potencjalnie występujących na terenie obiektów chronionych gatunków ptaków. Otwory wentylacyjne i szczeliny budynków mogą stanowić siedlisko chronionych gatunków, w tym także jerzyka oraz wróbla. Należy pamiętać, że wszelkie prace ograniczające dostęp ptaków objętych ochroną gatunkową do miejsc ich regularnego przebywania i rozrodu należy traktować jako

niszczenie ich siedlisk. W stosunku do dziko występujących zwierząt obowiązuje zakaz niszczenia ich siedlisk i ostoi. Jak podaje Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska „przed rozpoczęciem prac remontowych zarządca powinien wykonać ekspertyzę przyrodniczą stwierdzającą obecność lub brak chronionych gatunków ptaków i nietoperzy w danym obiekcie budowlanym. Ekspertyzę może wykonać osoba fizyczna, merytorycznie związana z ornitologią i chiropterologią, np. członkowie organizacji pozarządowych, których statutowym celem jest ochrona chronionych gatunków zwierząt lub też pracownik naukowy placówki zajmującej się ochroną gatunkową zwierząt”. W razie konieczności należy uzyskać zezwolenie GDOŚ lub RDOŚ na odstępstwa od zakazów. Poza tym termin i sposób wykonania prac należy dostosować do okresów lęgowych zwierząt. W przypadku konieczności zniszczenia podczas prac budowlanych siedlisk ptaków objętych ochroną, należy uzyskać zezwolenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, przy jednoczesnym zapewnieniu zastępczych miejsc lęgowych, np. poprzez zawieszenie budek lęgowych dla ptaków i budek lub schronów dla nietoperzy.

5.3. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA LUDZI

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Trzebiatów zawiera ogólne zapisy dotyczące:

- modernizacji i rozbudowy infrastruktury wodno – ściekowej,
- popularyzacji stosowania dla celów grzewczych, w jak najszerszym, dostępnym zakresie niskoemisyjnych nośników energii, w tym energii odnawialnej,
- ochrony i powiększania terenów zielonych oraz ochrony cennych przyrodniczo i krajobrazowo terenów Gminy,
- ochrony przed hałasem i polami elektromagnetycznymi.

Zapisy Programu odnoszą się więc tematycznie do ochrony środowiska. Ochrony tej nie można rozpatrywać bez zwrócenia uwagi na rolę i kondycję człowieka w tym środowisku. Ochrona poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego oraz infrastruktury, która te komponenty będzie chronić, bądź oczyszczać wpłynie niewątpliwie na zdrowie i bezpieczeństwo człowieka. Budowa wodociągów, kanalizacji, remonty dróg, rozwój energetyki odnawialnej oraz rozwinięta gospodarka odpadami pozwoli w efekcie zapewnić mieszkańcom Gminy Trzebiatów bezpieczeństwo, komfort funkcjonowania i coraz bardziej sprzyjające warunki środowiskowe.

Wraz z rozwojem instalacji na tym obszarze konieczny jest także monitoring środowiska, tak aby zapobiegać oraz wychwytywać w odpowiednim czasie ewentualne zagrożenia jakie te instalacje mogą powodować w środowisku (instalacje mogące być przyczyną poważnej awarii).

Z punktu widzenia bezpieczeństwa mieszkańców i komfortu ich życia należy zwrócić uwagę na oddziaływania związane z funkcjonowaniem instalacji i obiektów powodujących emisję hałasu, promieniowania niejonizującego, zanieczyszczeń wód i powietrza.

Jako działania chroniące przed wpływem hałasu i pól elektroenergetycznych, proponuje się głównie działania kontrolne, monitoring i przestrzeganie obszarów wolnych od zagospodarowania wokół miejsc narażonych na ekspozycję na te zagrożenia.

W przypadku pól elektromagnetycznych ważne byłoby tworzenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego stref wolnych od zabudowy, towarzyszących przesyłowym liniom energetycznym. Jest to jedynym skutecznym środkiem

zabezpieczającym środowisko przed elektromagnetycznym promieniowaniem. Proponowana inwentaryzacja źródeł promieniowania pozwoli na uwzględnianie tych obszarów.

Tym samym cele i zadania zapisane w POŚ w zakresie ochrony przed hałasem i polami elektromagnetycznymi będą pozytywnie oddziaływać na środowisko i człowieka, mimo możliwych negatywnych oddziaływań, które mają znacznie mniejszą skalę. Wzmocniony powinien być nadzór nad respektowaniem przepisów ochrony środowiska w procesie inwestycyjnym. Na etapie realizacji POŚ przeanalizowane powinno zostać środowiskowe oddziaływanie przedsięwzięć jakim są: remonty dróg, lokalizowanie stacji bazowych telefonii komórkowej, linii energetycznych itp. Część z tych inwestycji może mieć uboczne, negatywne skutki dla środowiska, możliwa jest jednak ocena i minimalizacja tego wpływu poprzez wybór odpowiednich projektów oraz nadzór wykonania.

Teren całej Gminy powinien zostać pokryty opracowanymi MPZP. W MPZP powinny zostać określone warunki dotyczące minimalizacji hałasu, co będzie ograniczało powstawanie obiektów, które mogłyby ponadnormatywnie oddziaływać na obszary wymagające ochrony pod kątem narażenia na emisję hałasu, czy też innych emisji i czynników negatywnie wpływających na zdrowie i bezpieczeństwo człowieka.

POŚ nie ogranicza możliwości lokalizacji stacji bazowych telefonii komórkowej. Lokalizacja wież i anten telefonii komórkowej musi wykluczać miejsca, gdzie mogłyby negatywnie oddziaływać na zdrowie ludzi, przede wszystkim w zakresie emitowanego promieniowania elektromagnetycznego. Ewentualna lokalizacja powinna minimalizować negatywny wpływ na samopoczucie mieszkańców. Wpływ stacji bazowych telefonii komórkowej na zdrowie i samopoczucie człowieka nie jest jeszcze dokładnie rozpoznany, jednak traktuje się je jako obiekty potencjalnie niebezpieczne.

Modernizacja ciągów komunikacyjnych (oraz wszelkie prace związane z budową), o ile, lokalnie i w krótkim okresie czasu, może negatywnie wpływać na jakość środowiska, powierzchnię ziemi, roślinność, powietrze, hałas, to w efekcie ma doprowadzić również do zmniejszenia natężenia hałasu na drogach poprzez stosowanie np. cichych nawierzchni. Nie ulega jednak wątpliwości, że hałas komunikacyjny będzie wzrastał, ponieważ na drogach pojawia się coraz więcej samochodów.

Emisja pól elektromagnetycznych zachodzi również przy eksploatacji linii energetycznych. Można przyjąć, iż norma polska określająca bezpieczne warunki przebywania ludzi w polu o częstotliwości 50 Hz (natężenie pola elektrycznego na poziomie 1 kV/m) zapewnia bezpieczeństwo. Dla przykładu, pod linią przesyłową dwutorową o napięciu znamionowym 220 kV, biegnącą na wysokości 8 m, przy powierzchni ziemi natężenie pola elektrycznego wynosi ok. 3,3 kV/m (Kozłowski, 1991). Natomiast w sąsiedztwie linii napowietrznej 400 kV, natężenie pola elektrycznego pod przewodami skrajnymi wynosi średnio 4 kV/m, a w odległości ok. 25 m spada do poziomu 1 kV/m, tym samym linia nie zagraża bezpośrednio zdrowiu mieszkańców, ponieważ wokół linii, w MPZP powinny być ustanowione strefy wolne od zabudowy. Linia może stanowić pewne zagrożenie dla rolników pracujących na użytkach rolnych zlokalizowanych pod przewodami w przypadku nieuziemia traktorów i maszyn rolniczych, bądź uciążliwość z tytułu generowanego hałasu. Linia może powodować także zakłócenia w odbiorze stacji radiowo-telewizyjnych do kilkudziesięciu metrów. Wartość natężenia pola elektrycznego jest w znacznej mierze warunkowana wysokością zawieszenia przewodów nad ziemią, wynikającą z konfiguracji terenu (przy niskim zawieszeniu wynosi w granicach 10–14 kV/m pod przewodami) oraz występowaniem zieleni wysokiej, która wycisza pole elektromagnetyczne. Linia może być zagrożeniem dla ludzi i środowiska w przypadku awarii, zwłaszcza w miejscach

skrzyżowania z liniami komunikacyjnymi. Współczesna nauka (brak szczegółowych, regularnych badań) nie potrafi jednoznacznie określić, jakie natężenie pola jest dla człowieka całkowicie bezpieczne, gdyż skutki mogą się sumować i ujawnić dopiero w następnych pokoleniach. Ponadto wrażliwość na nie ludzi jest różna.

Obecnie na terenie Gminy nie występują i nie planuje się inwestycji, które mogą doprowadzić do wystąpienia poważnej awarii, jednak nie można wykluczyć, że zamierzenia inwestycyjne nie ulegną zmianie. W tej sytuacji Program, z braku potrzeby, nie określa ewentualnych, niezbędnych działań zapobiegawczych. Proponuje się natomiast, aby wzmożyć kontrolę transportu substancji niebezpiecznych przez teren Gminy, tak aby zapobiegać awariom. Zapisy dotyczące modernizacji dróg niewątpliwie wpłyną także na poprawę bezpieczeństwa na drogach, a tym samym na bezpieczeństwo transportowanych substancji i materiałów.

Zaleca się ograniczenie do minimum zabudowy terenów dolin cieków wodnych. Ograniczy to w znacznym stopniu zagrożenie jakie stanowi dla ludzi powódź. Pozostawienie dolin rzecznych jako naturalnych stref buforowych dla podnoszącego się poziomu wód w rzekach w czasie roztopów lub nawałnych deszczy jest rozwiązaniem bardziej efektywnym niż często nieprzemyślana budowa wałów przeciwpowodziowych, dla których brakuje następnie środków finansowych na ich utrzymanie i konserwację.

Ze względu na walory przyrodnicze Gminy (położenie nad Morzem Bałtyckim) ważną funkcją Gminy jest rekreacja. Jest to funkcja mająca wpływ na samopoczucie mieszkańców i ich zadowolenie z funkcjonowania na danym terenie, ale z drugiej strony mająca wpływ na środowisko przyrodnicze. Rozwój usług rekreacji powinien być zrównoważony i zharmonizowany ze środowiskiem przyrodniczym, ponieważ rekreacja rozwija się głównie w oparciu o zasoby przyrodnicze. Każda forma zagospodarowania turystycznego oraz zaplanowanie wykorzystania konkretnych miejsc pod rekreację musi być szczegółowo ocenione pod kątem wpływu na środowisko. Obszary chronione są często narażone na wydeptywanie, niszczenie roślinności powoduje cofanie się lub zanikanie siedlisk, rozbijanie obozów w niewłaściwych miejscach również może negatywnie wpływać na tereny cenne pod względem przyrodniczym, a położone w miejscach o największych walorach, np. przy dolinach cieków.

5.4. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO WODNE

Zasoby wodne jednostki są cennym zasobem przyrodniczym, a jednocześnie są narażone na degradację ze względu na zanieczyszczenia oraz wyczerpywanie się tych zasobów.

Zapisy Programu, wykluczają możliwość wzrostu zagrożenia dla wód i ziemi, powodowanego modernizacją i rozbudową infrastruktury wodno - ściekowej, przeciwnie – ich realizacja powinna spowodować uzyskanie oczekiwanych standardów ilości i jakości wód powierzchniowych i podziemnych obszaru.

Eksploatację ujęć wód należy prowadzić zgodnie z obowiązującymi pozwoleniami wodnoprawnymi. Konieczne jest przeanalizowanie i ewentualne skorygowanie zapisów poszczególnych decyzji, zgodnie z aktualnymi potrzebami oraz możliwościami. W zakresie gospodarki ściekowej zadaniami są dalsze kanalizowanie miejscowości oraz podłączenie ich do oczyszczalni ścieków.

Budowa sieci kanalizacyjnej podlega najczęściej analizie jej opłacalności, jednak dla ochrony środowiska jest ona rozwiązaniem bardziej korzystnym. W przypadku obszarów na których występuje zagrożenie zanieczyszczenia wód powierzchniowych, a tym samym także gruntowych, budowa indywidualnych rozwiązań gospodarki ściekowej nie jest korzystnym podejściem do problemu odprowadzania ścieków. Właściciele takich urządzeń nie są w stanie zagwarantować właściwego oczyszczenia ścieków lub prawidłowego eksploataowania urządzenia. Budowa sieci wyeliminuje przedostawanie się zanieczyszczeń z możliwych nieszczelnych zbiorników bezodpływowych do gruntu. W ten sposób zmniejszy się zagrożenie mikrobiologiczne i eutrofizacji. Ograniczy to także rozproszone zanieczyszczanie gleb i wód podziemnych. Problemem mogą natomiast być przydomowe oczyszczalnie ścieków. W odpowiedni sposób zaprojektowane i wykonane, z rozbudowanym systemem przelewowym zapewniają dobrą jakość wód wprowadzanych do gruntu. Niestety najczęściej na rynku są instalowane oczyszczalnie nie spełniające wszystkich wymogów, jednakże posiadające stosowne certyfikaty (na szczelność zbiornika, a nie na jakość oczyszczonych wód). Jest to jeden z nielicznych elementów, który może z jednej strony pozytywnie, ale z drugiej negatywnie wpływać na środowisko. Konieczna jest ostrożność przy wydawaniu pozwoleń na instalację urządzeń tego typu.

Zagrożeniem dla wód może być każdy rodzaj zabudowy bez właściwie zaprojektowanej i eksploatowanej infrastruktury. Może być nim także rozwijająca się rekreacja, co wiąże się z wykorzystaniem cieków wodnych. Może zachodzić zagrożenie dla naturalnych brzegów cieków oraz okolicznych terenów ze względu na penetrację turystyczną tych terenów.

Podmioty wprowadzające ścieki do wód lub do ziemi muszą zapewnić ochronę wód przed zanieczyszczeniem, w szczególności przez budowę i eksploatację urządzeń służących tej ochronie. Wybór miejsca i sposobu wykorzystania albo usuwania ścieków powinien minimalizować negatywne oddziaływania na środowisko. Obiekty budowlane, których użytkowanie jest związane z wprowadzaniem ścieków do wód lub do ziemi, nie mogą zostać oddane do użytkowania, jeżeli nie zostały spełnione wymagania ochrony środowiska. Jednocześnie należy podkreślić, że budowę urządzeń służących do zaopatrzenia w wodę realizować się powinno jednocześnie z rozwiązaniem spraw gospodarki ściekowej, w szczególności przez budowę systemów kanalizacji zbiorczej i oczyszczalni ścieków. Natomiast w miejscach, gdzie budowa systemów kanalizacji zbiorczej nie przyniosłaby korzyści dla środowiska lub powodowałaby nadmierne koszty, należy stosować systemy indywidualne lub inne rozwiązania zapewniające ochronę środowiska.

Cele oraz działania zapisane w POŚ w zakresie ochrony wód będą pozytywnie oddziaływać na środowisko, mimo możliwych negatywnych oddziaływań, które mogą wystąpić na mniejszą skalę, występować raczej lokalnie, w krótkiej skali czasowej. Przedsięwzięcia w zakresie budowy i modernizacji infrastruktury komunalnej są niewątpliwie proekologiczne i służą ochronie zasobów wód.

Zapisy Programu dotyczące ochrony zasobów wodnych w efekcie długofalowym nie będą powodowały negatywnych oddziaływań na środowisko, a także są zgodne z wymogami określonymi w ustawie Prawo wodne (Dz. U. 2012 poz. 145 ze zm.).

Zwraca się uwagę na analizę wpływu na środowisko działań w zakresie regulacji koryt cieków oraz melioracji wodnych. Regulacja cieków nie zawsze jest konieczna, np. dla ochrony przeciwpowodziowej i właściwego funkcjonowania cieku w środowisku. Z kolei melioracje wodne mają wpływ na odpływ wód oraz zachowanie odpowiedniej wilgotności gleb na terenie całej Gminy.

5.5. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA POWIETRZE

Ogólne ustalenia Programu wskazują, że jego realizacja nie powinna wpłynąć na pogorszenie stanu zanieczyszczenia powietrza ani obszaru Gminy, ani jego otoczenia. Ograniczając emisję zanieczyszczeń, także niską, która jest najważniejszym problemem, spowoduje się również zmniejszenie emisji zanieczyszczeń w ramach oddziaływania ponadlokalnego. Planowane działania zmierzające do zmniejszenia niskiej emisji i jej uciążliwości będą zdecydowanie pozytywnie oddziaływać na poszczególne komponenty środowiska.

Takie skutki przyniesie też promocja alternatywnych dla spalania źródeł energii, będąca elementem realizacji tzw. pakietu klimatyczno - energetycznego, który zakłada dla Polski m. in. zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych do 15 % w 2020 roku. Przyczyni się to do zmniejszenia emisji związków cieplarnianych powodujących w skali regionalnej zwiększenie się efektu cieplarnianego, weryfikowanego przez pomiary ozonu w strefach na poziomie wojewódzkiego monitoringu powietrza prowadzonego przez WIOŚ.

Istotnym zadaniem jest także planowanie termomodernizacji budynków, zwiększenie energetycznej efektywności budynków powinno w efekcie długofalowym zmniejszyć zapotrzebowanie na dostarczane ciepło, a tym samym ilość emitowanych substancji pochodzących ze spalania w celu ogrzania budynków.

Podstawowymi źródłami zanieczyszczeń powietrza na terenie obszaru Gminy jest emisja niska z zabudowy oraz emisja ze źródeł komunikacyjnych. POŚ przewiduje jednak rozwój alternatywnych źródeł ogrzewania. Program wprowadza zapisy dotyczące rozwoju alternatywnych źródeł ogrzewania, takich jak: energia elektryczna, biomasa, wiatr, energia słoneczna, a co za tym idzie ograniczenie zanieczyszczeń z emisji niskiej.

Emisja z obszarów zabudowanych może negatywnie wpływać na zdrowie mieszkańców w przypadku, kiedy istniejąca zabudowa stwarza niekorzystne warunki pod względem warunków przewietrzania. Ważne jest zatem planowanie nowej zabudowy pod kątem zapewnienia odpowiednich warunków sanitarnych, co powinno mieć odzwierciedlenie w poszczególnych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Biorąc pod uwagę, że komunikacja także stanowi źródło zanieczyszczeń na terenie Gminy, konieczne jest podjęcie działań w zakresie reorganizacji i upłynnienia ruchu samochodowego. Zaplanowane w POŚ inwestycje w zakresie ciągów komunikacyjnych powinny poprawić ruch na terenie Gminy, a tym samym także zmniejszyć emisję zanieczyszczeń wynikającą z dużego natężenia ruchu pojazdów oraz złej jakości dróg. Ponadto przy planowaniu przebiegu dróg zwraca się uwagę na fakt, że odcinki drogowe powinny być wyprowadzone poza tereny zabudowane.

Każda inwestycja z zakresu budowy dróg będzie podlegać osobnej ocenie oddziaływania na środowisko. Przy ocenie oddziaływania ciągów komunikacyjnych na środowisko, należy przede wszystkim przeanalizować ich wpływ na zdrowie ludzi oraz tereny mieszkaniowe pod kątem emisji zanieczyszczeń oraz hałasu.

5.6. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA POWIERZCHNIĘ ZIEMI

Proces urbanizacji i zagospodarowania terenu prowadzi niezmiennie do zajmowania przez zabudowę i tereny nieprzepuszczalne coraz większych powierzchni, będących dotąd terenami biologicznie czynnymi. Program zapewnia ochronę gleb oraz powierzchni szczególnie cennych pod względem przyrodniczym przez nadmiernym zainwestowaniem.

Właściwie prowadzone działania minimalizujące negatywne oddziaływania na powierzchnię ziemi i gleby ograniczą również niekorzystny wpływ złych praktyk rolniczych na komponenty środowiska. Prawidłowe użytkowanie zasobów ziemi (gleb) powinno dodatkowo pozytywnie wpłynąć na środowisko. Jednak nadmierne nawożenie gleb może spowodować przedostawanie się zanieczyszczeń do głębszych warstw wód gruntowych, eutrofizację wód, na co trzeba zwrócić szczególną uwagę.

Negatywnie na powierzchnię ziemi może oddziaływać składowisko odpadów we Włodarce. Jednak, jak pokazują analizy wyników badań prowadzonych na składowisku, wartości parametrów wskaźnikowych nie wykazują przekroczeń dopuszczalnych wartości, a w przypadku zaistnienia przekroczeń prowadzony monitoring pozwala na szybkie reagowanie i podejmowanie działań mających na celu poprawę stanu składowiska.

Przywrócenie terenów zanieczyszczonych (także miejsc dzikiego składowania odpadów) do stanu zadowalającego, ich rekultywacja, powinno pozytywnie wpłynąć zarówno na powierzchnię ziemi, gleby, stosunki wodne, szatę roślinną i faunę oraz na krajobraz.

Największa ingerencja w strukturę ukształtowania terenu następować będzie podczas prac budowlanych związanych z powstawaniem infrastruktury technicznej, sieci komunikacyjnej. Tego typu zmiany są związane z realizacją każdego rodzaju inwestycji budowlanych, uznaje się je więc za nieuniknione w procesie zagospodarowania i postępującej urbanizacji. Negatywne oddziaływanie na powierzchnię ziemi będzie zatem miało miejsce w krótkim okresie czasu.

W przypadku terenów użytkowanych rolniczo na terenie Gminy ważne jest również jak zapisy POŚ wpłyną na zasoby gruntów rolniczych. Część gleb, ze względu na swoją jakość, musi być chroniona przed degradacją. Gleby wysokich klas wskazuje się do objęcia ochroną przed zmianą użytkowania. Użytkowanie gruntów ornych powinno odbywać się również z zachowaniem zasad ograniczających degradację gleb na skutek działań agrotechnicznych, np. planowanie upraw poprzecznie do kierunku spływu powierzchniowego, ograniczanie wyjaławienia gleby.

Dla obszarów rolniczych konieczne są ograniczenia dotyczące stosowania nawozów sztucznych, ponieważ na obszarze Gminy zlokalizowane są obszary chronione, na które negatywnie mogą oddziaływać nawozy.

W miejscach występowania większych spadków, w obrębie dolin rzecznych, należy zastosować środki zapobiegające osuwaniu brzegów, np. poprzez ich umocnienie roślinnością. W niektórych przypadkach metodą zabezpieczającą może być również wyprofilowanie brzegów.

5.7. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA KRAJOBRAZ

Na krajobraz mogą wpłynąć negatywnie działania mające na celu ochronę poszczególnych komponentów środowiska czy zdrowia człowieka. Lokalny ład przestrzenny może zostać zaburzony budową ekranów akustycznych, remontami. Jest to jednak bardzo subiektywne odczucie. Właściwie przeprowadzone prace, projekty wkomponowane w lokalny krajobraz nie powinny negatywnie wpłynąć na wygląd estetyczny obszaru.

5.8. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA KLIMAT

Wprowadzanie ustaleń POŚ nie będzie negatywnie oddziaływać na klimat lokalny tych terenów, może jednak nieco je modyfikować, ze względu na rozwój zabudowy, rozwój obszarów leśnych, zielonych. Rozwój obszarów biologicznie czynnych wpływa na kształtowanie się specyficznych topoklimatów, zmienia się wilgotność powietrza, a także wartość prędkości wiatru. Natomiast występowanie przeszkód w postaci zabudowy, powoduje, że problemy z nawietrzaniem i przewietrzaniem obszaru.

Pozytywnie na klimat (podobnie jak na powietrze) wpłynie także promocja alternatywnych dla spalania źródeł energii.

Poza tym rodzajem planowanych działań nie przewiduje się zmian klimatu lokalnego.

5.9. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA ZABYTKI

Ze względu na istniejące na terenie Gminy zabytki oraz cenne walory architektoniczne POŚ zwraca również uwagę na ochronę zabytków i opiekę nad zabytkami oraz na ochronę walorów krajobrazowych.

Planowane działania pozwolą utrzymać i wyeksponować zachowane zasoby krajobrazu kulturowego i jego struktury, a także kształtować wysokiej jakości środowisko antropogeniczne.

Wszelkie prace budowlane polegające na remontach i konserwacji powinny być uzgadniane z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Ochrona zabytków powinna być szczegółowo określona na poziomie MPZP.

5.10. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA DOBRA MATERIALNE

Program Ochrony Środowiska nie zawiera specjalnych, osobnych zapisów dotyczących ochrony dziedzictwa materialnego Gminy (do tego celu służą osobne opracowania, jak na przykład Program Ochrony Zabytków, Program Rewitalizacji). Działania mające na celu poprawę stanu ogólnego środowiska wpłyną jednak pośrednio także na stan dóbr materialnych.

Poprawa stanu powietrza atmosferycznego, ograniczenie niskiej emisji będzie oczyszczać powietrze i opady atmosferycznego z zanieczyszczeń, co będzie pozytywnie wpływać na tkankę zabudowy.

Także zainwestowanie w infrastrukturę techniczną (wodociągi, kanalizację, infrastrukturę drogową) powinno skutkować podwyższeniem standardów mieszkaniowych.

Działania związane z pracami budowlanymi czy też remontowymi na obiektach traktowanych jako dobra materialne, np. termomodernizacja budynków, również wpłyną pozytywnie na strukturę zabudowy oraz poprawią wygląd estetyczny jednostki. Należy jednak przy każdym działaniu inwestycyjnym w tym zakresie pamiętać o ochronie przyrody (zagadnienie to poruszone zostało w rozdziale 5.2.)

Podobnie, przy lokalizowaniu urządzeń produkujących energię odnawialną (kolektory słoneczne lub ogniwa fotowoltaiczne) na dachach budynków należy mieć na względzie ochronę gniazd ptaków.

Rozwijanie obszarów zieleni poprawi wygląd estetyczny jednostki.

Ustalenia projektu POŚ wpłyną więc neutralnie lub korzystnie na dobra materialne.

5.11. W ZAKRESIE ODDZIAŁYWANIA NA ZASOBY NATURALNE

W projekcie POŚ jako materiał wyjściowy uwzględniono naturalne predyspozycje środowiska przyrodniczego oraz dostosowano do nich kierunki rozwoju.

Realizacja Programu nie będzie miała negatywnego wpływu na zasoby naturalne, gdyż wszystkie inwestycje zostaną docelowo dostosowane do lokalnych warunków środowiskowych uwzględniając ich odporność i chłonność. Oddziaływań na środowisko nie da się jednak uniknąć, jednak wszelkie działania i przedsięwzięcia będą prowadzone w sposób minimalizujący lub zabezpieczający (prewencyjny) przed negatywnymi oddziaływaniami, w szczególności tymi znaczącymi, długotrwałymi, czy też skumulowanymi i nieodwracalnymi, mogącymi zdegradować zasoby naturalne tej jednostki.

VI. MOŻLIWE TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO

Ustalenia Programu Ochrony Środowiska nie spowodują zaistnienia oddziaływania transgranicznego. Obszar Gminy Trzebiatów leży w oddaleniu od granicy kraju.

Można jednak spodziewać się oddziaływania ponadlokalnego, obejmującego nie tylko Gminę Trzebiatów, ale również okoliczne gminy, czy powiaty. Przede wszystkim oddziaływanie ponadlokalne będą miały skutki realizacji zadań z zakresu gospodarki wodno – ściekowej. Rozbudowa sieci kanalizacyjnej, likwidacja zbiorników bezodpływowych poprawi stan wód podziemnych i powierzchniowych, nie tylko w rejonie gminy, ponieważ wód nie można rozpatrywać jako komponentu posiadającego administracyjne granice.

Podobne skutki będą miały zadania z zakresu ochrony powietrza atmosferycznego. Proponowane działania dotyczące utrzymania standardów jakości powietrza, redukcja emisji pyłów gazów, w tym wprowadzanie odnawialnych źródeł energii przyczyni się do ograniczania emisji wpływającej także na jakość powietrza otaczających jednostkę terenów.

VII. PRZEWIDYWANE METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTU PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA GMINY

W celu wzmocnienia kontroli nad wprowadzaniem zapisów, realizowanie zaplanowanych inwestycji i zmianami środowiska z tego wynikającymi, Gmina ma obowiązek cyklicznie oceniać i monitorować skutki realizacji postanowień projektu w odniesieniu do jego wpływu na środowisko.

Zgodnie z art. 51, ust. 2, pkt 1, lit. c ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U.2013, poz. 1232) proponuje się, aby wymagany monitoring skutków realizacji omawianego projektu POŚ był przeprowadzany raz na 2 lata, w powiązaniu z zapisami ustawy Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. 2013 poz. 1232 ze zm.), która mówi o konieczności raportowania co 2 lata realizacji zapisów POŚ.

Analiza wpływu zapisów Programu i jego realizacji na środowisko oraz zdrowie człowieka powinna opierać się na przeprowadzeniu wizji lokalnej i inwentaryzacji obszaru Gminy. Weryfikacja istniejącego stanu wykorzystania terenu, eksploatacji sieci i instalacji oraz obiektów, a także opis wpływu przedsięwzięć na otoczenie pozwoli określić i ocenić ewentualne niekorzystne działania na środowisko, a także przewidzieć w jakim kierunku będą zachodzić dalsze zmiany w środowisku.

Analiza jakości poszczególnych komponentów środowiska na terenie Gminy, powinna być prowadzona, w szczególności, w stosunku do: wód powierzchniowych i podziemnych (aby określić czy właściwie jest rozwijana sieć infrastruktury wodno – kanalizacyjnej), powietrza i klimatu akustycznego (w celu określenia jak rozwijają się tereny potencjalnie narażone na emisję hałasu i wysokie natężenie ruchu pojazdów), gleb oraz roślinności (ocena zagospodarowania terenu, zachowania roślinności i form ochrony przyrody).

Wizję terenową powinno się także wzbogacić o wiedzę z innych dostępnych źródeł. Jako podstawę analizy można wykorzystywać wyniki państwowego monitoringu środowiska przyrodniczego prowadzonego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Państwową Inspekcję Sanitarną, Państwowy Instytut Geologiczny, zapisy strategicznych dokumentów gminnych, powiatowych, wojewódzkich oraz badania prowadzone przez zarządców infrastruktury technicznej. Monitorowanie realizacji Programu powinno obejmować także: analizę i ocenę działań podejmowanych na obszarach wrażliwych i występowania potencjalnych konfliktów.

Stały monitoring wdrażania zapisów Programu może opierać się na tzw. cyklu Deminga (rycina poniżej). Opiera się na ciągłym monitorowaniu zaplanowanych działań w myśl następującego ciągu przyczynowo – skutkowego:

1. Zaplanuj - zaplanuj lepszy sposób działania, lepszą metodę.
2. Wykonaj, zrób - zrealizuj plan na próbę.
3. Sprawdź - zbadaj, czy rzeczywiście nowy sposób działania przynosi lepsze rezultaty.
4. Zastosuj - jeśli nowy sposób działania przynosi lepsze rezultaty, uznaj go za normę (obowiązującą procedurę), zestandaryzuj i monitoruj jego stosowanie.

Ryc. 2. Monitoring wdrażania zapisów POŚ w oparciu o cykl DEMINGA

Źródło: opracowanie własne

Projekt POŚ określa zasady oceny i monitorowania efektów jego realizacji. W dokumencie tym zaproponowano wskaźniki ilościowe i jakościowe, które pozwolą określić stopień realizacji poszczególnych działań i związane z tym zmiany w środowisku. Dla każdego wskaźnika określono także źródło pozyskiwania danych do weryfikacji. Ocena realizacji ocenianego dokumentu na podstawie wyznaczonych wskaźników dokonywana będzie co dwa lata, w ramach wykonywanych raportów z realizacji POŚ. Co cztery lata, w ramach aktualizacji dokumentu proponowane zadania będą również aktualizowane i dostosowywane do stale zmieniającej się sytuacji w jednostce i regionie w zakresie stanu i jakości środowiska przyrodniczego oraz do aktualnych problemów w tym zakresie.

Prognozując wpływ POŚ na środowisko przyrodnicze, a w efekcie na rozwój zrównoważony Gminy, można stwierdzić, że zamieszczone propozycje wskaźników monitorowania jego realizacji są właściwe, dość szczegółowe oraz mierzalne, i pozwalają w pełni ocenić zmiany jakie nastąpią w środowisku w wyniku jego realizacji. Zaproponowane zakresy monitoringu: monitoring środowiska, monitoring Programu oraz monitoring odczuć społecznych pozwolą na aktywne zarządzanie tymi dokumentami, ich modyfikację i wdrażanie zapisów w odniesieniu do aktualnej sytuacji. Tak więc dokumenty te wpłyną pozytywnie na rozwój Gminy oraz pozwolą na ciągłe monitorowanie stanu środowiska i realizacji zadań, które będą miały doprowadzić do tego pozytywnego rozwoju. Jest to ważne stwierdzenie, ponieważ dokument POŚ powinien być dokumentem strategicznym w zarządzaniu rozwojem Gminy, a nie ogólnymi zapisami, do których władze nie będą się odnosiły i nie będą z nich korzystały.

VIII. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ ORAZ PROPONOWANE ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE

Biorąc pod uwagę cel w jakim jest sporządzany i realizowany Program Ochrony Środowiska, należy uznać, że środkami zapobiegającymi negatywnemu oddziaływaniu na środowisko są w rzeczywistości rozwiązania zaproponowane w aktualizacji tego dokumentu. Należy jednak pamiętać, że w wyniku realizacji zapisów tego dokumentów mogą powstać negatywne oddziaływania, o których mowa była w rozdziale wcześniejszym.

Adekwatnie do wskazanych negatywnych oddziaływań, przewiduje się przede wszystkim następujące środki zapobiegające, ograniczające oraz kompensujące negatywne oddziaływanie na środowisko:

- zapewnienie wysokiego poziomu przebiegu procedur oceny oddziaływania na środowisko dla poszczególnych przedsięwzięć stanowiących praktyczny wymiar realizacji POŚ (działania administracyjne),
- ścisły nadzór merytoryczny nad prawidłową realizacją POŚ oraz miarodajny monitoring stanu środowiska, analiza wyników monitoringu oraz podejmowanie działań adekwatnych do otrzymanych wyników,
- zapewnienie zgodności wydawanych decyzji administracyjnych z POŚ oraz zasadami ochrony środowiska,
- ścisła egzekucja zapisów określonych w decyzjach administracyjnych, regulaminie utrzymania czystości i porządku oraz w przepisach prawnych,

- podejmowanie działań rekomendowanych w POŚ oraz prowadzenie procesów w taki sposób, by finalny efekt podejmowanych działań spełniał rekomendowane przez POŚ wymagania,
- promowanie nowoczesnych rozwiązań technicznych w ochronie środowiska, uwzględniających wymogi najlepszej dostępnej techniki oraz zasad dobrej praktyki i rzetelnej wiedzy technicznej i naukowej,
- cykl działań edukacyjnych dla społeczeństwa,
- wzmocnienie (finansowe, merytoryczne, sprzętowe, kadrowe) funkcji kontrolnej służb ochrony środowiska,
- minimalizowanie oddziaływań środowiskowych powodowanych przez instalacje (np. składowisko odpadów, oczyszczalnia ścieków).

Realizacja POŚ dla Gminy Trzebiatów nie przewiduje skutków czy oddziaływań środowiskowych wymagających przeprowadzenia kompensacji przyrodniczej, w związku z czym nie przewiduje się podjęcia takich działań, choć można przypuszczać, że szczegółowe raporty oddziaływania na środowisko planowanych inwestycji będą wymagać podjęcia takich działań.

Do przedsięwzięć realizowanych w ramach POŚ, które mogą negatywnie oddziaływać na środowisko należą przede wszystkim na etapie budowy inwestycje w zakresie infrastruktury wodno – ściekowej (pozostaje niewielki fragment do skanalizowania Gminy), komunikacyjnej. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, każda instalacja spełniać musi określone wymagania w stosunku do środowiska, standardy budowlane i konstrukcyjne, wykorzystywać najlepszą dostępną technikę funkcjonowania.

Negatywne oddziaływanie ww. inwestycji na środowisko można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji oraz odpowiedni dobór rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych, ponieważ skala wywoływanych przez nie oddziaływań środowiskowych zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań i zastosowanych rozwiązań ograniczających negatywny wpływ na środowisko. Ponadto prawidłowy projekt, uwzględniający potrzeby ochrony środowiska zarówno na etapie budowy, jak i w fazie eksploatacji inwestycji, także pozwoli istotnie ograniczyć te oddziaływania.

Do ogólnych działań ograniczających negatywne oddziaływanie należą w czasie realizacji inwestycji m. in.:

- prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych,
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych,
- dostosowanie terminów prac do terminów rozrodu, wegetacji, okresów lęgowych,
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu.

W przypadku, gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Należy m.in. zapewnić odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, sztuczne zasilanie osłabionych populacji; tworzenie alternatywnych połączeń przyrodniczych i różnorodnych tras migracji zwierząt.

Niemniej na obecnym etapie projektowania ogólnego dokumentu strategicznego POŚ nie przewiduje się zaistnienia szkód w środowisku wywołanych realizacją Programu, które wymagałyby kompensacji.

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Programu Ochrony Środowiska jest dokumentem wspomagającym projekt tego dokumentu, gdyż wskazuje na ewentualne zagrożenia wynikające z niepełnej jego realizacji. Sugerowane do realizacji przedsięwzięcia w ramach POŚ mają zdecydowanie pozytywny wpływ na środowisko. Proponowanie działań alternatywnych dla podanych rozwiązań nie ma zatem uzasadnienia z formalnego i ekologicznego punktu widzenia. Ponadto, dokument ten ma charakter strategiczny i w związku z tym brak jest możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych działań.

Projekt Programu sporządzany jest przez organy samorządowe, ale jego opracowanie opiera się także na współpracy i konsultacjach z podmiotami i instytucjami, które działają na terenie Gminy lub w regionie oraz jednostkami, które zgodnie ze swoimi kompetencjami opiniują lub uzgadniają projekt Programu (Zarząd Powiatu). Tak więc w trakcie opracowywania Programu rozważane są alternatywne sposoby rozwiązania kwestii ochrony środowiska na analizowanym terenie, a ostateczna wersja stanowi kompromis pomiędzy zamierzeniami władz jednostki oraz uwarunkowaniami przyrodniczymi i społeczno – gospodarczymi.

Skutki środowiskowe podejmowanych działań silnie zależą od lokalnych warunków środowiska. Dlatego przy realizacji nowych inwestycji, to znaczy na etapie projektowania inwestycji, należy rozważać warianty alternatywne, tak aby wybrać ten, który w najmniejszym stopniu będzie negatywnie oddziaływać na środowisko. Jako warianty alternatywne przedsięwzięcia można rozważać: warianty lokalizacji inwestycji, warianty konstrukcyjne i technologiczne obiektów, warianty organizacyjne czy wariant niezrealizowania inwestycji (wariant 0). Ostatni wariant nie oznacza, że nic się nie zmieni, ponieważ brak realizacji inwestycji może również powodować konsekwencje środowiskowe.

IX. ZGODNOŚĆ CELÓW PROJEKTU POŚ W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA Z CELAMI USTANOWIONYMI NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM I KRAJOWYM

Cele i zadania określone dla Gminy Trzebiatów wynikają przede wszystkim z opracowanych i zatwierdzonych dokumentów wyższego szczebla, takich jak:

- Światowy Program Rozwoju Zrównoważonego „Agenda 21” (1992 r.),
- Protokół z Kioto w sprawie zmian klimatu (1997 r.),
- Traktat Ustanawiający WE Tytuł XIX - Środowisko Naturalne,
- 7 Program Działań Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie Środowiska (2013 r.),
- Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009 – 2012, z perspektywą do roku 2016,
- Aktualizacja Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych – AKPOŚK (2010 r.),
- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030,
- Program ochrony powietrza dla strefy zachodniopomorskiej, 2013 r.,
- Program Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012 - 2015 z perspektywą na lata 2016 – 2019 (2011 r.),
- Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata

2012 -2017 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2018 - 2023 (2012 r.),

- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfickiego na lata 2014 - 2017 z uwzględnieniem lat 2018 – 2021,
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Trzebiatów na lata 2011 – 2014 z perspektywą na lata 2015 – 2018.
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Trzebiatów oparty więc został o postanowienia wyżej wymienionych dokumentów oraz o postanowienia wynikające z dokumentów strategicznych, koncepcji i innych opracowań lokalnych, z uwzględnieniem wymogów wynikających z obowiązujących przepisów.

Poniżej przedstawiono cele i kierunki działań dla Gminy Trzebiatów w odniesieniu do poszczególnych elementów środowiska. Ich realizacja złoży się na wypełnianie zadań określonych w Polityce Ekologicznej Państwa oraz Programie Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego oraz innych dokumentów strategicznych, co powinno prowadzić do zrównoważonego rozwoju całego obszaru. Osiągnięcie określonych celów w ramach wyznaczonych kierunków działań, powinno być realizowane za pomocą konkretnych zadań ekologicznych, które określono szczegółowo w harmonogramie realizacyjnym Programu Ochrony Środowiska. Wiele z zaproponowanych zadań w założeniu powinno być realizowanych właśnie przez Gminę lub przez jednostki działające na tym terenie oraz w regionie. Urząd Miejski będzie w nich pełnić funkcje nadzoru działalności, będzie wspierać działalność w charakterze administracyjnym lub będzie to bezpośredni współudział, jedynie w konkretnym zadaniach będzie współfinansować lub finansować założone zadania.

Punktem wyjścia dla rozważań zgodności założeń POŚ z innymi dokumentami jest omówienie dokumentów ustanowionych na szczeblu międzynarodowych do realizacji, których Polska jest zobowiązana. Założenia dokumentów, umów i konwencji międzynarodowych przekładają się na konstruowanie zapisów prawodawstwa polskiego. W 1992 roku opracowany został jeden z najważniejszych dokumentów, związanych ze zrównoważonym rozwojem tzw. „**Agenda 21**” - **Światowy Program Rozwoju Zrównoważonego**. Jest to wszechstronny plan działania na wiek XXI dla Narodów Zjednoczonych, rządów i grup społecznych w każdym obszarze, w którym człowiek ma wpływ na środowisko. Dokument ten zwraca szczególną uwagę na *konieczność ochrony zasobów naturalnych i racjonalnego gospodarowania nimi w celu zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju*. Kolejnym najbardziej rozpowszechnionym dokumentem międzynarodowym, który narzuca Polsce działania w zakresie ochrony środowiska jest **Protokół z Kioto** w sprawie zmian klimatu. Stanowi znaczny postęp w zakresie walki z globalnym ociepleniem, ponieważ zawiera cele wiążące i ilościowe, związane z ograniczeniem i redukcją emisji gazów cieplarnianych.

Obecnie priorytetowe dla Polski jest dostosowanie swoich działań do polityki Unii Europejskiej. Polityka Unii Europejskiej w dziedzinie ochrony środowiska opiera się na przekonaniu, że ambitne normy środowiskowe pobudzają wprowadzenie innowacji w działalność gospodarczą oraz że polityka gospodarcza, polityka społeczna i polityka środowiskowa muszą być ściśle ze sobą powiązane. Główne założenia polityki Wspólnoty w zakresie środowiska naturalnego określone są w **Traktacie Ustanawiającym WE w Tytule XIX - Środowisko Naturalne**. Jego realizacja powinna się przyczynić do zachowania, ochrony i poprawy jakości środowiska naturalnego – z uwzględnieniem różnorodności sytuacji w różnych regionach Wspólnoty - ale również do ochrony zdrowia ludzkiego. Kolejnym ważnym dokumentem, wyznaczającym ramy realizacji polityki

wspólnotowej w zakresie ochrony środowiska jest **Program Działań Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie Środowiska**. W chwili obecnej obowiązuje już 7 Program, który określa działania polityki UE w dziedzinie ochrony środowiska i polityki klimatycznej na najbliższe siedem lat (od roku 2013). Określa on trzy główne cele:

- *ochrona przyrody i wzmocnienie odporności ekologicznej,*
- *zwiększenie trwałego, efektywniej korzystającej z zasobów, ograniczenie niskoemisyjnej gospodarki,*
- *skuteczne przeciwdziałanie zagrożeniom związane ze środowiskiem dla zdrowia.*

W związku z tym, że planowane działania w ochronie środowiska w Polsce, powinny wpisywać się w priorytety w skali Unii Europejskiej przyjęto dokument **Polityka ekologiczna państwa w latach 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016** odnoszący się do prawodawstwa Unii Europejskiej i spełniający cele ochrony środowiska zarówno na poziomie UE, jak i kraju. Podstawą tego dokumentu są działania na rzecz zapewnienia realizacji zasady zrównoważonego rozwoju, przez co, w myśl ustawy Prawo ochrony środowiska, rozumie się taki rozwój społeczno - gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń. Według Polityki Ekologicznej Państwa konieczne jest egzekwowanie wymogów ochrony przyrody oraz rygorystyczne przestrzeganie zasad ochrony środowiska. Nawiązując do Polityki Ekologicznej Państwa, Program Ochrony Środowiska powinien realizować zawarte w niej następujące priorytety ekologiczne:

I. Działania systemowe:

1. **Uwzględnianie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych** - kryteria rozwoju zrównoważonego powinny być uwzględnione we wszystkich dokumentach strategicznych.
2. **Aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska** - tworzenie rozwiązań prawno - ekonomicznych sprzyjających rozwojowi gospodarczemu, kontrola przestrzegania prawa przez podmioty działające na rynku.
3. **Zarządzanie środowiskowe** - jak najszerze przystępowanie do systemu EMAS, rozpowszechnianie wiedzy wśród społeczeństwa o tym systemie i tworzenie korzyści ekonomicznych dla firm i instytucji będących w systemie.
4. **Udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska** - podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa, zgodnie z zasadą „myśl globalnie, działaj lokalnie”.
5. **Rozwój badań i postęp techniczny** - zwiększenie roli placówek badawczych we wdrażaniu ekoinnowacji w przemyśle oraz w produkcji wyrobów przyjaznych dla środowiska oraz doprowadzenie do zadowalającego stanu systemu monitoringu środowiska.
6. **Odpowiedzialność za szkody w środowisku** - stworzenie systemu prewencyjnego, mającego na celu zapobieganie szkodom w środowisku i sygnalizującego możliwość wystąpienia szkody.
7. **Aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym** - przywrócenie właściwej roli planowania przestrzennego, w szczególności dotyczy to miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które powinny być podstawą lokalizacji nowych inwestycji.

II. Ochrona zasobów naturalnych:

1. **Ochrona przyrody** - zachowanie bogatej różnorodności biologicznej polskiej przyrody: na poziomie wewnątrzgatunkowym (genetycznym), gatunkowym oraz ponadgatunkowym (ekosystemowym), wraz z umożliwieniem zrównoważonego rozwoju gospodarczego kraju, który w sposób niekonfliktowy współistnieje z różnorodnością biologiczną.
2. **Ochrona i zrównoważony rozwój lasów** - racjonalne użytkowanie zasobów leśnych przez kształtowanie ich właściwej struktury gatunkowej i wiekowej, z zachowaniem bogactwa biologicznego, rozwijanie idei trwale zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej.
3. **Racjonalne gospodarowanie zasobami wody** - racjonalizacja gospodarowania zasobami wód powierzchniowych i podziemnych, aby chronić od deficytów wody i zabezpieczyć przed skutkami powodzi oraz zwiększenie retencji wodnej, skuteczna ochrona głównych zbiorników wód podziemnych przed zanieczyszczeniem.
4. **Ochrona powierzchni ziemi** - rozpowszechnianie dobrych praktyk rolnych i leśnych, przeciwdziałanie degradacji terenów rolnych, łąkowych i wodno - błotnych przez czynniki antropogene, zwiększenie skali rekultywacji gleb zdegradowanych i zdewastowanych, przywracając im funkcję przyrodniczą, rekreacyjną lub rolniczą.
5. **Gospodarowanie zasobami geologicznymi** - racjonalizacja zaopatrzenia ludności oraz sektorów gospodarczych w kopaliny i wodę z zasobów podziemnych oraz otoczenia ich ochroną przed ilościową i jakościową degradacją.

III. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego - celem działań w obszarze zdrowia środowiskowego jest dalsza poprawa stanu zdrowotnego mieszkańców w wyniku wspólnych działań sektora ochrony środowiska z sektorem zdrowia oraz skuteczny nadzór nad wszystkimi w kraju instalacjami będącymi potencjalnymi źródłami awarii przemysłowych powodujących zanieczyszczenie środowiska.

1. **Jakość powietrza** - dążenie do spełnienia zobowiązań wynikających z Traktatu Akcesyjnego oraz z dwóch dyrektyw unijnych: Dyrektywy LCP i CAFE.
2. **Ochrona wód** - utrzymanie lub osiągnięcie dobrego stanu wszystkich wód, w tym również zachowanie i przywracanie ciągłości ekologicznej cieków.
3. **Gospodarka odpadami** – rozwój gospodarki odpadami realizujący zobowiązania dla Polski wynikających z dyrektyw unijnych.
4. **Oddziaływania hałasu i pól elektromagnetycznych** - dokonanie wiarygodnej oceny narażania społeczeństwa na ponadnormatywny hałas i pola elektromagnetyczne i podjęcie kroków do zmniejszenia tego zagrożenia tam, gdzie jest ono największe.
5. **Substancje chemiczne w środowisku** - stworzenie efektywnego systemu nadzoru nad substancjami chemicznymi dopuszczonymi na rynek, zgodnego z zasadami Rozporządzenia REACH.

Kolejnym dokumentem strategicznym o zasięgu krajowym jest Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych, który jest nie tyle dokumentem strategicznym co stanowi pewien plan inwestycyjny, zgodnie z którym Gmina Trzebiatów rozwija na swoim terenie system odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych. POŚ w swoich zapisach zarówno dotyczących analizy stanu aktualnego sieci kanalizacyjnej oraz planów inwestycyjnych w zakresie rozbudowy systemu kanalizacyjnego nawiązuje do KPOŚK i wskazuje, że jest on stopniowo realizowany. Program wskazuje niezbędne przedsięwzięcia w zakresie budowy, rozbudowy lub modernizacji oczyszczalni ścieków komunalnych oraz

budowy i modernizacji zbiorczych systemów kanalizacyjnych, jakie należy zrealizować w aglomeracjach do końca 2015 r. POŚ nawiązuje do tych zapisów.

POŚ dla Gminy Trzebiatów powinien nawiązywać także do dokumentów opracowywanych chociażby przez Ministerstwo Środowiska dotyczących projektu „Opracowanie i wdrożenie Strategicznego Planu Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu – KLIMADA”. Głównym celem Strategii jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu. Plan zakłada następujące kierunki działań w odniesieniu do poszczególnych sektorów (z zaznaczeniem uszczegółowienia ich i wdrożenia na poziomie regionalnym i lokalnym):

1. *Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska:*
  - *dostosowanie sektora gospodarki wodnej do zmian klimatu,*
  - *dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu,*
  - *ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu,*
  - *adaptacja do zmian klimatu w gospodarce przestrzennej i budownictwie,*
  - *zapewnienie funkcjonowania skutecznego systemu ochrony zdrowia w warunkach zmian klimatu.*
2. *Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich:*
  - *stworzenie lokalnych systemów monitorowania i ostrzegania przed zagrożeniami,*
  - *organizacyjne i techniczne dostosowanie działalności rolniczej i rybackiej do zmian klimatu.*
3. *Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu:*
  - *wypracowywanie standardów konstrukcyjnych uwzględniających zmiany klimatu,*
  - *zarządzanie szlakami komunikacyjnymi w warunkach zmian klimatu.*
4. *Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu:*
  - *monitoring stanu środowiska i systemy wczesnego ostrzegania w kontekście zmian klimatu (miasta i obszary wiejskie),*
  - *miejska polityka przestrzenna uwzględniająca zmiany klimatu.*
5. *Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu:*
  - *promowanie innowacji na poziomie działań organizacyjnych i zarządczych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu,*
  - *budowa systemu wsparcia polskich innowacyjnych technologii sprzyjających adaptacji do zmian klimatu.*
6. *Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu:*
  - *zwiększenie świadomości odnośnie do ryzyk związanych ze zjawiskami ekstremalnymi i metodami ograniczania ich wpływu,*
  - *ochrona grup szczególnie narażonych przed skutkami niekorzystnych zjawisk klimatycznych.*

Kolejnym nadrzędnym dokumentem, który powinien mieć swoje odzwierciedlenie w POŚ dla Gminy Trzebiatów jest Program ochrony powietrza dla strefy zachodniopomorskiej. Dla poszczególnych rodzajów emisji POP zakłada następujące działania niezbędne do przywrócenia standardów jakości powietrza:

- *korzystanie z komunikacji miejskiej zamiast komunikacji indywidualnej;*

- korzystanie z alternatywnych sposobów przemieszczania się na krótkich odcinkach (np. rower);
- ograniczenie pylenia wtórnego z ulic;
- ograniczenie używania spalinowego sprzętu ogrodniczego;
- całkowity zakaz palenia odpadów zielonych (liści, gałęzi, trawy) w ogrodach oraz na innych obszarach zieleni;
- ograniczenie palenia w kominkach;
- ogrzewanie mieszkań lepszym jakościowo paliwem;
- bezwzględne przestrzeganie spalania odpadów w paleniskach domowych;
- czasowy zakaz wjazdu samochodów ciężarowych powyżej 3,5 tony do miast, w których wystąpiły stężenia alarmowe.

Jako naczelną zasadę ochrony środowiska województwa zachodniopomorskiego, podobnie jak polityki ekologicznej państwa, przyjmuje się sformułowaną w Konstytucji RP zasadę zrównoważonego rozwoju. Celem nadrzędnym jest rozwój gospodarczy regionu przy zachowaniu i ochronie wartości przyrodniczych oraz racjonalnej gospodarce zasobami. Lista celi województwa jest podzielona na cele długo- (do roku 2019) i krótkoterminowe (do roku 2015). Gminne założenia powinny opierać się na celach strategicznych **wojewódzkiego Programu Ochrony Środowiska** – w poniższym zestawieniu wskazano głównie wytyczne, które bezpośrednio odnoszą się do Gminy Trzebiatów i sytuacji oraz problemów środowiskowych istniejących na tym terenie, a także odnoszących się do jednostek samorządu terytorialnego:

1. **Jakość powietrza (PA) - potencjalne możliwości ograniczenia emisji gazów do powietrza poprzez rozwój OZE. Cel długoterminowy: kontynuacja działań związanych z poprawą jakości powietrza oraz wzrost wykorzystania energii z odnawialnych źródeł**
  - **Cele krótkoterminowe:**
    - Opracowanie i realizacja programów służących ochronie powietrza.
    - Spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji ze źródeł powierzchniowych, liniowych i punktowych.
    - Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii
2. **Wody powierzchniowe i podziemne (W): zagrożenia jakości wód; jakość wód powierzchniowych; jakość wód podziemnych. Cel długoterminowy: osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych oraz ochrona jakości wód podziemnych**
  - **Cele krótkoterminowe:**
    - Poprawa jakości wód, osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych.
    - Zwiększenie retencji w zlewniach i ochrona przed skutkami zjawisk ekstremalnych.
    - Zapewnienie dobrej jakości wód użytkowych i racjonalne ich wykorzystywanie
    - Przywrócenie i ochrona ciągłości ekologicznej koryt rzek.
3. **Wody morskie: przejściowe i przybrzeżne (WM). Cel długoterminowy: osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód przejściowych i przybrzeżnych oraz skuteczna ochrona linii brzegowej.**
  - **Cele krótkoterminowe:**
    - Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód przejściowych i przybrzeżnych, w szczególności zatrzymanie eutrofizacji tych wód.

- Zatrzymanie procesów degradacji brzegu morskiego i ochrona linii brzegowej.
- 4. **Gospodarka odpadami (GO). Cel długoterminowy: stworzenie systemu gospodarki odpadami, zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju oraz hierarchią sposobów postępowania z odpadami**
  - **Cele krótkoterminowe:**
    - Utrzymanie tendencji oddzielenia wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju wyrażonego w PKB.
    - Zwiększenie udziału odzysku, w szczególności recyklingu w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury, jak również odzysku energii z odpadów zgodnego z wymogami ochrony środowiska.
    - Zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska odpadów.
    - Wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów.
- 5. **Zasoby przyrodnicze województwa (OP). Cel długoterminowy: ochrona dziedzictwa przyrodniczego i zrównoważone użytkowanie zasobów przyrodniczych**
  - **Cele krótkoterminowe:**
    - Pogłębianie i udostępnianie wiedzy o zasobach przyrodniczych województwa.
    - Stworzenie prawno-organizacyjnych warunków i narzędzi dla ochrony przyrody.
    - Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej poprzez zachowanie lub odtworzenie właściwego stanu ekosystemów i siedlisk oraz populacji gatunków zagrożonych.
    - Ochrona walorów krajobrazowych i ładu przestrzennego w strefie brzegowej Morza Bałtyckiego.
    - Wykorzystanie funkcji lasów jako instrumentu ochrony środowiska.
    - Zmiana struktury gatunkowej i wiekowej lasów, odnowienie uszkodzonych ekosystemów leśnych.
    - Edukacja leśna społeczeństwa, dostosowanie lasów do pełnienia zróżnicowanych funkcji przyrodniczych i społecznych.
    - Identyfikacja zagrożeń lasów i zapobiegania ich skutkom.
- 6. **Turystyka. Cel długoterminowy: zrównoważone wykorzystanie zasobów przyrodniczych w rozwoju turystyki**
  - **Cele krótkoterminowe:**
    - Wdrożenie zasad turystyki zrównoważonej na obszarach chronionych.
    - Promocja przyrodniczych walorów turystycznych województwa.
- 7. **Klimat akustyczny (H). Cel długoterminowy: poprawa klimatu akustycznego poprzez obniżenie hałasu do poziomu obowiązujących standardów**
  - **Cele krótkoterminowe:**
    - Rozpoznanie i ocena stopnia narażenia mieszkańców województwa na ponadnormatywny hałas.
    - Ograniczenie uciążliwości akustycznej dla mieszkańców.
- 8. **Pola elektromagnetyczne (PEM). Cel długoterminowy: ochrona przed polami elektromagnetycznymi**
  - **Cele krótkoterminowe:**
    - Monitoring poziomów pól elektromagnetycznych.

9. Zapobieganie poważnym awariom (PAP). Cel długoterminowy: minimalizacja skutków wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz ograniczenie ryzyka ich wystąpienia

– **Cele krótkoterminowe:**

- Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii.
- Zapewnienie bezpiecznego transportu substancji niebezpiecznych.
- Wykreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska z tytułu awarii przemysłowych.

10. Kopaliny (SM). Cel długoterminowy: zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi

– **Cele krótkoterminowe:**

- Minimalizacja strat w eksploatowanych złożach oraz ochrona środowiska przed negatywnym oddziaływaniem przemysłu wydobywczego.

11. Jakość gleb (GL). Cel długoterminowy: ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem oraz rekultywacja terenów zdegradowanych

– **Cele krótkoterminowe:**

- Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem rolnictwa i innych rodzajów działalności gospodarczej.
- Opracowanie strategii zagospodarowania urobków z prac pogłębiarskich w ramach rozbudowy i modernizacji infrastruktury portowej.
- Inwentaryzacja i rekultywacja gleb zdewastowanych i zdegradowanych.

12. Edukacja ekologiczna (EE). Cel długoterminowy: wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców województwa

– **Cele krótkoterminowe:**

- Kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców województwa w zakresie ochrony powietrza i gospodarki odpadami.
- Kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców województwa w zakresie zużycia wody oraz jej zanieczyszczeń.
- Tworzenie proekologicznych wzorców zachowań, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży, w odniesieniu do pozostałych komponentów środowiska.
- Wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Trzebiatów uwzględnia także cele przyjęte w **Planie Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012 -2017 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2018 - 2023**. Działania Gminy w zakresie gospodarki odpadami wpisują się w realizację głównego celu działań mającego na celu stworzenie systemu gospodarki odpadami zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju i opartego na hierarchii sposobów postępowania z odpadami komunalnymi.

Zgodnie z zasadą sporządzania strategicznych dokumentacji, Program powinien również nawiązywać do zapisów **powiatowego programu ochrony środowiska**. Wśród celów ekologicznych wymienionych w tym dokumencie, a które odnoszą się do Gminy Trzebiatów są:

- Ochrona przed hałasem,
- Ochrona zasobów przyrodniczych i poprawa stanu przyrody,
- Zwiększenie lesistości powiatu,
- Zapewnienie odpowiedniej ochrony lasów,
- Zrównoważony rozwój turystyki,

- Poprawa stanu i jakości wód,
- Działania przeciwpowodziowe,
- Rozbudowa i modernizacja systemu gospodarki wodno-ściekowej,
- Redukcja emisji zanieczyszczeń do powietrza,
- Rozwój odnawialnych źródeł energii,
- Doskonalenie systemu selektywnej zbiórki odpadów.

Aktualizowany Program Ochrony Środowiska dla Gminy Trzebiatów uwzględnia również zapisy **dotychczas obowiązującego Programu Ochrony Środowiska**, ponieważ ważnym aspektem prowadzenia polityki ochrony środowiska jest ciągłość podejmowanych działań. Projekt Programu nie odbiega w dużym stopniu od zakresu tematycznego dokumentu dotąd obowiązującego. W przygotowanej aktualizacji oparto się na aktualnych danych. Jak pisano w początkowych rozdziałach Programu jako rok bazowy został przyjęty rok 2013, jednak kiedy nie było możliwości odniesienia się do aktualnych danych, wykorzystano materiały z lat wcześniejszych. Poza tym, podobnie jak w przypadku POŚ z roku 2010, w przedstawianym projekcie dokumentu znalazły się następujące zagadnienia (w rozszerzonym lub skróconym zakresie):

1. Charakterystyka Gminy.
2. Infrastruktura Gminy.
3. Ocena i analiza stanu środowiska przyrodniczego Gminy.
4. Cele i kierunki działań dla Gminy Trzebiatów w odniesieniu do poszczególnych elementów środowiska.
5. Harmonogram realizacyjny POŚ.
6. Koncepcja edukacji ekologicznej.
7. System finansowania inwestycji.
8. Strategia i monitoring realizacji Programu.

W nawiązaniu do obowiązujących dokumentów lokalnych POŚ nawiązuje również do Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Trzebiatów, Program ochrony środowiska wypełnia zapisy Studium przyczyniając się do realizacji podstawowego celu polityki przestrzennej Gminy, jakim jest: *zrównoważony rozwój Gminy w oparciu o funkcję ochronną i funkcję wypoczynkową, zapewniający mieszkańcom gminy poprawę warunków życia.*

Cele ochrony środowiska zawarte w dokumentach strategicznych wyższego szczebla zostały bezpośrednio, bądź pośrednio ujęte w Programie Ochrony Środowiska. Cele strategiczne określone na szczeblu międzynarodowym, krajowym, regionalnym lub lokalnym to cele ogólne, teoretyczne, a w projekcie POŚ zostały one częściowo praktycznie dostosowane do lokalnej skali analizowanego dokumentu, do skali Gminy. W kierunkach rozwoju i planowanych działaniach, nawiązując pośrednio do celów wyższego szczebla, starano się wyznaczyć konkretne przedsięwzięcia i inwestycje lub działania.

Zrównoważony rozwój, zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska, to *taki rozwój społeczno - gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń.* Definicja ta wskazuje, iż środowisko przyrodnicze pełni ważną rolę w postępie społeczno - gospodarczym państw, dlatego przy planowaniu celów i kierunków rozwoju, w tym celów polityki ochrony środowiska należy wziąć pod uwagę

zasady gospodarowania zasobami środowiska przyrodniczego określone w dokumentach strategicznych wyższego szczebla.

Tabela 2. Ocena zgodności celów projektu Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Trzebiatów na lata 2014 – 2017 z perspektywą na lata 2018 – 2021 z celami omówionych dokumentów wyższego szczebla w ramach ochrony zasobów wodnych

Nazwa dokumentu wyższego szczebla		Cele dokumentów wyższego szczebla, w realizację których wpisuje się POŚ dla Gminy Trzebiatów
dokumenty międzynarodowe i wspólnotowe	Agenda 21	W zakresie Agendy 21: – konieczność ochrony zasobów naturalnych i racjonalnego gospodarowania nimi w celu zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju.
	Traktat ustanawiający WE	W zakresie Traktatu ustanawiającego WE - Tytuł XIX. Środowisko Naturalne: – ochrona zdrowia ludzkiego, – ostrożne i racjonalne wykorzystywanie zasobów naturalnych.
	7 Program Działań Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie Środowiska	W zakresie 7 Programu: – Zwiększenie trwałego, efektywniejszego korzystania z zasobów.
dokumenty krajowe	Polityka ekologiczna Państwa	W zakresie PEP zgodność z celami: • działania systemowe: • uwzględnianie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych, • udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska, • aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym, • ochrona zasobów naturalnych: • racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi, • gospodarowanie zasobami geologicznymi, – poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego: • ochrona wód.
	Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030	W zakresie Planu zgodność z celami: – zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska: • dostosowanie sektora gospodarki wodnej do zmian klimatu.
	Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych	W ramach KPOŚK: – osiągnięcie wymagań wynikających z rozporządzenia Ministra Środowiska z dn. 24.07.2006 r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. 2006 nr 137 poz. 984 ze zm.), – osiągnięcie wydajności oczyszczalni ścieków odpowiadającej ładunkowi zanieczyszczeń biodegradowalnych generowanemu przez aglomerację.
	POŚ dla województwa	W zakresie POŚ dla województwa zgodność z celem: – osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych oraz ochrona jakości wód podziemnych – osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód przejściowych i przybrzeżnych oraz

Nazwa dokumentu wyższego szczebla		Cele dokumentów wyższego szczebla, w realizację których wpisuje się POŚ dla Gminy Trzebiatów
		<i>skuteczna ochrona linii brzegowej</i> – <i>wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców województwa</i>
	POŚ dla powiatu	W zakresie POŚ dla powiatu zgodność z celem: – <i>Poprawa stanu i jakości wód,</i> – <i>Działania przeciwpowodziowe,</i> – <i>Rozbudowa i modernizacja systemu gospodarki wodno-ściekowej.</i>

Źródło: Opracowanie własne na podstawie dokumentów wyższego szczebla

Tabela 3. Ocena zgodności celów projektu Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Trzebiatów na lata 2014 – 2017 z perspektywą na lata 2018 – 2021 z celami omówionych dokumentów wyższego szczebla w ramach ochrony zasobów przyrody

Nazwa dokumentu wyższego szczebla		Cele dokumentów wyższego szczebla, w realizację których wpisuje się POŚ dla Gminy Trzebiatów
dokumenty międzynarodowe i wspólnotowe	Agenda 21	W zakresie Agendy 21: – <i>konieczność ochrony zasobów naturalnych i racjonalnego gospodarowania nimi w celu zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju.</i>
	Traktat ustanawiający WE	W zakresie Traktatu ustanawiającego WE – Tytuł XIX. Środowisko Naturalne: – <i>zachowanie, ochrona i poprawa jakości środowiska naturalnego,</i> – <i>ostrożne i racjonalne wykorzystywanie zasobów naturalnych.</i>
	7 Program Działań Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie Środowiska	W zakresie 7 Programu: – <i>ochrona przyrody i wzmocnienie odporności ekologicznej,</i> – <i>zwiększenie trwałego, efektywniejszego korzystania z zasobów.</i>
Dokumenty krajowe	Polityka ekologiczna Państwa	W zakresie PEP zgodność z celem: <ul style="list-style-type: none"> • <i>działania systemowe:</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>uwzględnianie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych,</i> • <i>aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska,</i> • <i>udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska,</i> • <i>aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym,</i> • <i>ochrona zasobów naturalnych:</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>ochrona przyrody,</i> • <i>ochrona i zrównoważony rozwój lasów,</i> • <i>ochrona powierzchni ziemi.</i>
	Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030	W zakresie Planu zgodność z celami: – <i>zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska:</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu,</i>

Nazwa dokumentu wyższego szczebla		Cele dokumentów wyższego szczebla, w realizacji których wpisuje się POŚ dla Gminy Trzebiatów
		<ul style="list-style-type: none"> • <i>adaptacja do zmian klimatu w gospodarce przestrzennej i budownictwie.</i>
	POŚ dla województwa	W zakresie POŚ dla województwa zgodność z celem: <ul style="list-style-type: none"> – <i>ochrona dziedzictwa przyrodniczego i zrównoważone użytkowanie zasobów przyrodniczych</i> – <i>zrównoważone wykorzystanie zasobów przyrodniczych w rozwoju turystyki</i>
	POŚ dla powiatu	W zakresie POŚ dla powiatu zgodność z celem: <ul style="list-style-type: none"> – <i>Ochrona zasobów przyrodniczych i poprawa stanu przyrody.</i>

Źródło: Opracowanie własne na podstawie dokumentów wyższego szczebla

Tabela 4. Ocena zgodności celu i przewidzianych w ramach jego realizacji zadań projektu Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Trzebiatów na lata 2014 – 2017 z perspektywą na lata 2018 – 2021 z celami omówionych dokumentów wyższego szczebla w ramach ochrony zasobów powierzchni ziemi

Nazwa dokumentu wyższego szczebla		Cele dokumentów wyższego szczebla, w realizacji których wpisuje się POŚ dla Gminy Trzebiatów
dokumenty międzynarodowe i wspólnotowe	Agenda 21	W zakresie Agendy 21: <ul style="list-style-type: none"> – <i>konieczność ochrony zasobów naturalnych i racjonalnego gospodarowania nimi w celu zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju.</i>
	Traktat ustanawiający WE	W zakresie Traktatu ustanawiającego WE – Tytuł XIX. Środowisko Naturalne: <ul style="list-style-type: none"> – <i>zachowanie, ochrona i poprawa jakości środowiska naturalnego,</i> – <i>ostrożne i racjonalne wykorzystywanie zasobów naturalnych.</i>
	7 Program Działań Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie Środowiska	W zakresie 7 Programu: <ul style="list-style-type: none"> – <i>ochrona przyrody i wzmocnienie odporności ekologicznej,</i> – <i>zwiększenie trwałego, efektywniejszego korzystania z zasobów.</i>
Dokumenty krajowe	Polityka ekologiczna Państwa	W zakresie PEP zgodność z celem: <ul style="list-style-type: none"> • <i>działania systemowe:</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>uwzględnianie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych,</i> • <i>aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska,</i> • <i>udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska,</i> • <i>aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym,</i> • <i>ochrona zasobów naturalnych:</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>ochrona powierzchni ziemi.</i>
	Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030	W zakresie programu KLIMADA: <ul style="list-style-type: none"> • <i>zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska:</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>adaptacja do zmian klimatu w gospodarce przestrzennej i budownictwie,</i> • <i>skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich:</i>

Nazwa dokumentu wyższego szczebla		Cele dokumentów wyższego szczebla, w realizacji których wpisuje się POŚ dla Gminy Trzebiatów
		<ul style="list-style-type: none"> organizacyjne i techniczne dostosowanie działalności rolniczej i rybkiej do zmian klimatu.
	POŚ dla województwa	<p>W zakresie POŚ dla województwa zgodność z celem:</p> <ul style="list-style-type: none"> ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem oraz rekultywacja terenów zdegradowanych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie dokumentów wyższego szczebla

Tabela 5. Ocena zgodności celów projektu Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Trzebiatów na lata 2014 – 2017 z perspektywą na lata 2018 – 2021 z celami omówionych dokumentów wyższego szczebla w ramach ochrony zasobów powietrza

Nazwa dokumentu wyższego szczebla		Cele dokumentów wyższego szczebla, w realizacji których wpisuje się POŚ dla Gminy Trzebiatów
dokumenty międzynarodowe i wspólnotowe	Agenda 21	<p>W zakresie Agendy 21:</p> <ul style="list-style-type: none"> konieczność ochrony zasobów naturalnych i racjonalnego gospodarowania nimi w celu zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju.
	Protokół z Kioto w sprawie zmian klimatu	<p>W zakresie protokołu z Kioto:</p> <ul style="list-style-type: none"> ograniczenie i redukcja emisji gazów cieplarnianych.
	Traktat ustanawiający WE	<p>W zakresie Traktatu ustanawiającego WE - Tytuł XIX. Środowisko Naturalne:</p> <ul style="list-style-type: none"> zachowanie, ochrona i poprawa jakości środowiska naturalnego, ochrona zdrowia ludzkiego.
	7 Program Działań Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie Środowiska	<p>W zakresie 7 Programu:</p> <ul style="list-style-type: none"> zwiększenie trwałego, efektywniejszego korzystania z zasobów, ograniczenie niskoemisyjnej gospodarki, skuteczne przeciwdziałanie zagrożeniom związane ze środowiskiem dla zdrowia.
dokumenty krajowe	Polityka ekologiczna Państwa	<p>W zakresie PEP zgodność z celem:</p> <ul style="list-style-type: none"> działania systemowe: <ul style="list-style-type: none"> uwzględnianie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych, aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska, udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska, poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego: <ul style="list-style-type: none"> jakość powietrza, oddziaływanie hałasu.
	Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030	<p>W zakresie programu KLIMADA:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozwój transportu w warunkach zmian klimatu: <ul style="list-style-type: none"> wypracowywanie standardów konstrukcyjnych uwzględniających zmiany klimatu,

Nazwa dokumentu wyższego szczebla		Cele dokumentów wyższego szczebla, w realizację których wpisuje się POŚ dla Gminy Trzebiatów
		<ul style="list-style-type: none"> zarządzanie szlakami komunikacyjnymi w warunkach zmian klimatu, zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu: monitoring stanu środowiska i systemy wczesnego ostrzegania w kontekście zmian klimatu (miasta i obszary wiejskie).
	Program ochrony powietrza dla strefy zachodniopomorskiej	W zakresie POP: <ul style="list-style-type: none"> ograniczenie pylenia wtórnego z ulic; ograniczenie palenia w kominkach; ogrzewanie mieszkań lepszym jakościowo paliwem; bezwzględne przestrzeganie spalania odpadów w paleniskach domowych.
	POŚ dla województwa	W zakresie POŚ dla województwa zgodność z celem: <ul style="list-style-type: none"> kontynuacja działań związanych z poprawą jakości powietrza oraz wzrost wykorzystania energii z odnawialnych źródeł
	POŚ dla powiatu	W zakresie POŚ dla powiatu zgodność z celem: <ul style="list-style-type: none"> Redukcja emisji zanieczyszczeń do powietrza.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie dokumentów wyższego szczebla

Tabela 6. Ocena zgodności celów projektu Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Trzebiatów na lata 2014 – 2017 z perspektywą na lata 2018 – 2021 z celami omówionych dokumentów wyższego szczebla w ramach ochrony przed hałasem

Nazwa dokumentu wyższego szczebla		Cele dokumentów wyższego szczebla, w realizację których wpisuje się POŚ dla Gminy Trzebiatów
dokumenty międzynarodowe i wspólnotowe	Traktat ustanawiający WE	W zakresie Traktatu ustanawiającego WE - Tytuł XIX. Środowisko Naturalne: <ul style="list-style-type: none"> ochrona zdrowia ludzkiego.
	7 Program Działań Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie Środowiska	W zakresie 7 Programu: <ul style="list-style-type: none"> skuteczne przeciwdziałanie zagrożeniom związane ze środowiskiem dla zdrowia.
dokumenty krajowe	Polityka ekologiczna Państwa	W zakresie PEP zgodność z celem: <ul style="list-style-type: none"> działania systemowe: <ul style="list-style-type: none"> uwzględnianie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych, udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska, aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym, poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego: <ul style="list-style-type: none"> jakość powietrza, oddziaływanie hałasu.
	Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na	W zakresie programu KLIMADA: <ul style="list-style-type: none"> rozwój transportu w warunkach zmian klimatu:

Nazwa dokumentu wyższego szczebla		Cele dokumentów wyższego szczebla, w realizację których wpisuje się POŚ dla Gminy Trzebiatów
	zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030	<ul style="list-style-type: none"> wypracowywanie standardów konstrukcyjnych uwzględniających zmiany klimatu, zarządzanie szlakami komunikacyjnymi w warunkach zmian klimatu.
	POŚ dla województwa	W zakresie POŚ dla województwa zgodność z celem: <ul style="list-style-type: none"> poprawa klimatu akustycznego poprzez obniżenie hałasu do poziomu obowiązujących standardów
	POŚ dla powiatu	W zakresie POŚ dla powiatu zgodność z celem: <ul style="list-style-type: none"> Ochrona przed hałasem,

Źródło: Opracowanie własne na podstawie dokumentów wyższego szczebla

Tabela 7. Ocena zgodności celów projektu Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Trzebiatów na lata 2014 – 2017 z perspektywą na lata 2018 – 2021 z celami omówionych dokumentów wyższego szczebla w ramach ochrony przed polami elektromagnetycznymi

Nazwa dokumentu wyższego szczebla		Cele dokumentów wyższego szczebla, w realizację których wpisuje się POŚ dla Gminy Trzebiatów
dokumenty międzynarodowe i wspólnotowe	Traktat ustanawiający WE	W zakresie Traktatu ustanawiającego WE - Tytuł XIX. Środowisko Naturalne: <ul style="list-style-type: none"> ochrona zdrowia ludzkiego.
	7 Program Działań Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie Środowiska	W zakresie 7 Programu: <ul style="list-style-type: none"> skuteczne przeciwdziałanie zagrożeniom związane ze środowiskiem dla zdrowia.
dokumenty krajowe	Polityka ekologiczna Państwa	W zakresie PEP zgodność z celem: <ul style="list-style-type: none"> działania systemowe: <ul style="list-style-type: none"> uwzględnianie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych, udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska, aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym, poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego: <ul style="list-style-type: none"> jakość powietrza, oddziaływanie pól elektromagnetycznych.
	POŚ dla województwa	W zakresie POŚ dla województwa zgodność z celem: <ul style="list-style-type: none"> ochrona przed polami elektromagnetycznymi.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie dokumentów wyższego szczebla

Tabela 8. Ocena zgodności celów projektu Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Trzebiatów na lata 2014 – 2017 z perspektywą na lata 2018 – 2021 z celami omówionych dokumentów wyższego szczebla w ramach racjonalnego wykorzystania zasobów

Nazwa dokumentu wyższego szczebla		Cele dokumentów wyższego szczebla, w realizacji których wpisuje się POŚ dla Gminy Trzebiatów
dokumenty międzynarodowe i wspólnotowe	Agenda 21	W zakresie Agendy 21: – konieczność ochrony zasobów naturalnych i racjonalnego gospodarowania nimi w celu zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju.
	Traktat ustanawiający WE	W zakresie Traktatu ustanawiającego WE - Tytuł XIX. Środowisko Naturalne: – ostrożne i racjonalne wykorzystywanie zasobów naturalnych.
	7 Program Działań Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie Środowiska	W zakresie 7 Programu: – zwiększenie trwałego, efektywniejszego korzystania z zasobów.
dokumenty krajowe	Polityka ekologiczna Państwa	W zakresie PEP zgodność z celem: • działania systemowe: • uwzględnianie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych, • udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska.
	Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030	W zakresie programu KLIMADA: – zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska: • dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu, • adaptacja do zmian klimatu w gospodarce przestrzennej i budownictwie.
	POŚ dla powiatu	W zakresie POŚ dla powiatu zgodność z celem: – rozwój odnawialnych źródeł energii.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie dokumentów wyższego szczebla

Tabela 9. Ocena zgodności celów projektu Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Trzebiatów na lata 2014 – 2017 z perspektywą na lata 2018 – 2021 z celami omówionych dokumentów wyższego szczebla w ramach edukacji ekologicznej

Nazwa dokumentu wyższego szczebla		Cele dokumentów wyższego szczebla, w realizacji których wpisuje się POŚ dla Gminy Trzebiatów
dokumenty międzynarodowe i wspólnotowe	Agenda 21	W zakresie Agendy 21: – konieczność ochrony zasobów naturalnych i racjonalnego gospodarowania nimi w celu zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju.
	Protokół z Kioto w sprawie zmian klimatu	W zakresie protokołu z Kioto: – ograniczenie i redukcja emisji gazów cieplarnianych.
	Traktat ustanawiający WE	W zakresie Traktatu ustanawiającego WE - Tytuł XIX. Środowisko Naturalne: – zachowanie, ochrona i poprawa jakości środowiska naturalnego, – ochrona zdrowia ludzkiego,

Nazwa dokumentu wyższego szczebla		Cele dokumentów wyższego szczebla, w realizację których wpisuje się POŚ dla Gminy Trzebiatów
		– <i>ostrożne i racjonalne wykorzystywania zasobów naturalnych.</i>
	7 Program Działań Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie Środowiska	W zakresie 7 Programu: – <i>ochrona przyrody i wzmocnienie odporności ekologicznej,</i> – <i>zwiększenie trwałego, efektywniejszego korzystania z zasobów, ograniczenie niskoemisyjnej gospodarki,</i> – <i>skuteczne przeciwdziałanie zagrożeniom związane ze środowiskiem dla zdrowia.</i>
dokumenty krajowe	Polityka ekologiczna Państwa	W zakresie PEP zgodność z celem: • <i>działania systemowe:</i> • <i>uwzględnianie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych,</i> • <i>aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska,</i> • <i>zarządzanie środowiskowe,</i> • <i>udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska,</i> • <i>odpowiedzialność za szkody w środowisku.</i> • <i>ochrona zasobów naturalnych:</i> • <i>ochrona przyrody,</i> • <i>ochrona i zrównoważony rozwój lasów,</i> • <i>racjonalne gospodarowanie zasobami wody,</i> • <i>ochrona powierzchni ziemi,</i> • <i>gospodarowanie zasobami geologicznymi.</i>
	Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030	W zakresie programu KLIMADA: – <i>kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu:</i> • <i>zwiększenie świadomości odnośnie ryzyk związanych ze zjawiskami ekstremalnymi i metodami ograniczania ich wpływu,</i> • <i>ochrona grup szczególnie narażonych przed skutkami niekorzystnych zjawisk klimatycznych.</i>
	POŚ dla województwa	W zakresie POŚ dla województwa zgodność z celem: – <i>wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców województwa.</i>
	POŚ dla powiatu	W zakresie POŚ dla powiatu zgodność z celem: – <i>prowadzenie edukacji ekologicznej.</i>

Źródło: Opracowanie własne na podstawie dokumentów wyższego szczebla

Tabela 10. Ocena zgodności celów projektu Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Trzebiatów na lata 2014 – 2017 z perspektywą na lata 2018 – 2021 z celami omówionych dokumentów wyższego szczebla w ramach zapewnienia bezpieczeństwa ludności

Nazwa dokumentu wyższego szczebla		Cele dokumentów wyższego szczebla, w realizację których wpisuje się POŚ dla Gminy Trzebiatów
dokumenty międzynarodowe i wspólnotowe	Agenda 21	W zakresie Agendy 21: – konieczność ochrony zasobów naturalnych i racjonalnego gospodarowania nimi w celu zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju.
	Traktat ustanawiający WE	W zakresie Traktatu ustanawiającego WE - Tytuł XIX. Środowisko Naturalne: – ochrona zdrowia ludzkiego.
	7 Program Działań Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie Środowiska	W zakresie 7 Programu: – skuteczne przeciwdziałanie zagrożeniom związane ze środowiskiem dla zdrowia.
dokumenty krajowe	Polityka ekologiczna Państwa	W zakresie PEP zgodność z celem: • działania systemowe: • uwzględnianie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych, • aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska, • udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska, • odpowiedzialność za szkody w środowisku, • aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym, • ochrona zasobów naturalnych: • racjonalne gospodarowanie zasobami wody.
	Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030	W zakresie programu KLIMADA: – zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska: • dostosowanie sektora gospodarki wodnej do zmian klimatu.
	POŚ dla województwa	W zakresie POŚ dla województwa zgodność z celem: – minimalizacja skutków wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz ograniczenie ryzyka ich wystąpienia
	POŚ dla powiatu	W zakresie POŚ dla powiatu zgodność z celem: – ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii i ograniczenie ich skutków dla ludzi i środowiska.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie dokumentów wyższego szczebla

Tabela 11. Ocena zgodności celów projektu Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Trzebiatów na lata 2014 – 2017 z perspektywą na lata 2018 – 2021 z celami omówionych dokumentów wyższego szczebla w ramach rozwoju gospodarki odpadami

Nazwa dokumentu wyższego szczebla		Cele dokumentów wyższego szczebla, w realizację których wpisuje się POŚ dla Gminy Trzebiatów
dokumenty międzynarodowe i wspólnotowe	Traktat ustanawiający WE	W zakresie Traktatu ustanawiającego WE - Tytuł XIX. Środowisko Naturalne: – <i>zachowanie, ochrona i poprawa jakości środowiska naturalnego,</i> – <i>ochrona zdrowia ludzkiego.</i>
	7 Program Działań Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie Środowiska	W zakresie 7 Programu: – <i>skuteczne przeciwdziałanie zagrożeniom związane ze środowiskiem dla zdrowia.</i>
dokumenty krajowe	Polityka ekologiczna Państwa	W zakresie PEP zgodność z celem: • <i>działania systemowe:</i> • <i>uwzględnianie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych,</i> • <i>aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska,</i> • <i>zarządzanie środowiskowe,</i> • <i>udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska,</i> • <i>odpowiedzialność za szkody w środowisku,</i> • <i>poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego:</i> • <i>gospodarka odpadami.</i>
	POŚ dla województwa	W zakresie POŚ dla województwa zgodność z celem: – <i>stworzenie systemu gospodarki odpadami, zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju oraz hierarchią sposobów postępowania z odpadami</i>
	Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012 -2017 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2018 - 2023 (2012 r.)	W zakresie Planu zgodność z celem: – <i>stworzenie systemu gospodarki odpadami zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju i opartego na hierarchii sposobów postępowania z odpadami komunalnymi</i>

Źródło: Opracowanie własne na podstawie dokumentów wyższego szczebla

X. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Przedmiotem opracowania jest Prognoza oddziaływania na środowisko skutków realizacji projektu dokumentu Program Ochrony Środowiska dla Gminy Trzebiatów na lata 2014 - 2017 z perspektywą na lata 2018 - 2021. Program Ochrony Środowiska jest dokumentem, który aktualizuje obowiązujące dotychczas opracowanie uchwalone przez Radę Miejską w 2004 r. Pierwsza aktualizacja miała miejsce w 2011 r.

Prognoza oddziaływania na środowisko skutków realizacji projektu Programu obejmuje szeroką tematykę związaną z analizą skutków realizacji działań, jakie zostały zaproponowane dla Gminy Trzebiatów w zakresie ochrony środowiska (ochrony wód, powietrza, gleby i przyrody). Jest ona dokumentem wskazującym na możliwe negatywne skutki oraz formułującym zalecenia dotyczące minimalizacji oraz przeciwdziałania tym negatywnym oddziaływaniom. Prognoza sporządzana dla potrzeb postępowania w sprawie procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu programu ochrony środowiska (dokumentu określającego ogólne ramy realizacji dla kolejnych przedsięwzięć), powinna określać i oceniać skutki wpływu realizacji ustaleń tego dokumentu na elementy środowiska przyrodniczego oraz dobra materialne, a także skutki dla stanu środowiska, które mogą wynikać ze zmian istniejącego przeznaczenia lub wykorzystywania terenów, wskutek realizacji ustaleń Programu. Celem opracowania jest określenie rodzaju, stopnia oraz zasięgu przestrzennego zmian środowiska, wywołanych przez zakres oraz tempo realizacji zadań i działań, sprecyzowanych w treści dokumentu POŚ.

Przy sporządzaniu Prognozy posługiwano się metodą opisową, która polegała na charakterystyce zasobów środowiska Gminy Trzebiatów, określeniu stanu środowiska przyrodniczego i jego zagrożeń. Do opisu posłużono się danymi pochodzącymi ze Starostwa Powiatowego, Urzędu Miejskiego oraz z innych jednostek i podmiotów działających na tym terenie. Do przeprowadzenia analizy zostały wykorzystane również dane zgromadzone przez WIOS, GUS, dostępną literaturę tematu oraz ustalenia własne. Zastosowano również metodę analityczną, która polegała na analizie proponowanych kierunków działań w zakresie ochrony środowiska.

Gmina Trzebiatów położona jest w północnej części województwa zachodniopomorskiego, w powiecie gryfickim i jest jedną z 6 gmin powiatu. Jednostka zajmuje obszar o powierzchni 225,14 km². Sieć osadniczą tworzą Miasto Trzebiatów i 18 sołectw. Liczba ludności zamieszkująca Gminę wynosiła na koniec roku 2013, 16 673 osób (dane Urzędu Miejskiego w Trzebiatowie).

Ogólna powierzchnia gminy wynosi 22 544 ha. Największy udział w użytkowaniu terenu gminy posiadają użytki rolne – 15 065 ha (66,8 % ogólnej powierzchni gminy), w tym grunty orne - 9 114 ha, łąki - 3 845 ha, pastwiska - 1 136 ha oraz sady – 31 ha. Lasy na terenie gminy zajmują 3 120 ha, co stanowi 13,84 % ogólnej powierzchni gminy. Inne powierzchnie takie jak (wody, zabudowa, droga, plaże, nieużytki) zajmują 4 359 ha.

Pod względem geograficznym obszar Gminy Trzebiatów leży w obrębie dwóch mezoregionów. Północna część gminy znajduje się na obszarze Wybrzeża Trzebiatowskiego natomiast południowa część gminy na obszarze Równiny Gryfickiej.

Obszar gminy pokrywają całkowicie utwory czwartorzędowe o zmiennej miąższości uwarunkowanej konfiguracją podłoża podczwartorzędowego.

Według danych Państwowego Instytutu Geologicznego na terenie gminy znajduje się 5 złóż kopalin. W Gołańczy zlokalizowane jest złożo torfów borowinowych, natomiast we

Włodarce znajduje się złoża surowców ilastych, dla którego jednak eksploatacja została zaniechana. Na terenie gminy występują udokumentowane złoża gazu ziemnego: Gorzysław S, Gorzysław N, Trzebusz.

Zasadnicza część Gminy Trzebiatów położona jest w obrębie Jednolitej Części Wód Podziemnych (JCWPd) o numerze 8. Wschodnie krańce Gminy (obszar Jeziora Resko Przymorskie oraz obszar gminy na wschód od Gołańczy Pomorskiej i Gosławia) znajdują się na obszarze JCWPd nr 9.

Oś hydrograficzną Gminy Trzebiatów stanowi rzeka Rega. Na terenie gminy częściowo położone jest również jezioro Resko Przymorskie, które jest 6 pod względem wielkości jeziorem Województwa Zachodniopomorskiego. Resko Przymorskie jest naturalnym zbiornikiem wodnym powstałym na skutek odcięcia mierzeją dawnej zatoki od morza.

Część obszaru Gminy Trzebiatów znajdującego się głównie wzdłuż rzeki Rega, Kanałów Mrzeżyno I, II, III, Zgniłej Regi, Starej Regi oraz wokół jeziora Resko Przymorskie wskutek przeprowadzenia wstępnej oceny ryzyka powodziowego zaklasyfikowano do obszarów, na których istnieje znaczące ryzyko powodzi lub wystąpienie znaczącego ryzyka powodzi jest prawdopodobne.

Lesistość Gminy wynosi 13,8 %. Jest to niższy wskaźnik niż dla powiatu gryfickiego (20,5 %) oraz województwa zachodniopomorskiego (35,4 %). Administracyjnie lasy Gminy Trzebiatów należą do Nadleśnictwa Gryfice. Na terenie nadleśnictwa przeważają siedliska borowe z dominacją sosny. Średni wiek lasów to 61 lata, a przeciętna zasobność przekracza 283 m³/ha.

Znaczącą rolę w kształtowaniu środowiska odgrywają także ekosystemy nieleśne występujące w postaci zbiorowisk naturalnych, półnaturalnych oraz zieleni urządzonej. Zbiorowiska naturalne to głównie zespoły roślinności wodnej, błotnej i szuwarowej występującej w rynnach jeziornych, w otoczeniu oczek wodnych i dolinach cieków.

Na terenie Gminy zgodnie z ustawą z dn. 16.04.2004 r. o ochronie przyrody zlokalizowane są następujące formy ochrony: NATURA 2000 – Obszar o znaczeniu dla Wspólnoty tzw. OZW – Trzebiatowsko-Kołobrzeski Pas Nadmorski (kod PLH 320017), Obszar o znaczeniu dla Wspólnoty tzw. OZW – Dorzecze Regi (kod PLH 320049), Obszar Specjalnej Ochrony Wybrzeże Trzebiatowskie (kod PLB 320010), rezerваты przyrody – Roby oraz Nadmorski bór bażynowy w Mrzeżynie, pomniki przyrody.

Od stycznia 2012 roku zaczęła obowiązywać znowelizowana ustawa o utrzymaniu porządku i czystości w gminie, która to nakłada na Gminy inne, systemowe i szersze obowiązki w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi.

Gmina Trzebiatów nowym systemem gospodarowania odpadami komunalnymi objęła zarówno nieruchomości zamieszkałe, jak i niezamieszkałe. Odbieranie odpadów także z nieruchomości niezamieszkałych uszczelni system, uczyni go tańszym, a także pozwoli na efektywne sprawowanie przez gminę kontroli nad jego funkcjonowaniem, co z kolei pozytywnie wpłynie na stan środowiska przyrodniczego gminy. W 2013 r. z terenu Gminy Trzebiatów odebrano 5 501,9 Mg odpadów komunalnych. Największy udział w łącznej ilości odebranych odpadów komunalnych posiadały zmieszane odpady komunalne, których odebrano 4 416,1 Mg (80,3 %).

Na terenie Gminy Trzebiatów znajduje się nieczynne składowisko odpadów w miejscowości Włodarka. Składowisko to zarządzane jest przez Celowy Związek Gmin R-XXI w Nowogardzie. Z analizy przeprowadzonych badań monitoringowych wynika, że składowisko nie wywiera negatywnego wpływu na środowisko.

Gmina Trzebiatów wchodzi w skład Regionu Gospodarki Odpadami CZG – R-XXI. Wszystkie odebrane w granicach Gminy Trzebiatów zmieszane odpady komunalne, odpady zielone oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczone do składowania muszą być odpowiednio przetworzone w Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK), którą dla tego regionu jest Regionalny Zakład Gospodarowania Odpadami (RZGO) w Słajsinie.

Charakter omawianego dokumentu z założenia jest proekologiczny. Jednak realizacja niektórych zamierzeń, jakkolwiek w skali regionalnej uzasadnionych pod względem ekologicznym, w skali lokalnej może skutkować wystąpieniem chwilowych, negatywnych oddziaływań środowiskowych.

Zapisy Programu, wykluczają możliwość wzrostu zagrożenia dla wód i ziemi, powodowanego rozbudową sieci wodno - ściekowej. Cele oraz działania zapisane w POŚ w zakresie ochrony wód będą pozytywnie oddziaływać na środowisko, mimo możliwych negatywnych oddziaływań, które mogą wystąpić na mniejszą skalę, występować raczej lokalnie, w krótkiej skali czasowej.

Ogólne ustalenia Programu wskazują, że jego realizacja nie powinna wpłynąć na pogorszenie stanu zanieczyszczenia powietrza ani obszaru Gminy, ani jego otoczenia.

Proces urbanizacji i zagospodarowania terenu prowadzi niezmiennie do zajmowania przez zabudowę i tereny nieprzepuszczalne coraz większych powierzchni, będących dotąd terenami biologicznie czynnymi. Program zapewnia ochronę gleb oraz powierzchni szczególnie cennych pod względem przyrodniczym przez nadmiernym zainwestowaniem.

Program ochrony środowiska jako działania chroniące środowisko przed wpływem hałasu i pól elektroenergetycznych podaje głównie działania kontrolne, monitoring i przestrzeganie obszarów wolnych od zagospodarowania wokół miejsc narażonych na ekspozycję na te zagrożenia. Tym samym cele i zadania zapisane w POŚ w zakresie ochrony przed hałasem i polami elektromagnetycznymi będą pozytywnie oddziaływać na środowisko, mimo możliwych negatywnych oddziaływań, które mają znacznie mniejszą skalę.

Na terenie Gminy nie planuje się inwestycji, które mogą doprowadzić do wystąpienia poważnej awarii.

Proponowane działania ochronne i wzbogacające bioróżnorodność Gminy Trzebiatów nie wpłyną negatywnie na środowisko przyrodnicze obszaru. Program Ochrony Środowiska zawiera wiele zapisów dotyczących ochrony obszarów prawnie chronionych i cennych pod względem przyrodniczym. Będzie to skutkować poprawą bioróżnorodności na tym obszarze i ochroną najbardziej cennych pod względem przyrodniczym i edukacyjnym obszarów, wiążąc je z terenami otaczającymi miasto i tworząc w ten sposób zwarte korytarze ekologiczne. Ogólne zapisy Programu wpłyną pozytywnie na obiekty prawnie chronione. Program nie zawiera propozycji działań, które byłyby sprzeczne lub zagrażające tym obiektom. Wszystkie działania proponowane w harmonogramie realizacyjnym POŚ mają na celu służyć ochronie przyrody, nawet jeżeli będzie konieczne krótkotrwałe przekształcenie jednego z komponentów środowiska, np. podczas prac inwestycyjnych, budowlanych. Będą one przeprowadzane z uwzględnieniem wszystkich zasad ustawy o ochronie przyrody.

Jedynymi inwestycjami, których realizacja wymaga szczegółowej analizy wpływu na środowisko są modernizacje ciągów komunikacyjnych, budowa infrastruktury wodno – ściekowej czyli przedsięwzięcia związane z podejmowaniem robót budowlanych, mogących naruszać stabilność poszczególnych komponentów środowiska oraz wywoływać uciążliwości odczuwalne dla mieszkańców.

Program Ochrony Środowiska nie zawiera specjalnych, osobnych zapisów dotyczących ochrony dziedzictwa materialnego. Działania mające na celu poprawę stanu ogólnego środowiska wpłyną jednak pośrednio także na stan dóbr materialnych.

Należy zwrócić uwagę, że konkretne oddziaływania środowiskowe będzie można ocenić dopiero w oparciu o konkretne dane projektowe i lokalizacyjne na etapie procedury oceny oddziaływania na środowisko poszczególnych inwestycji. Na obecnym etapie projektu POŚ, takich danych nie można przedstawić, ponieważ jest to dokument ogólny i strategiczny, zawierający ogólne wytyczne dla Gminy, określający ogólne ramy przedsięwzięć planowanych do realizacji na tym terenie.

Należy pamiętać, że działanie na jeden komponent środowiska nie powoduje zmian tylko w tym komponencie. Środowisko należy traktować jako system wzajemnie ze sobą powiązanych elementów, w którym zmiana jednej części wpływa na inną lub na całość systemu.

Zapisy Programu odnoszą się tematycznie do ochrony środowiska. Ochrony tej nie można rozpatrywać bez zwrócenia uwagi na rolę i kondycję człowieka w tym środowisku. Ochrona poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego oraz infrastruktury, która te komponenty będzie chronić, bądź oczyszczać wpłynie niewątpliwie na zdrowie i bezpieczeństwo człowieka.

Biorąc pod uwagę lokalizację Gminy Trzebiatów, nie przewiduje się transgranicznego (w znaczeniu poza granice kraju) oddziaływania na środowisko. Program, nie zawiera zapisów (ani nie stwarza możliwości), w wyniku których mogłoby wystąpić transgraniczne oddziaływanie na środowisko.

Program Ochrony Środowiska jest dokumentem, którego głównym celem jest określenie dla Gminy Trzebiatów drogi do osiągnięcia celów w zakresie ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju, ustalonych wcześniej na szczeblu regionalnym, krajowym i międzynarodowym. Odstąpienie od wdrażania zapisów tych dokumentów oznaczać będzie odstąpienie od obowiązku realizacji strategicznych celów ochrony środowiska. W przypadku braku realizacji POŚ dla Gminy Trzebiatów, przeprowadzona analiza i ocena stanu istniejącego pozwala wykazać, że może nastąpić pogorszenie stanu środowiska. Brak realizacji Programu przyczyniać się będzie do utrwalania oraz występowania negatywnych tendencji w środowisku.

Biorąc pod uwagę cel w jakim jest sporządzany i realizowany Program Ochrony Środowiska, należy uznać, że środkami zapobiegającymi negatywnemu oddziaływaniu na środowisko są w rzeczywistości rozwiązania zaproponowane w aktualizacji tego dokumentu.

Realizacja POŚ nie przewiduje skutków czy oddziaływań środowiskowych wymagających przeprowadzenia kompensacji przyrodniczej, w związku z czym nie przewiduje się podjęcia takich działań, choć można przypuszczać, że szczegółowe raporty oddziaływania na środowisko planowanych inwestycji będą wymagać podjęcia takich działań.

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Programu Ochrony Środowiska jest dokumentem wspomagającym projekt POŚ, gdyż wskazuje na ewentualne zagrożenia wynikające z niepełnej ich realizacji. Sugerowane do realizacji przedsięwzięcia w ramach POŚ mają zdecydowanie pozytywny wpływ na środowisko. Proponowanie działań alternatywnych dla podanych rozwiązań nie ma zatem uzasadnienia z formalnego i ekologicznego punktu widzenia. Na etapie sporządzania projektów do planowanych inwestycji można prowadzić wariantowanie przy wyborze technologii, zastosowanych materiałów, sposobu wykonania, terminu bądź konkretnego przebiegu prac inwestycyjnych.

Wdrażanie w życie rozwiązań przewidzianych w projekcie POŚ wymaga stałego monitorowania realizacji zapisanych w tych dokumentach zadań oraz szybkiej reakcji w przypadku pojawiania się rozbieżności pomiędzy projektowanymi rezultatami, a stanem rzeczywistym. Monitorowanie to winno stać się stałym zadaniem, przede wszystkim, władz Gminy, które są odpowiedzialne za nadzorowanie wdrażania POŚ.

Projekt POŚ określa zasady oceny i monitorowania efektów jego realizacji. W dokumencie tym zaproponowano wskaźniki ilościowe i jakościowe, które pozwolą określić stopień realizacji poszczególnych działań i związane z tym zmiany w środowisku. Ocena realizacji ocenianych dokumentów na podstawie wyznaczonych wskaźników dokonywana będzie co dwa lata, w ramach wykonywanych raportów z realizacji POŚ. Co cztery lata, w ramach aktualizacji tych dokumentów proponowane zadania będą również aktualizowane i dostosowywane do stale zmieniającej się sytuacji w Gminie oraz regionie w zakresie stanu i jakości środowiska przyrodniczego oraz do aktualnych problemów w tym zakresie.

Zapisy Programu odnoszą się do zapisów dotyczących ochrony środowiska dokumentów w skali regionu i kraju. Przy opracowywaniu Programu korzystano i nawiązywano do zapisów zawartych w dokumentach strategicznych wyższego szczebla, takich jak:

- Światowy Program Rozwoju Zrównoważonego „Agenda 21” (1992 r.),
  - Protokół z Kioto w sprawie zmian klimatu (1997 r.),
  - Traktat Ustanawiający WE Tytuł XIX - Środowisko Naturalne,
  - 7 Program Działań Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie Środowiska (2013 r.),
  - Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009 – 2012, z perspektywą do roku 2016,
  - Aktualizacja Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych – AKPOŚK (2010 r.),
  - Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030,
  - Program ochrony powietrza dla strefy zachodniopomorskiej, 2013 r.,
  - Program Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012 - 2015 z perspektywą na lata 2016 – 2019 (2011 r.),
  - Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012 -2017 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2018 - 2023 (2012 r.),
  - Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfickiego na lata 2014 - 2017 z uwzględnieniem lat 2018 – 2021,
  - Program Ochrony Środowiska dla Gminy Trzebiatów na lata 2011 – 2014 z perspektywą na lata 2015 – 2018.
  - Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.
- Ponadto jest to opracowanie napisane zgodnie z obowiązującym prawem.

BIBLIOGRAFIA

PODSTAWY PRAWNE:

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2013 poz. 1232 ze zm.)
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2013, poz. 1232)
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tj. Dz. U. 2013 poz. 627 ze zm.)
- Ustawa z dn. 18.07.2001 r. Prawo wodne (Dz. U. 2012, poz. 145 ze zm.).

OPRACOWANIA I LITERATURA:

- Światowy Program Rozwoju Zrównoważonego „Agenda 21” (1992 r.),
- Protokół z Kioto w sprawie zmian klimatu (1997 r.),
- Traktat Ustanawiający WE Tytuł XIX - Środowisko Naturalne,
- 7 Program Działań Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie Środowiska (2013 r.),
- Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009 - 2012 z perspektywą do roku 2016,
- Aktualizacja Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych - AKPOŚK 2010,
- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030,
- Program ochrony powietrza dla strefy zachodniopomorskiej, 2013 r.,
- Program Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012 - 2015 z perspektywą na lata 2016 – 2019 (2011 r.),
- Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012 -2017 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2018 - 2023 (2012 r.),
- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfickiego na lata 2014 - 2017 z uwzględnieniem lat 2018 – 2021,
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Trzebiatów na lata 2011 – 2014 z perspektywą na lata 2015 – 2018.
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.
- Jendrośka J., Bar M., Oceny oddziaływania na środowisko planów i programów, praktyczny poradnik prawny, Centrum Prawa Ekologicznego (2009 r.),
- Tryjanowski P., Wpływ elektrowni słonecznych na środowisko przyrodnicze, „Czysta Energia” – nr 1/2013,
- Standardowy formularz danych dot. obszaru NATURA,
- raporty WIOŚ dla województwa zachodniopomorskiego.

SPIS RYCIN

Ryc. 1. Lokalizacja obszarów chronionych na terenie Gminy Trzebiatów	34
Ryc. 2. Monitoring wdrażania zapisów POŚ w oparciu o cykl DEMINGA.....	53

SPIS TABEL

Tabela 1. Średni dobowy ruch samochodowy na odcinkach dróg wojewódzkich przebiegających przez Gminę Trzebiatów w 2010 r.	25
Tabela 2. Ocena zgodności celów projektu Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Trzebiatów na lata 2014 – 2017 z perspektywą na lata 2018 – 2021 z celami omówionych dokumentów wyższego szczebla w ramach ochrony zasobów wodnych	66
Tabela 3. Ocena zgodności celów projektu Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Trzebiatów na lata 2014 – 2017 z perspektywą na lata 2018 – 2021 z celami omówionych dokumentów wyższego szczebla w ramach ochrony zasobów przyrody.....	67
Tabela 4. Ocena zgodności celu i przewidzianych w ramach jego realizacji zadań projektu Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Trzebiatów na lata 2014 – 2017 z perspektywą na lata 2018 – 2021 z celami omówionych dokumentów wyższego szczebla w ramach ochrony zasobów powierzchni ziemi.....	68
Tabela 5. Ocena zgodności celów projektu Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Trzebiatów na lata 2014 – 2017 z perspektywą na lata 2018 – 2021 z celami omówionych dokumentów wyższego szczebla w ramach ochrony zasobów powietrza	69
Tabela 6. Ocena zgodności celów projektu Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Trzebiatów na lata 2014 – 2017 z perspektywą na lata 2018 – 2021 z celami omówionych dokumentów wyższego szczebla w ramach ochrony przed hałasem	70
Tabela 7. Ocena zgodności celów projektu Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Trzebiatów na lata 2014 – 2017 z perspektywą na lata 2018 – 2021 z celami omówionych dokumentów wyższego szczebla w ramach ochrony przed polami elektromagnetycznymi	71
Tabela 8. Ocena zgodności celów projektu Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Trzebiatów na lata 2014 – 2017 z perspektywą na lata 2018 – 2021 z celami omówionych dokumentów wyższego szczebla w ramach racjonalnego wykorzystania zasobów	72
Tabela 9. Ocena zgodności celów projektu Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Trzebiatów na lata 2014 – 2017 z perspektywą na lata 2018 – 2021 z celami omówionych dokumentów wyższego szczebla w ramach edukacji ekologicznej	72
Tabela 10. Ocena zgodności celów projektu Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Trzebiatów na lata 2014 – 2017 z perspektywą na lata 2018 – 2021 z celami omówionych dokumentów wyższego szczebla w ramach zapewnienia bezpieczeństwa ludności	74
Tabela 11. Ocena zgodności celów projektu Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Trzebiatów na lata 2014 – 2017 z perspektywą na lata 2018 – 2021 z celami omówionych dokumentów wyższego szczebla w ramach rozwoju gospodarki odpadami.....	75